

کتابخانه مجلس شورای اسلامی	
کتاب: <i>تاریخ طبرستان</i>	
مؤلف:	موضوع: تاریخ
مؤسسه: ۱۳۰۲	شماره دفتر: ۲۱۶۳۱

۱۳
۲۴۹

۱
۱
۸
۳
۳
۵
۶
۸
۷
۶
۱۰
۱۱
۸۱
۸۱
۳۱
۵۱
۶۱
۸۱
۷۱
۶۱
۸
۱۸
۱۱

 کتابخانه مجلس شورای ملی کتابخانه مجلس شورای ملی نام کتاب: <u>تاریخ ایران</u> مؤلف: <u>میرزا محمد تقی</u> موضوع: <u>تاریخ</u>		 مؤسسه: <u>۱۳۰۲</u> شماره دفتر: <u>۱۲۹۱۲</u>
--	--	--

	۱۲
۲۴۹	

۶۵۱		فہرست نگارستان سخن	
صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر
۱	آزاد بہا نگیری	۱۰	افضل سرخسے
۲	آبئی اصفہانی	۱۱	امامی
۳	ابدال صفہانی	۱۲	امیر ککنوے
۴	ابوالخیر محمد الد	۱۳	امیدی رازے
۵	اہل الد آبادی	۱۴	انجمن پندوے
۶	احسان	۱۵	انجمن پندوے
۷	احسن	۱۶	انجمن پندوے
۸	احمد دہلوی	۱۷	انجمن پندوے
۹	ادائی صفہانی	۱۸	انجمن پندوے
۱۰	ارشاد گادروے	۱۹	انجمن پندوے
۱۱	اسیر رازے	۲۰	انجمن پندوے
۱۲	اسیر امینوے	۲۱	انجمن پندوے
۱۳	اشراق	۲۲	انجمن پندوے
۱۴	اشکی دہلوی	۲۳	انجمن پندوے
۱۵	اشرف الد آبادی	۲۴	انجمن پندوے
۱۶	اعلیٰ نورانی	۲۵	انجمن پندوے
۱۷	اعلیٰ الد آبادی	۲۶	انجمن پندوے

صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر
۲۱	جذیبہ کاشی	۲۲	حسن شامو
۲۲	جعفری تبریزی	۲۳	حسین ہرے
۲۳	جلال ورکاشے	۲۴	حسین شاہ جہانپوری
۲۴	جبال یزید	۲۵	حسینی
۲۵	جلالی اردستانی	۲۶	حضورے
۲۶	جمال اصفہانی	۲۷	حکیم ککنوے
۲۷	جلیل فرخ آبادی	۲۸	حکیم ککنوے
۲۸	جناب	۲۹	حیدر دوشین
۲۹	جوش نجابے	۳۰	حیدر علی ہروی
۳۰	جوہر ککنوے	۳۱	حیرت رامپوری
۳۱	حرف اسرار المہملۃ	۳۲	حیرت الہ آبادی
۳۲	حاجب شیرازی	۳۳	حرف النجار العجمی
۳۳	حاجی محمد قندی	۳۴	خادم اصفہانی
۳۴	حاجی گیلانی	۳۵	خالدی ہراتی
۳۵	حالی پانی پتے	۳۶	خاور پستانی
۳۶	حائے	۳۷	خرف
۳۷	حریفی ساوے	۳۸	خطائے
۳۸	حزنی ترشیزی	۳۹	خورشید ککنوے
۳۹	حزنی اسیر آبادی	۴۰	خوشگو
۴۰	حزنی یزدی	۴۱	خیالی کاشے
۴۱	حسامی خوارزمی	۴۲	حرف الدال المہملۃ

صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر
۳۱	رشید گزونی	۲۵	روی ماورائندی	۳۹	سنا جو پورے
۳۲	رشید	۲۶	رموالتی کشمیر	۴۰	سرمدی اصفہانی
۳۳	رشید بلخی	۲۷	ربانی خوانی	۴۱	سراج فرید پوری
۳۴	رشیدی زرگر	۲۸	ریاست	۴۲	سرور گلشنوی
۳۵	رضایہ بدوقانی	۲۹	حرف الزار المجمع	۴۳	سرور گلشنوی
۳۶	رضا	۳۰	زلالی اور گنجی	۴۴	سقا
۳۷	رضی اصفہانی	۳۱	زمہری خیر آبادی	۴۵	سلطان
۳۸	رضی شیشاپورے	۳۲	زینت لبنا نے	۴۶	سلطان محمد
۳۹	رضی شیمی	۳۳	زینتی استر آبادی	۴۷	سنائی غزنوی
۴۰	رفیع لبنا نے	۳۴	زین خان کوکلتاش	۴۸	سودا
۴۱	رفیع	۳۵	زین خان کوک	۴۹	سوزنی عمر قندی
۴۲	رفیق اصفہانی	۳۶	حرف السین المجلد	۵۰	سیادت
۴۳	رفیق اصفہانی	۳۷	سابق	۵۱	سید گو الیاس
۴۴	رفیق اصفہانی	۳۸	ساحر کا گوری	۵۲	سیری خیر آبادی
۴۵	رکن قتی	۳۹	سایع کشمیری	۵۳	سیری جرد بدوقانی
۴۶	روح قزوینی	۴۰	سایع	۵۴	سیری قاضی قصبی
۴۷	روحانی عمر قندی	۴۱	سامی قزوینی	۵۵	سیفا
۴۸	روشنی ہدانی	۴۲	سبحانی	۵۶	سینہ
۴۹	روشنی ہدانی	۴۳	سبحر	۵۷	حرف الشمین المجمع
۵۰	ربیع کابلے	۴۴	سجاد موبانی	۵۸	شاکر انطوے
۵۱	رویت رامپورے	۴۵	سجانی اردستانی	۵۹	شاہ بدخشی

صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر
۴۲	شاہ	۵۰	شمسی	۵۱	صغیری قتی
۴۳	شایدن شاہجہان آبادی	۵۲	شمسی بندادی	۵۲	صلی مازندرانی
۴۴	شایق دہلوی	۵۳	شورش	۵۳	صوفی
۴۵	شایق جہانگیر	۵۴	شوق فرید آبادی	۵۴	صغیری ہدانی
۴۶	شاہجہان ام قباہا	۵۵	شوکتی اصفہانی	۵۵	صغیری یزدی
۴۷	شاب	۵۶	شہاب بخاری	۵۶	حرف الصاد المجمع
۴۸	شجاع اصفہانی	۵۷	شہید راجہ پورے	۵۷	شہید دہلوی
۴۹	شہر	۵۸	شیر افریز آبادی	۵۸	شہاب
۵۰	شرق کرمانی	۵۹	شیراد دہلوی	۵۹	شہابی اردبیلی
۵۱	شرقی قزوینی	۶۰	شیرین	۶۰	شیرام پورے
۵۲	شریف طهرانی	۶۱	شیری کولوالی	۶۱	حرف الطار المجلد
۵۳	شریف دہلوی	۶۲	حرف الصاد المجلد	۶۲	طالب
۵۴	شریف بلخی	۶۳	صاحب دہلوی	۶۳	طالبی یزدی
۵۵	شریف تبریزی	۶۴	صاحب شہزادی	۶۴	طارم
۵۶	شہابی قزوینی	۶۵	صداق	۶۵	طاہر
۵۷	شعب خوانساری	۶۶	صمدانی	۶۶	طاہر ہروی
۵۸	شفق قتی	۶۷	صغیری کشمیرے	۶۷	طاہر
۵۹	شکیمی رازی	۶۸	صوبی ہروی	۶۸	طبعی قزوینی
۶۰	شمس جوینی	۶۹	صمدی شاپوری	۶۹	طیب اصفہانی
۶۱	شمس خراسانی	۷۰	صمدی	۷۰	طیب
۶۲	شمس گیلانی	۷۱	صغیری دہلی	۷۱	طرزی شیرازی

صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر
۵۶	علیم مروزی	۵۵	عباسی	۶۵	عشق خان
حرف الطار العجمی	عبدالحسین	عصمت بخاری	عطار ازبک	عطار ازبک	عطار ازبک
۵۶	ظفر دہلوی	۶۰	عبدالمولیٰ صفہانی	۶۶	عطار شیخ فرید الدین
۵۷	تلویسی شیراز	عبدلواں غریب	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
تلویس الدین الایچی	عبدالوہاب مہر	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
حرف العین المہملہ	عاکفی گیلانی	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
۵۷	عابد شاہ جہان آبادی	۶۱	عبیدی ہمالیہ بکر	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
عاجز سہوار	عبید	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
۵۸	عارف بخاری	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
عارف لاہوری	عذری تبریزی	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
عارف درویش	عزت	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
عارف یزدی	عزت	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
عارفی شیراز	عزیز الدین شروانی	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
عارفی ہروی	عذری بیلوے	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
عاری صفہانی	عزیز عظم خان کوک	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
۵۹	عاشقی عظیم آبادی	عسجدی مروے	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
عالم ہروی	عشرے	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
عالمی جریسے	عشق امام الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
عالمی دہلوی	۶۵	عشق عبد اللہ	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
عامی نہاوند	عشقی کاشی	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین
عباسی ایرانی	عشقی عظیم آبادی	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین	عطار شیخ فرید الدین

صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر
۶۸	عہدی خراسانی	۷۱	فاخر بہمانی	۷۲	فریدی ملہانی
عہدی قرآنی	فارسی نجدی	فارسی نجدی	فارسی نجدی	فارسی نجدی	فارسی نجدی
عیدی سیرخانے	فارغ صفہانی	فارغ صفہانی	فارغ صفہانی	فارغ صفہانی	فارغ صفہانی
عیدی لنگ	فارغی استرآبادی	فارغی استرآبادی	فارغی استرآبادی	فارغی استرآبادی	فارغی استرآبادی
حرف الغین العجمی	فارغی تبریزی	فارغی تبریزی	فارغی تبریزی	فارغی تبریزی	فارغی تبریزی
۶۹	غافل	فاروق	فاروق	فاروق	فاروق
غالب صفہانی	فانی	فانی	فانی	فانی	فانی
غریب سہوار	فانض گیلانی	فانض گیلانی	فانض گیلانی	فانض گیلانی	فانض گیلانی
غزالی انجلی	فانض لطیفی	فانض لطیفی	فانض لطیفی	فانض لطیفی	فانض لطیفی
غضنفر کابل	فائق	فائق	فائق	فائق	فائق
غضنفر	فتح الدین قزوینی	فتح الدین قزوینی	فتح الدین قزوینی	فتح الدین قزوینی	فتح الدین قزوینی
غلام مصطفیٰ آبادی	فتوت	فتوت	فتوت	فتوت	فتوت
غنی تفرشے	فخر جرجانی	فخر جرجانی	فخر جرجانی	فخر جرجانی	فخر جرجانی
غنی	فخر الدین رازی	فخر الدین رازی	فخر الدین رازی	فخر الدین رازی	فخر الدین رازی
غواصی یزدی	فہمی استرآبادی	فہمی استرآبادی	فہمی استرآبادی	فہمی استرآبادی	فہمی استرآبادی
غوصی گجراتی	فدائی الایچی	فدائی الایچی	فدائی الایچی	فدائی الایچی	فدائی الایچی
غیاث نقشبند	فدائی میرزا سید محمد	فدائی میرزا سید محمد	فدائی میرزا سید محمد	فدائی میرزا سید محمد	فدائی میرزا سید محمد
غیاثی استرآبادی	فدائی اشرف الدولہ	فدائی اشرف الدولہ	فدائی اشرف الدولہ	فدائی اشرف الدولہ	فدائی اشرف الدولہ
غیرت صفہانی	فرد پہلوار	فرد پہلوار	فرد پہلوار	فرد پہلوار	فرد پہلوار
حرف الفاء	فروغ میرزا محمد علی	فروغ میرزا محمد علی	فروغ میرزا محمد علی	فروغ میرزا محمد علی	فروغ میرزا محمد علی
۷۱	فاتح میرزا رضی	فروغی ملہانی	فروغی ملہانی	فروغی ملہانی	فروغی ملہانی

صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر
۷۸	فنائی چنتائے	۸۸	حرف الکاف	۸۸	لطیف نیشاپور
۷۹	فونی یزدے	۸۵	کاتب یزدے	۸۸	لطیف متوطن گجرات
۸۰	فوز لکنوے	۸۵	کاتبی تبریزے	۸۸	لعل بخشی
۸۰	فہمی بہارے	۸۵	کامل کشمیرے	۸۸	لوائی سبز واری
۸۱	فیض کاشے	۸۵	کرمی کاشانے	۸۹	حرف المیم
۸۱	فیروز کابلے	۸۵	کلامی اصفہانے	۸۹	مالک دہلی
۸۱	حرف القاف	۸۵	کلامی لارے	۸۹	مانی مشدے
۸۱	قافنی طرائے	۸۵	کلامی قے	۸۹	ماہری کشمیرے
۸۲	قاسم علی طوسے	۸۶	کلامی دکنے	۸۹	مائل دہلوے
۸۲	قاسمی بازدارانی	۸۶	کمال سبزوارے	۸۹	بہکلا دہلوے
۸۲	قبولی یزدے	۸۶	کمال گیلانے	۸۹	مستین الہ آبادے
۸۲	قدرت اللہ شتائی	۸۶	کمالی نیشاپورے	۸۹	مجد خوانے
۸۲	قدری شیرازے	۸۶	کوکب شیرازے	۹۰	مجرم نیشاپورے
۸۲	قدسے	۸۶	کوکب کشمیرے	۹۰	مجلسی ہراتے
۸۲	قرنی دماوندی	۸۶	کیفی	۹۰	مجید قزوینے
۸۲	قغالی قفقوزے	۸۶	حرف الکاف الفارسی	۹۰	محررون
۸۲	قنی قاسم بیگ افشار	۸۶	گرامی اصفہانے	۹۰	محسن شیرازے
۸۲	قندی ماوراء النہری	۸۶	گلشن دہلوے	۹۰	محسن کاشانے
۸۲	قوسی	۸۶	حرف اللام	۹۰	محمد میرزا حکیم
۸۵	قوسی طوسے	۸۸	لالی سبزوارے	۹۰	محمد
۸۵	قیدی کرمانے	۸۸	لسانی کاشے	۹۰	محمد آملی

صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر
۹۱	محمد کاشے	۹۱	مستقنی کشمیرے	۱۰۰	مفتون کاکوروی
۹۱	معنی دہلوے	۹۱	میجا کاشی	۱۰۰	مطلع اصفہانی
۹۱	محمود تبریزے	۹۱	میجا سہارن پور پانی پتی	۱۰۰	میر مقبول قمی
۹۱	محمود	۹۱	مشق کاشانے	۱۰۰	مقصود قزوینے
۹۱	مقصود کاشے	۹۱	مشدی قمی	۱۰۰	مقبلا شیرازے
۹۱	مقصود تیرگر	۹۱	مشق ہمارے	۱۰۱	مقبلا طرائے
۹۱	محمود	۹۱	مصلح استر آبادے	۱۰۱	مکتبی شیرازے
۹۲	معنی حصارے	۹۱	مصور کاشے	۱۰۱	ملکی تونی سرکاشے
۹۲	محب بکراے	۹۱	مضمون عظیم آبادی	۱۰۱	مہدی خیر اندیک
۹۲	مدامی بدخشی	۹۱	مطلع محمد طے	۱۰۱	ممتاز اواناے
۹۲	مذاقی اصفہانی	۹۱	مطلع کاشانی یا قمی	۱۰۲	ممتاز شیرازے
۹۲	مرتضی	۹۱	مطلع خوانے	۱۰۲	ممتاز عبد الغنی
۹۲	مرتضی شامو	۹۱	مطلع متوطن دہلی	۱۰۲	ممنون مؤمن آبادی
۹۲	میر مرتضی شیرازی	۹۱	مطلع کشمیرے	۱۰۲	مخفک تیرازے
۹۵	مرتضی سیوستانی	۹۱	محب محمد نظام	۱۰۲	منشور جہانپالے
۹۵	مردی مشدی	۹۹	معزی دہلوے	۱۰۲	منشی قزوینے
۹۵	مرشد شیرازی	۹۹	معزی ہروے	۱۰۲	منصف اصفہانے
۹۵	مرادی استر آبادی	۹۹	معنی جابے	۱۰۲	منیر شکوہ آبادے
۹۶	مروی	۹۹	معنی حیدر آبادی	۱۰۵	منور اورنگ آبادی
۹۶	مرست شایمان پورے	۹۹	معزی تبریزی	۱۰۵	منظری سمرقندے
۹۶	مسعود قمی	۹۹	مفتون خیر آبادی	۱۰۶	منصور ہراتے

صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر
۱۴۱	وداعی ہروی	۱۴۵	ہجری تفرشے	۱۴۸	یزدانی سید مرتضیٰ
۱۴۲	وصفی ہروی	۱۴۶	ہجری بدلو جهان بیک	۱۴۹	یغما جندقی
۱۴۳	وصفی ہر اسے	۱۴۷	ہدایت اللہ طهرانی	۱۵۰	یقینی لایحی
۱۴۴	وفائی	۱۴۸	ہدایت حسین ناسخی	۱۵۱	یکتا محمد شریف
۱۴۵	وفائی مشدی	۱۴۹	ہر اسے	۱۵۲	پہن ترک اسے
۱۴۶	وقارے	۱۵۰	بلال قزوینی	۱۵۳	یوسف خاں اناری
۱۴۷	وقوفی ہروی	۱۵۱	بلالی شیرازے	۱۵۴	یوسف بیک شامو
۱۴۸	وکیل تفرشے	۱۵۲	ہما	۱۵۵	یوسف جرجانی
۱۴۹	ولی ہروی	۱۵۳	ہمام تبریزے	۱۵۶	یوسف جوہاری
۱۵۰	ولی	۱۵۴	ہمائی	۱۵۷	یوسف لارے
۱۵۱	حرف الہام	۱۵۵	ہمت اردبیلی	۱۵۸	یوسف لایحیانی
۱۵۲	ہاقت صفہائے	۱۵۶	ہمتی نافقی	۱۵۹	یوسف قزوینی
۱۵۳	ہاقت قزوینی	۱۵۷	ہمدی شریف بانی	۱۶۰	یوسفی جریادقانی
۱۵۴	ہاقت صفہائی	۱۵۸	ہمدی میرزا ابروردی	۱۶۱	یونس میر
۱۵۵	ہاتقی	۱۵۹	ہند و شاہ جهان آبادی	۱۶۲	یوسف محمد خان
۱۵۶	بادی استرآبادی	۱۶۰	ہوشی شیرازی	۱۶۳	یوسف کاظمی
۱۵۷	بادی ابرقوی	۱۶۱	حرف المیار	۱۶۴	یوسف لکنوی
۱۵۸	باشم ابرقوی	۱۶۲	یارک قزوینی	۱۶۵	تاریخ بنامی سرائی
۱۵۹	باشمی تفرشے	۱۶۳	یاس آروی	۱۶۶	صدیق گنج حق چاکہ
۱۶۰	باشمی کرمانے	۱۶۴	یحیی اوزبک	۱۶۷	از مولوی عبد الباق
۱۶۱	ہجری انجلیانی	۱۶۵	یحیی حاجی اسماعیل	۱۶۸	صاحب بیل مکرمہ

صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر	صفحہ	تخلص شاعر
۱۵۵	ذکر آنحضرت کرہ	۱۵۶	قصیدہ از قاضی و فقار	۱۵۷	از شیخ محمد عباس رفعت
۱۵۶	خاتمہ نگارستان سخن	۱۵۷	ذو الفقار	۱۵۸	ایضاً منہ
۱۵۷	قطعہ حصول تشریف	۱۵۸	قصیدہ از مفتی محمد جعفر	۱۵۹	قطعات تاریخ تالیف
۱۵۸	مسند الہامی از کلام	۱۵۹	زمرہ	۱۶۰	وطیع نگارستان سخن
۱۵۹	شیوہ زبان مبارک	۱۶۰	ایضاً منہ	۱۶۱	تاریخ افکار مولف تہ
۱۶۰	جگوال سنگ بہادر	۱۶۱	ایضاً از کلام زمرہ	۱۶۲	صاحبزادہ عالی شان
۱۶۱	تخلص بشارت	۱۶۲	قصیدہ از محمد عباس رفعت	۱۶۳	سیان سید نور الحسن
۱۶۲	تاریخ مسند الہامی از	۱۶۳	قطعہ تہنیت علیہ ثواب	۱۶۴	جلیل المدبرانی کل علم
۱۶۳	محمد عباس رفعت	۱۶۴	ایضاً منہ	۱۶۵	وفی
۱۶۴	تاریخ نوابی از مفتی	۱۶۵	ایضاً منہ	۱۶۶	قطعہ تاریخ تالیف
۱۶۵	عبد العزیز اعجاز	۱۶۶	تہنیت عید از حافظ	۱۶۷	وطیع نگارستان سخن
۱۶۶	ایضاً منہ	۱۶۷	خان محمد خان شہیر	۱۶۸	از حافظ علی حسین کاتب
۱۶۷	ایضاً منہ	۱۶۸	ایضاً منہ	۱۶۹	تفسیر فتح البیان سلمہ
۱۶۸	ایضاً منہ	۱۶۹	ذیل خاتمہ نگارستان سخن	۱۷۰	المنان
۱۶۹	ایضاً منہ	۱۷۰	خاتمہ الطبع از سید	۱۷۱	ولہ تاریخ طبع
۱۷۰	قصیدہ مولوی محمد حسین	۱۷۱	ذو الفقار احمد نقوی	۱۷۲	غزل حضرت مؤلف
۱۷۱	قصیدہ از حافظ خان شہیر	۱۷۲	خاتمہ الطبع از مفتی	۱۷۳	تذکرہ شمع انجمن حق
۱۷۲	شہیر	۱۷۳	محمد جعفر صاحب مری	۱۷۴	اعلام از جابہ طبع
۱۷۳	ایضاً منہ	۱۷۴	خاتمہ الطبع از حافظ	۱۷۵	مولوی محمد عبد المجید
۱۷۴	ایضاً منہ	۱۷۵	خان محمد صاحب شہیر	۱۷۶	خان صاحب
۱۷۵	محمد علی از شہیر	۱۷۶	تاریخ طبع نگارستان سخن	۱۷۷	دست

۱	۱	۱	۱
۲	۲	۲	۲
۳	۳	۳	۳
۴	۴	۴	۴
۵	۵	۵	۵
۶	۶	۶	۶
۷	۷	۷	۷
۸	۸	۸	۸
۹	۹	۹	۹
۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۱۱	۱۱	۱۱	۱۱
۱۲	۱۲	۱۲	۱۲
۱۳	۱۳	۱۳	۱۳
۱۴	۱۴	۱۴	۱۴
۱۵	۱۵	۱۵	۱۵
۱۶	۱۶	۱۶	۱۶
۱۷	۱۷	۱۷	۱۷
۱۸	۱۸	۱۸	۱۸
۱۹	۱۹	۱۹	۱۹
۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۲۱	۲۱	۲۱	۲۱
۲۲	۲۲	۲۲	۲۲
۲۳	۲۳	۲۳	۲۳
۲۴	۲۴	۲۴	۲۴
۲۵	۲۵	۲۵	۲۵
۲۶	۲۶	۲۶	۲۶
۲۷	۲۷	۲۷	۲۷
۲۸	۲۸	۲۸	۲۸
۲۹	۲۹	۲۹	۲۹
۳۰	۳۰	۳۰	۳۰
۳۱	۳۱	۳۱	۳۱
۳۲	۳۲	۳۲	۳۲
۳۳	۳۳	۳۳	۳۳
۳۴	۳۴	۳۴	۳۴
۳۵	۳۵	۳۵	۳۵
۳۶	۳۶	۳۶	۳۶
۳۷	۳۷	۳۷	۳۷
۳۸	۳۸	۳۸	۳۸
۳۹	۳۹	۳۹	۳۹
۴۰	۴۰	۴۰	۴۰
۴۱	۴۱	۴۱	۴۱
۴۲	۴۲	۴۲	۴۲
۴۳	۴۳	۴۳	۴۳
۴۴	۴۴	۴۴	۴۴
۴۵	۴۵	۴۵	۴۵
۴۶	۴۶	۴۶	۴۶
۴۷	۴۷	۴۷	۴۷
۴۸	۴۸	۴۸	۴۸
۴۹	۴۹	۴۹	۴۹
۵۰	۵۰	۵۰	۵۰

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم و فاتحه قرآن ايقان حمد و تحمید است که گوهر فطانت سخن را بکلمت بالغه و شریفه
نظم دلا ویز کشیده و اجماع الفاظ منشور را در میزان کده طبع شعر از سحر و گریز لغت شمع نبشیده
و طبع و یوان اسلام و مقطع غزل سل السلام کلمت بلینی است که ذات گرامیش جزو عظمه نبوت
و پیکر سایش خاتم رساله رسالت است و بیت القصیده حکامه حرمت و حسن تخلص چاکر کمر
منقبت مصاب آمل و جماعه اصحاب باجمال است که شاه بیت دیوان دین و دین و کین قصه شریف
مبین از صلی الله علیه و آله و صحبه اجمعین عرض میدار و کند فروش و کان پس کوچه سخن
و تازه خروش بر طبع باز زده کاروان این فن سر کن بر کن نور الحسن ابن کوفت تذکره شریف
که در عین طبع این تذکره جمعی از شعرا معاصرین از کما که و بیچاره و جز آن تنگی انکار خود را بسیار
تذکره و بواسطه حق آگاه فضیلت و شگله جناب مولوی محمد شاه صاحب متون گشته زلف
گلک متوسل و اجد علی شاه اود سلمه الصمد بخدمت بنای الیاب و قصه الله العز و الهی فرستاده
اتفاقا تذکره مذکور را در ختم طبع بر رویالیده بود و نقاب بنجام بر عارض گشام اتفا و فروخته

لاجرم جمعی از اصحاب بویو انکرتا این اشعار با دیار و یادگار شعر انما عاثر اربع حوادث روزگار
نگرد و دست علی الحاقش در آخر کتاب و خاتمه ابواب شدند تا چار بخت قاصد بر تریب این جواهر
کاشتم و همه را باین نظر بنخیدم دیدم که جمعی قلیل بیش نیست و صرف بسیار از بی خارج از
آهنگ ضبط است پس بفرض کلیل ترتیب و انکال تمذیب پاره را از اشعار شعرا پیشین پیوند
این خیال دشین کردم که هر که سخن را بفرض بنم کند قطره از خون جگر کم کند و نظره نظر دین
ضمیمه انور که لطف اشع انجمن با سم سامی نگارستان سخن مضمون است ایماز و انتخاب است انما
خاتمه عبرت شامه را از کلف عبارات و تخلص عبارات معاف و شتم و بکار او اشعار معصومه
و افکار ستوده شعرا غیر مکرر اکتفا نمودم و قیس از روشن طبعان تقدیرین و پرتوی از آتش فشان
متاخرین در یوزه کردم و لطف چند از تجلیگاه سخن بدست آوردم و بفرض ضیافت طبع احبب اتحاف
بزم اعزده این کلمات بیات را بر بیاض صدف چون خطوط شعاعی مهر بر سپیده صبح کاشتم و گوهری
را که در آیداری او فتوری بنظر آمد از رشته شما را ندانم و بدست و نیزه کاشتم و این آینه او نشیما
نکت خیره شیشه آینه و قلمها جو اهر ز و اهر نعم الهدل اضافه کردم که رنگینی حسن سخن بر خطافون
میشود و هر چند آید و در لوان این نمه نوزون میشود و پیشم انظار گیان جلو این چمن و تماشایان
بهار گلشن سخن آنست که اگر گلی خوشبو ازین گلستان هم طرح مینویسند و در محراب جایت بدعای
خیر برای این پراز و دست هست رو برو کنند و الله اعلم

حرف الالف

آزاد و تخلص سید محمود ابن سید اسد الدین حیدر خلت سید علی حدادی خان بهادر از رؤساء
شهر جمگیر نگر داکه که در گلشت چمن عمرتی ساکی خرامان است و شهاب موزونی طبعش و عفت
استفاده سخن سرالی از حافظ اکرام احمد بنم را میپوری و آقا احمد علی احمد جمگیر گری نموده گوی
سبقت از تاراب رلود و منتی الافکار شبنوی ذوالبحرین بر قوت بحر طبع و فارش دال و قصه
عزاجوت ذهن نقابش را گو او کمال از کلام آزادانه او است

نقد

از شکست خیزد لهای حیرت آشنا	چون شکست رنگ شتاقان رخسار صفا
خاکش نشتر غم در گرجانست کرد	چشمه خون ز دل و دیده رویت کرد
قسمت ابل غرق مست نیست بودن	زین سبب جامی شر در دل رنگ است
رنگ آردم گلشن که دینیا نیست	برگ هر سیزده نوخیز خدنگ است اینجا
و می که روزم سید از حسرت گیسوی تو بود	روی خود در نظرم تیره تر از موسی تو بود
پیش از آن که از قهر سر شود عشوه قروش	بانی طرز جفا ز کس جادوی تو بود
با گلستان جهان خاطر آزاد ساخت	مگر از خاک نشینان سر کوسه تو بود
باجرم در مژگان باز بر خاک من است شب	چراغ ترمیم از سوز دلم روشن است شب
بیاور رنگ عشرت های شتاقان تماشا کن	بجای گل جگر پر کا لهما در دامن است شب
آن مسکن شادی و غم و کینه نماند	و آن مولس و غمگسار ویرینه نماند
از بس که گذشت از آتش سوز فقر	فریاد و لی که بود در سینه نماند
رباعی	
هوش از سر من قصد پریدن دارد	شکین ز دل اندازد بیدن دارد
از سخت جگر گلی است بر هر فرقه	امروز بهار دیده دیدن دارد
رباعی	
فریاد که از غم و دل خون گردید	از جوش سرشک بید و چون گردید
چند آنکه که از غم بکدوشی داد	پایندی من چه شیخ افزون گردید
آیتی شاعری اصغرانی حکمت جو شگوست	دین بریت آیت خوش فکری و دست
سیان ما کوسب یا فرق بسیار است	چرا که ما سبک او نیمه او سبک یا راست
ایده ال در صفایان از شعر ای نازک خیال	بود و زمره تلاسین از ابدان انعم ماقال
خوش آنکه بند گریبان بنا ز باز کنی	نظر در آن فن نازک کنی و ناز کنی

دوش آمدن صحنی سوس مایه تان ام
گفت عاقل میشوی گفتم مگر دیوانه ام

ابوالخیر حضرت سلطان ابو سعید ابو الخیر قدس سره از دیوانه گیاره و صوفیه صاحب نامه
گذشته رباعیات و نشین نوشته

آرزو که آتش محبت افروخت	عاشق روشن سوز مشوق آفرین
از بیایه دست سزدایین زوگذا	تا در گرفت شمع پروانه نسوخت

رباعی

پرسید من کسی که عشوق تو گیت	گفتم که فلان کس است مطایبیت
بشست بهای باقی من گریست	کز دست چنین کی چنان غایبیت

رباعی

جز در ره عشق تو نیاید هرگز	دل از ترا بکس نکوید هرگز
صحرای دلم عشق تو شوران کرد	تا محروم گر کس نروید هرگز

اجمل شاه محمود اهل غلغله حضرت شاه محمودی عرف شاه خوب الله آبادی برادر زاد و حضرت
شاه محمد فخر زاده از دودمان حضرت شیخ محمد افضل الله آبادی است و در محروم و مقابل فخر کین گفته

خورشید و شمع نیم شب تارند ام	آیینة صبح غم زنگارند ام
آیینة نمط و صفت کوران نم اهل	غم نیست اگر گری بازارند ام

احسان معروف بمیر قیما بود و بر طالع بان گوهر سخن باب احسان بدین طرز میکشود

در خلوتیک بند قیاس تو و اشود	بی اختیار آیینة دست دعا شود
پیدا است دورگی ز قماش سخن تو	برگ گل رعناست زبان دردین تو

احسنی میر احسنی یعنی احوالی کلاش احسن و فکرش حسن افزای سخن

طرقه مالیت که آن آتش موزان زبزم	زود تر میرود و دیر تر مری سوزد
عشق باروی خورشید و پیر این چاک	دست بر سینه زمان در پی تابوت است

باد چشم تو دل امی شوغ شکر چکند
 یک سلمان چو در افتد بد و کافر چکند
 احمد مولوی احمد علی دهلوی طبیبی لطیف داشت و سخن لطیف از دست
 ساقی بیا با جام می این طاعت و نیت کجا
 اینجا بهار و دیگر اینجا بهار دیگر است
 او اسیر از صفایان بود و عروس سخن را بخش اوانی منصف آرائی میان می نمود
 کشیده بسیار تیغ آبدار بکنیم
 مراب تیغ مترسان که من هلاک همینم
 ارشد گاه در نقش و طرح خدای شعر و سخن
 ز چرخ تر آبی نداشت جام سپهر
 و گرنه دست قصاص را گوی من میر نیت
 اسیر رازی در بند سخن طرزی بود این تخلص سرفرازی فیض
 قاصد رقیب بوده و من غافل از فریب
 بی درد دعای خود اندر میان نهاد
 اسیر تخلص منشی سید غفر علی ابن سید علی سکن اهواز است که بگوشت و قصبه منشی
 از تو ای آن وطن آبی او از قبایل شرفا سادات و در تشیع از غلات یاوری انحرش پیر
 و ندیمی و اجد علی شاه انحرش و شاه انحرش گراوده رسانیده بخطاب تدبیر له و له بدر الملک خیر غفر
 خان بهادر بهادر جنگ سرفراز گردانیده و در کارم شروانی بوده تا عهد فرمانروایی آن انحرش
 برج سلطنت حاکم قصبات السبق اعزاز و اکرام باند و بعد زوال ملکات ملک اوده و انتهای
 ملک بصوب دارالاماره کلکت و قطع سلسله راجا فیوض آن سلطان عالی شان بدولت سلطنت
 منقرض است و مدت تعلق اسیر را در قید پریشانی نشانده ناچار بالمرام که شاه نواب ملک طایف
 بهادر فرمانده راسپور رتن در داد و در لقمه ملازمت او برگردن تمامه از آن زمان الی الآن گاهی
 در راسپور و گاهی در شهر که گویا گزند و بهر جا در فکر صید بر سر نهضتین بگین نیلانه سر آمد شعر
 روزگار آن و دیگر او ستاد و زون طبعان خوش گشتار ظفر بر شاگردش امیر راسپور بایان و بهر
 تمدش و اسطی را واسطه اعز و امتیاز در فارسی دارد و هر دو سیکو است و بهر یکی بر دیگری سبقت
 هر یک دیوان هر دو زبانش یکسب روشنائی از دوده طبع طبع منور آن روزگار است

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

چیت از غزلهای فارسی وی درین مرغزار بزم خیر تحریر بسیار و نیزه گلک شکار
 کعبه از مقدمه تو خانه ما
 جده رقص بر آستانه ما
 رخ زیبای تو خندان مصحف
 عشق خمیبه بر زمانه ما
 آب حیوان خمیبه خضر آید
 مرگ با همسایه و دانه ما
 سر و سامان تو بانه سرو سامانی ما
 سر و سامان تو بانه سرو سامانی ما
 ستم گفتم ستم گلشن ستم دریا ستم صحرای
 ستم گفتم ستم گلشن ستم دریا ستم صحرای
 کشتن سیاه باشد کفر و اسلام ما
 کشتن سیاه باشد کفر و اسلام ما
 آبیکر دست بود و بوی من آمده است
 آبیکر دست بود و بوی من آمده است
 یقین شناس که دل بر سر دل افتاد است
 یقین شناس که دل بر سر دل افتاد است
 گل را حدیث او همه تن گوشش میکند
 گل را حدیث او همه تن گوشش میکند
 دارد و می و آن هم نقش بر آب دارد
 دارد و می و آن هم نقش بر آب دارد
 در دیده من یک گل رعناست و دو عالم
 در دیده من یک گل رعناست و دو عالم
 لعل در کان بصورت در جگهان شبنم
 لعل در کان بصورت در جگهان شبنم
 بهشت گلزار چنان جزو نیست از اجزای من
 بهشت گلزار چنان جزو نیست از اجزای من
 چرخ انحرش بگ گاهی گوشه صحرای من
 چرخ انحرش بگ گاهی گوشه صحرای من
 روزن قصر چنان چشم تماشائی تو
 روزن قصر چنان چشم تماشائی تو
 عالمی کشته اعمار سیمائی تو
 عالمی کشته اعمار سیمائی تو
 بیضه فولاد شد گویا حباب زندگ
 بیضه فولاد شد گویا حباب زندگ
 بر آرد روح لیلی از تیر تربت چو منو
 بر آرد روح لیلی از تیر تربت چو منو
 نهد بر طاق زاهد پارسان
 نهد بر طاق زاهد پارسان
 درین ایام دروئی آشنائی
 درین ایام دروئی آشنائی

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

اشرق سیر و قرا و صفت با صفات و انی این حد او ش زو مقبلین در زو مقبلین است خوش
 شاه جهان منی بود اندامش در شب تشنه داشت گاهی میل بشعر میکرد و از دست
 بیچسبیدن بکمال قوت است نیست حاجت که نظر بر آن ای
 اشکی بگفت زان ازشام و دوی مت و در راه و نامش را که تا نسک و نای
 روز مشرب نه نالند پیش حق و من و امنت گیرم و هم پیش تو فریاد کنم
 و قد کردی و ز منق سوی اشکی اکنون باز فرما که چگونه که دشمن شاه کنه
 اشرف سید شاه محمد حسن تخلص با شرف این قطب زمان امام مارقان زید و ساکنان قدو
 صاحبان نه ملقه کالان مقرب با کادیر و ان حضرت سید شاه محمد زمان صاحب شفی القادر
 الحسینی این سید شاه رفیع از ان صاحب الایامی که از دودان حضرت شاه عبداللطیف الکاظم
 و برادر کلان مولوی حکیم فخر الدین احمد اکثر کلام ایشان در مع حضرت خلی پناه صلوات و گاه
 گاهی بیگام فرصت از مشاغل مولی بکلام سوزن هم می پرداخت علاوه بر دیوان مختصر فارسی
 ششوی سعد فیض در علم اخلاق و یک ششوی دیگر در فارسی دارد و گاهی بشعر اردو هم توجیه بود
 اتفاقا در چه حال داشت بعد وفات پدر خود سجاده نشین مست صاحب تاثیر و در ضبط اوقات
 بی نظیر بود و از دست

دل نیست که مرا آه رخ و لبر نیست
 جان نیست که جانانه دران جلوه نماید
 اندر طلب کعبه وصل تو نگار
 جان من دل خسته که از قبله نماید
 نزدیک تر از جان من از میل و ریا
 افوس که کس محرم این سرخفت نیست
 لب بند و کم خنده و خاموش بود ایم
 هر کس که شود واقف از راز زمان تو
 شیدا می تو هر دم ز غمت سوز و گریه داشت
 از بسکه یار تو بدل و جان من گرفت
 نغمه و دهن زنده که ما و من گرفت
 دوی شب بختل ز رخسار پر و در غمت
 پروانه سوسنت شمع کن و غمت گرفت

اگر چه بیای ششم او دل بیای به طبع
 در خیال و در دمان تو ای اختر سخن
 در دل سوخته آتش ده چون گرمی شک
 بسکه هر موج بگر شد شاه از جسم و تو
 در حرم قبله ابروی تو گر یابو کنم
 بقرارت و دعا علی آن جان جهان
 آب بخت ز لبست چشمه کوثر دارد
 می طبع بعدت نیز چو بهل و خاک
 پیش او کثرت آفاق بودت ماند
 حاجتم پنج نباشد بزرگو و کوسیم
 اشرف خسته و سرشته و آوار و زار
 و هم سه و دو و خ زرد و مژه تر دارد
 اشرف خسته و سرشته و آوار و زار
 اعلی ملاک محمد توری گچین گلستان شیوایی است
 هر که شد خاک نشین برگ و بری پیدا کرد
 اعلی شاه محمد اعلی خاندان رشید شاه محمد علیم از دودمان شیخ محمد افضل الایامی قدس سره است
 همین یک شعر از وی یاد است
 بانکه امی سبقت بر بزرگان غلجی
 بی روی شان پشت باشد فیضان
 افضل فیضی فضل محمد و در غنوی و نکستی
 در فراق تو من خسته بجانم چکنم
 در یقین مشک و مردون نتوانم چکنم
 اما فی دیر زمان از طبعش غنماست و با غمت ایست و پناه تو پیش در معالی و بیان غمت
 در استگاه
 مرا بگریه و گل ریخته ده می آرد
 نغمه ایس این دنیا را به آهنگ است

ملک

ملک

ملک

ملک

آفتاب محمد علی خان هزاره پسر محمد است از دست
 کشی چون زلف تو دیدند بپند و گوید
 ابرو و تخلص مولی احمد علی خیر آبادی در عهد مختاری است نواب قدس علیه السلام که تو را
 بود و در زمان حکومت نواب بهمانکه محمد خان بهادر صاحب نواب ماندند و در عهد مختاری نواب
 سکندریکیم چندی ملازم و بازرخان نشین گردیدند نواب فیض الدوله باقی محمد خان بهادر که ملا
 بالان خود نمودند بعد چندی مستغنی شدند و گوشه گزین گشته نواب قدس علیه السلام در عهد مختاری
 استحقاق یک رویه یومیه محبت که در انتقالش در شکله جبری اتفاق افتاده از دست
 هر دم حسن یا من نیز در محاسنی و در
 هر روز خاک درش خورشید تابان و برش
 خوبان و شیاهو هم خوانند از سر تا پا
 باور کن قول عدو ساعی و غیبه کو
 بسکه بالید بکشد یکست چشمم به
 دل من مشکب کعبه قدس است و سست
 شعله ادراک روشن در دماغم میکند
 پرده گوش دلم نازک تر از برگ گل است
 دور گردون پیش هر کس با دمی ریزد بجام
 کو قفنه که چشم تو بر باشد فی نیست
 سودا زده زلف تو هر شیخ و بر من
 این عقد لامل که بکام دلم افتاد
 قاصد چه دبی دل که دل زار و زمام
 شادی من از وعده و حشاش نالان

در کوچه خرم زلفش دل نالان
 که شد و گریه گشت و پیداشدن نیست
 امیر منشی امیر احمد خلعت کو یک مولوی کرم محمد مرحوم که نویست از اولاد امجد شیخ محمد منشا
 او اعم الدین فیضه قین از آغاز سن شعور در علوم متداوله مهارتی و ماستی بهر سانی و از زبان
 که ذوق خوشگونی و در هر چه بتدبیر منشی مظهر علی گدنی متخلص با سیر کبک فن شعر پرداخت
 و شاد سخن را بجلای شیری بیانی و خوبی بندش و حسن معانی آفرین است که نظار گیاره
 از خوشنیتن ربو و بعد از آنقدر نواب محمد یوسف علی خان بهادر رئیس دارالارباب است مظهر علی
 عرف را سپور و بیگانه متعلقه ضلع بریلی و از فیه طرز خوشگونی ایشان گشته از لکنو بحال
 شوق و آبرو طلب کرده تکمیل کلام اردوی خود پرداخت چون نواب مدوح از بهمان خست
 پرست و نواب کبک علی خان بهادر که کیش رئیس حال بر مسند ریاست جاگرم و خوش
 و متانت و ریاضت ایشان بسیار پسندید تا آنکه ذوق سخن نواب موصوف را هم از جا برد چون
 طبع رسا و شست و او ستادی لائق و فانی بهر سبب شغل خوشگونی پرداخت و با ستادی خوشنیتن
 پسندیده و اقران و اقبال افتخار فرود که توجه و محنت شبانه روزی و زانکه دست دیوان دارد
 مالیت نواب صاحب مرتب گشته علیه طبع پوشیده از تصنیفات و تالیفات امیر قزاقه النیب دیوان
 اردو گوهر آفتاب دیوان مفردات آرد و و محمد خاتم النبیین دیوان نعت اردو و مضافین دل
 آشوب و مجموع و اسوختها و قصاید و بعضی ثنویات مثل تو بخی و ابر کرم و مسدعی انتیم سببی
 ذکر شاه انبیا شکر حال ولادت با سعادت و رضاعت و علیه مبارک و فضائل و شمایل و حلال
 و وفات شریف و خواجه بر دو عالم حضرت سرور کائنات محمد رسول الله صلی الله علیه و آله و صحابه و سلم
 مطبوع بوده است و بکلم طبع خالق پسند کتابی جامع در لغت سببی بهر سبب بهر بقدر ترجمه جزو
 کلان تالیف کرده که در آن به تنقیح لغات عربی و فارسی هر آنچه تحریر و تقریر افراط بر زبان قلم و
 قلم زبان جاریست پرداخته و با سواد کلام اساتذ و متقدمین و متأخرین بذوق و تحقیق و بهر
 جاد و دست و علاوه ازین دیگر تالیفات نامتواضع و مختصر و موطنه و ازین که تندیب و ترتیب آن بنا بر

۱۱

فقدان فرصت هنوز صورت بسته و علاقه اینها در بعضی فزون غریبه هم بقوت فکر و جود طبع
 مناسبتی بهم رسانیده و شهر و کمال را با طراف عالم رسانیده اند و چون علم خبر و خبره اگر چه بذات خود
 و از نام خود طر فاری گفته اند با فضل تعلیم دیگران و آرائش کلام کمینان اکثر اوقات را صرف
 میکنند و زمین طبع که در شمع آئین حضرت و اندام همه بود اسطه جناب مولوی عبدالحق صاحب
 بن مولوی فضل حق صاحب مرحوم نیز با وی بعضی شاد و در مجلس جناب امیر را از امیر و خواستار
 شدند پیش نشانی صاحب معز و سه غزل خویش که غزل و اوستی بلاغت و طراوت و حسن قصاید
 معرفت جناب موصوف لطف نمودند و نوشتند که ملازمان سالی میدانند که فقیر را گاهی اتفاق
 نظر فاری میشود و سابقا بر خود را حافظ علی علیه خواهر زاد و من که در حیوان و ابدیه و در دولت
 سرکار و ملازم انجا اند برای فرستادن اشعار فاری زبان این تحریر کرده بود و در معذ و رماندم
 فرصت فکر پست آمد که می چاویم اکنون که انکلام ایما فرموده عزیز از جان شیخ فصیح الزمان
 اشعاری چند که از من بدنام یادگار و نوشتند نگاشته آورده اند از آن حدست همی فرستم روانه فرمایند
 منکه ننگ بزم ششم تالیف من چنانچه آن دارد که زبان خامه یا فغان زبان و الا پایه خایجه فلک کاف
 ثواب و الا جاده امیر الملک به ماور بگذرد و آتش را در آتش شاد و قاتل آتش نیز انکلام بر ذره
 خاک عجب ندارد و صیت اخلاق و ذره نواز بهای آن سرکار بهر مقدار از زبان تا کران رسید است
 و آواز و قدر شناسی در چار سوئی جهان سر کشیده اللهم بام کیت اقبال زیر بران باد است
 آری چند اشعار آبدار از کلام بلاغت نظام امیر سب ضابطه در نجابت می افتد پایتخت سخن
 ایشان از ان میتوان دریافت است

شعری نازیب به چهری مست ازین	ای بقر بان تو عالم نظر است بهتر ازین
سر و پای تو خشم نیست سر است بهتر ازین	روم از خویش تبارد سفری بهتر ازین
می بر دول با دای که ندانست که بر د	غزه اش یاد ندارد و هنر است بهتر ازین
بوسه دای و لب خویش کمیدی از ناز	ای شکریب با دای و اگر است بهتر ازین

در چنین رفتی و بر گل گل دیگر گفت
 هست و انجیکه بیا و رخ تو در دل من
 بر چاه ابل تو روز جزا پرسیدند
 بر در دل نشین پای است بر در کس
 هر و تا و کش از سینه جردان رو از دل
 یار هر مست و هوا سر و دلی آب خوش
 مثل قد و وقت که که ندید است که
 گنگی کردی و دل بر روی و جام حقیت
 رنجوری بر و بر سر منزل مقصود امیر
 و سیکه وحدت او طاعت کند و سیکه و
 هنوز حسن پس پرده بود و وحشت من
 تا ز قاتم البسته میشدنی قبول
 مزاج حسن تو که تاب هسری میشد
 گزشتی از طرف باغ و باغ از حضرت
 اگر عنایت ساقی بدی بحال منیب
 عجب دارد اگر منو غیاث چنین هستند
 بدوق کعبه دوییم و ره غلط کردیم
 و تیر آه که شست ست سینه افلاک
 اگر میر نیست ز پیوند عاشقان است را
 و فاخته و لا از زبان ست شایب
 ز بهر آنکه بیاران در فغان ز سیم

که ندیدم گل نازک که است بهتر ازین
 و در آفاق نوار دق است بهتر ازین
 او همان گفت که ز غم که است بهتر ازین
 دولت از بطلی نیست است بهتر ازین
 نیست در راه سفر سفری بهتر ازین
 ساقیا با نیا سب سحر است بهتر ازین
 شجر است بهتر ازین و شجر است بهتر ازین
 بیان من کرد تو که در منظر است بهتر ازین
 نیست در راه چون راهبر است بهتر ازین
 حرم نبود و حرم سجد و چار سوسیکه و
 گل و لعل و فانی سرشت و لعل سیکه و
 بخوان تانده بسبیل اگر و مشرب سیکه و
 از یک گفتند باو بیل آیت و لعل سیکه و
 ز چشم رخنه تا شایب ناک و لعل سیکه و
 ز جام با نیا چار آباد و لعل سیکه و
 بکند خویش رسیده و از خود می رسند
 گذر و بگذر و افست و دور و فر و بستند
 که بر شکستن و لعل است که بستند
 اگر ز خویش گشتند با تو پیوستند
 هزار پند کنی نشنوند تا بستند
 در حرم فغان هم بروی مابستند

خ

درین جا که اندر دو غم منور امیر
 که ام دل که ز رنگ بلاش نشکستند
 و او در دست ابل جسد تو ام در محفل
 بود گوئی ز دو صفت تیغ و دو پیکر محفل
 در جهان تیغ یکی باعث عیش است اگر است
 خون دارا شد و آراست نکند محفل
 میکش ز گیس منور تو بر خاک انداخت
 جام گل در چین و ساغر مل در محفل
 پایی در سلسله اشک و سرواغ جنون
 شمع سوزان غم و دهر سر سر محفل
 بود هر چند بکلی که هار شمع و چراغ
 یافت نور دیگر از شیشه و ساغر محفل
 هیچکس برابر تو نیست نگار به دیگر
 بکنارست به نگار محفل
 جان ربوند دل و تن هر دو غم مست نون
 شمع برودند و هنوزست سوز محفل
 پر و شمع اثر عشق چنان سوخت که شمع
 گرید اندر غم پر و اندر سر محفل
 اندرین تیره و سراسیمه بر سوز امیر
 بچو شمیست که سوز و درد شب در محفل
 تینه چاکان تو در برم جهان آوردند
 شمع آسا در نعل گور و کفن در آستین
 در غمت بیند گران سخن خراش سینه ام
 از خجالت قیض پوشد که کهن آستین
 بوی او را جامه زریان چین و زویده اند
 کرد پنهان گل بچیب و یا حسن در آستین
 امید ی رازی نامش را با سپست و نام برادرش
 برادرش نام برادرش نام برادرش نام برادرش
 سلطان محمد صدقی استر آبادی چون اسمی این برادرش شنیده گفت که مگر فیض او را اینها جلد
 شایسته بوده است امید شاعری عالی ضمیر و در وادی قصیده بی نظیر است اگر چه شعر در
 میگفت اما خوب میگفت و در شیراز بغداد علامه زمانی ملاجلال الدین دوانی کتب سی گذرنید
 و بر بیت امید غم ثانی وزیر شاه اسماعیل ماضی اعتبار و اقتدار بهر سائیده آرد است
 حتما خاطر باشد ای به عهد چنان منت
 بسته بر انگشت باید رفته جان منت

رباعی

ای از تو بلند قدر کاشان ما / آبا و جد و لب تو دران ما

در سینه تنگ و در دهن تنگ
 جسد سینه تنگ و دهن تنگ
 و تنگ دهن تنگ و دهن تنگ
 جسد سینه تنگ و دهن تنگ
 عیال غفور جان بهادر شلخت و تراش مضامین بکین و الفاظ شیرین طریقه او ستاد خود
 می بود و چنین میگویی
 شمع جوان پروانه میسوزد و زرقانی نشین
 کن به پشت تپه ستاد او در پروانه
 بیل از تیغ چنانکه کشتان ست آید
 شاید ای موسم گل فصل خزان می آید
 انشی مولانا امیر حاجی انور بخاری انکار رقیقت را با خاطرش باری و محققان رنگین
 با طبع لطیفش ناسبت و ناست بیست
 شاید که به نیم سر خود در غم او
 خواهم که شوم گشته به تیغ ستم او
 حرف بار و مو حاده
 با قمر ملا باقر خورده فروغ کاشانی است و دوکان چین رسته باز سخن سخن و خوشی سخن
 ما چه باشیم و چه باشد دل غم پر و دریا
 که بهریم و کس که ریه کند بر سر ما
 دخی گر بر پیش حصن ستم چاک
 آه کو بهشیا سوسه میفرودش آرد مرا
 ختم زیرین او بادل و با جاتم گشت
 چه کنم تنزل و ما دای و گریخت مرا
 یارب آن سوز گلن در دل دیوانه ما
 که کیم آید و آتش بر دامن خندان ما
 اگر چه کو کهن از پیشین بی منتون برشت
 ولی چه سوز کشت سنگ راه پرویزت
 با تو چنان محروم و وفادار هستی بریا
 این جور به استرای دل بیجان گشت
 با تو کی عشق یک و جنون یک
 گوی تمام شهر ز دیوانه پر خنده است
 آری که بهر دامن خنایم و رسیدیم
 در دست کسی نیست که مشت پر نیست
 خود را چه مشغول کند آه چسان و
 بسل شده را که طیب ن نگذارند
 ما را برای خاطر جبران محض
 ما در خور ذرات و حسن تو نیستیم

در

در

در

در

در

ترا بر چرخ خورشید بیاورم چون بزم
 نزد دست من نمی آید که چشم خستنی بوم
 باقی عجب الباقی تبریزی انصاف و انصاف و انصاف
 و انصاف و انصاف و انصاف و انصاف و انصاف
 انصاف و انصاف و انصاف و انصاف و انصاف
 بدیع سمرقندی بقدر و نبات سخنان شیرین مذاق ارباب ذوق در آرزو مندی
 شبنم و خواب او را بار قیام چرخیم
 بر همان میرزاان الدین ابرقوسه کلامش بر جودت و هنر او برهان قوسه
 ما را بیاورد نیز فرود و بوش کرده
 بسم الله الرحمن الرحیم و ما را که کوری متصل گشتند و لهای سخن شناسان بیل تیغ مصالح
 دوست

آنقدر از دل صدا پاره نماندست بجا
 بلیغ امانت بهمان نعت محمدی خان قریش آبادی بود نظم و شعر فارسی را بلاغت و فصاحت
 ادای نمود

نخست بگرم خون شده از چشم ترا فتاد
 این دانه یاقوت زوج گل افشاد
 از دست میجا که کار چو نکلش و ده
 بر نفس بلیغ آمده و لونه گرفتاد
 بهمانی بهاء الدین محمد آملی از مشایخ علمای زمان و علوای او برای اهل ذوق خوان
 چون رفت دل گم شده ام گفت بهمانی
 خوش باش که من فتم و جان گفت که من
 نیک شد غیرت مرا اگر دیگری آبی کشد
 ز آنکه می ترسم که در عشق تو باشد آه او
 بیانی خواجده شهاب الدین عبداللہ از راه بزم خوش بیانی بخوشی آگاه است
 خوش کن زمان که خطی گرد آن حذر نبود
 میان حسن تو و عشق من خیال نبود
 بیانی بهامش عبدالسلام است و در ادای نظم نیکو بیان و خوش کلام
 بیم از وفاداریده و عسده که من
 از ذوق این نوید بفر واهی

بجزیر مشی لعلام موش کشیری غشی که زشت شمالی جنوبی الہ آباد دست این و شعر از و گویش
 افتاد

نیت آشوبیکه از دستت عکس برخواست
 فتنه زشت از پام که دیگر برخواست
 بجزیر چایک من شغول ضبط گریام
 در بهاران ابرهم باوید که تر برخواست
 بیغم بیرگی از فقر است و ان بود احیانا زبان بشعر فارسی یکشود
 در فضای عشق جانان بوالعین نیست
 هر کس شایسته تنگ و سزای دار نیست

حرف بار فارسی

پو حسن از شاعران سفران است و ناظم خوش فکر نیکو سخن
 روز روشن چو خورشید می تابد
 شب تاریک ستاره شمارم چکنم
 چون خداروی نکود و جهان اورد
 منکد پو حسنم دوست ندارم چکنم

حرف التار

تا با می میر محمد تابعی شیرازی است و ما هر طرز نظم طرازی
 وی کسی گفت یارت اینجا بود
 گفتم او دای من کجا بودم
 تمام محمد اکرم نجابی است و مالک الکافعی بیانی
 سر که چون دل زارم شکستی
 شب آن عهدیکه با من بسته بودی
 باین زووی چه هستی از بر من
 نگار عسدی بدشمن بسته بودی
 تسلی کاشی که نزد ارباب بن مسلم الثبوت و تازه مضمون ترا شے
 گویند بهاری شد و گل آلودی رفت
 مایه تو نهانیم که آه و کس رفت
 نشسته محمد یوسف ابن میرزاان اهل آب و دانه اش از هنر جبرست و کالبدش از
 از هنر نمان شهر هوای کسب کمال کلخ و عاشق چپید از جبر دار الاماره کلکته رسیدنجا
 علم عربی و فارسی و انگیز نیمی میخواند و از موزونی الطبع اشعاریکه سر برینند نیز اصلاح

باز

باز

باز

باز

باز

باز

باز

مولوی معراج الدین واصف میگذارد اگر چه در دبستان سخن سرای مبتدیانست لکن حدیث
طبیعی تشکیل این فن مقتضی غث و سینش بسیارست و اینک مشتی نو از خوار و س
من نمیدانم که گیرم یا مسلمانی که که سجده بت میکنم که سبب پذیر دان کنم
بیاد و قتلگاه و از خود و شب تماشا کن بیکسور قص شمشیرست و کیو قص لبلمنا
تفت مشتی هر گویا دل و موی لال میکند را بادی از کلامه میرزا اسد الدین خان غالب است
و طبعش جان موزونیت را غالب است

این اگر گویم که آیتین قصد جانم یا بجانی میکند
دل که با مرگ آشنای نیست زندگانی جاودانی میکند
تقی امیر تقی و دکانی گوهر کلام طیفش و شن ترا گوهر کانی میکند
لطف با غیر غایت دارد جور با مانا سیت دارد
گوشش بر حرف مدعی تاجست هر که بی حکایت دارد

تقی مصروف با غایتی اصفهانی ست فردی بود از جرگه تلامذیه رحمانی
بجهرم عذر جرم گفتن گستاخ من با صد گنه قصاص نکردن گناه کبیرت
توفیق صدر نشین و ساد و عزم کنین شاهزاده بشیر الدین خلعت الصدق فرزند و جترو
کلاه سلطان شکر الله خلعت الرشید شیخ سلطان شهیدار یکارامی خلافت سر بگ بین حرم
عن العبابات و الفتن جنگا میک جدا مجد توفیق و معرکه جنگ بقایه ارباب فرنگ ساچمه
کلاه تفنگ راجب شهادت یافت و با علی علین شافت و ملکش مسخر و آلات فرنگ گشت
والدش را با جماعه اخوان و عزیزان و قلع و شهر و کلور واقع جهان ملک محروس نمود با اتفاقا
عسا که آن قلع و صدر شورش و فساد و گریه بین و ارث و بیهم و گاه را بسور و بر داشتند
و تیغ مخالفت بر سر افران انگاشتی آختند آنگزینان قلاطون فطنت آتش فتنه بآب تدابیر
صایبه منظمی ساختند و بون مستحقان خلافت دران مرز خلافت مصلحت دیدند و جمل را خانه

کونج بگلکته رسانیده مقیم تا لیکج گردانیدند بتوفیق موفقی تحقیقی توفیق لبان والد صاحب
خودش خلعت علم و فضل و جلایه اخلاق حمیده و صفات برگزیده و عملی علا و دوران فقر و در
در و قیقه نجی و موزونی طبع معلی ست و اینک کلام با نطاشش گواه این مدعاست
ولی از ادوده داری ازین خوشتر چه بخوای
لوتای عاشق زاشک سرخ در پانه چشمت
چرا روشن نگوانی شب تاریک عاشقی را
جبینی بچو پروین عارضی بچون قمر داری
شدی توفیق گری چیز را گردون و بون ستیز
ز فیض طبع گوهر ریز گنجی از گهر داری
ندیدم کس از شایع شک میوه تر
بجهرم کس که در میوه تر و شیرین

حرف التار المشاه

ثبت فخر الدین فقرتی ست مدام با غش از صهبای سخن سر خوشی
چاره مرگست اگر کار بنا کنی نیست مشکل ایتست که کارم بکسی افت دست
ثاقب شیو پرومان معمار ابرجی گویا ل سنگ بهادر ولد مشی نبی پر شاد از قوم کاچان کشت
ایدون ملازمت و اجد علی شاه اوده و رککته اقامت دارد از صفت و بان چنین درهای
غیر مشقوب برمی آرد قصیده

فصل گل آه و بشکفت گلستان زمین در عدم خاک بسرا و خزان ست در چمن
بست رخت سفر پاک عدم مرست و نسیم شادمانی بدل ابل جهان کرد و وطن
می برد واد صبا مشده بهر سوز بهار نکبت اند و در زمان ست چه صحرای سخن
چشم و اچار طرف گرم تماشا تر کس غنچه غنچه بشکفت از گل صدر برگ و سمن
کرد از خویش طرب زانند فضل بجاد نغمه در کوچه چشمتار عست اول مسکن
طوایق ست بهر شایع مر است سرود قریان محو تو استنجی کو که بهر سه تن
مردم دیده نظاره برنگ گلچین کرد و لبریز ز گلها همس جیب و دهن

سجد از دانه شبنم بگفت هر گل تر
 ز مهر رست زنا غیر تو اگر دانه
 وقت آنست که گلبانگ طرب بر دادم
 وقت آنست که در رخ آهیب ری گویم
 اول این مطلع ثانی بجنونیش خوانم
 ای ز بجز سرور عالی جم و فخر زمین
 تا غم منظم و عفت ملک بجو پال
 ذی مروت همه الطاف سرش شفقت
 عالم و متقی و سدید عالی رتب
 آنچنان نقش طرب لطف عیش برست
 منعقد بزم سرورست بهدش هر سو
 لطف او موجب افزایش تاب طاقت
 عدل را اگر می باز از زوالتش باشد
 صورت امن شد از خوبی لطفش پیدا
 قهر او ز لرزه برانگن و محشر آشوب
 از دم تیغ ظفر پیکر او روز و غا
 آن شجاعیکه بر بحر که در ز گمش
 از گف او که گویا ساحت باشد
 بر سر زره اگر نیز ترش تا بد
 منکب بشم که کنم رخ چنین مدوح
 تا یاد دوست و زبان تسلیم دحت او

تر زبان است تجمید زبان سخن
 عکس گهاست شفق نیست برین چرخ
 وقت آنست که دم دور ز دل برنج و سخن
 چند اشعار و یو نیم از واد سخن
 کوست چون مطلع خورشید سراپا روشن
 ذی کرم صاحب فرید صدیق حسن
 قاطع بیخ ستم مانع اخلاق حسن
 محزون فیض اتم کان همنه منبع فن
 بر همه دانی اوست و یلیم روشن
 یکم حک شده از لوح جهان نام من
 غمیز و آهنگ بشاشت زور سر بر زن
 خلق او باعث آرایش روح ست برتن
 یافت در سایه او جو و سخاوت مامن
 گشت بعدوم ز بچو پال همه شرفتن
 مهر او صندل در و سحر بیا رجن
 آهیم سیاه فتنه زده جسم دشمن
 بدتر از زال بود و ستم و مهر ابوشن
 او فتاده در مقصود و حب و دامن
 کندش صورت خورشید بیک چشم زن
 خامه کسور و دهن بند و زانم الکن
 پاکه ثاقب بد عایش بکیم ستم سخن

تا او کیمست و عقیق است و مهبل نیست
تا بود کوه و بیابان و گلستان بزمین
و اما باد فزون شوکت والا جاست
شمالی میزد اعا شور یک دلهوی از آبیاری فکرش بهما نظم را تا نگی و لونی است
ز جفا فی تو خزان بر سر باغم زده اند
تا بود و لعل پدشانی و هم در عدل
بر سر چرخ بودش و قمر سلوک و فلک
کو کب مشیت اقبال شکوهش روشن
از تنهائی تو توان بچرخ تنم زده اند

حرف چیم تازی

جامی مولانا جامی لایحی جام آتش مصطفی و دقیقه رس و نکته نبی است
غم زمانه که در هیچ سینه جا نگیرد زمین سینه ما گرم بود و پا نگیرد است
جاوید ملا علی جاوید ناز نانی است و بنجید و گفتاری را باز باش بط جوادانی است
بر ما ارم کا شکی بعد از ملا کم بگذرد گر خونم نغمه زود باره بر ما کم بگذرد
چند نه نامش آغا موسی کا شکی است جذب القلوب کلامش ناشی است

در مصر دلم یوسفی آسوده که هرگز
جعفری سیر محمد جعفر تبریزی است لب و لعلش باین طرز در مکرزنی و شکر آمیزی
دوش با من بی سبب بزم تجید چو بود
این عتاب لوده هردم سوی من بدین چو بود
گر ترا سیلی نبوای سر و کاکم از پست
آن خراسیدن بناز و بار پس بدین چو بود
جلال خواجه جلال در کانی مست و جلالت نقش را با نظم دیگران بلا خوانی
کنند زلف چو بر بام آسمان گفتم
ستاره را بر زمین بوس خویش باز آری
جلال سید جلال الدین محمد نیریزی جامع فضائل و کمالات و از انساب و اشاعری را

مہیا پات سے

دسی ماه رابر دسی تو تشبیه کرده ام
 امروز ستر ز شرم تو بالا نیکنم
 جلالی بدلال الدین محمد روستائی از اجله لغت معجمان بزم خوش بیانی است

25

५३

296

3.

مسجد

३८

2

236

مرغ رقی خود از آن در قفس تن دارم که بگو تو بگو و آنم و آزاد کنسم
 و عوی نامش کن الدین است و معانی لطیفه اش هر نشین از باب نمکین
 دست من گیر که این دست هاست که کن بار او کنم حیران تو بر سر زده ام
 و قیقی سر قندی او سنا و منور است و طبعش در بندش خیالات پر زور است
 و قیقی چار فصلت و دست دارد بگیتی از همه خوبی و درشتی
 لب یاقوت رنگ و ناله چنگ شراب لعل و کیش زده شتی
 بعد مردن تو معلوم شود سرخ حیات بهر و آن خطه ناله که بمنزل بر

حرف الذال المعجمه

ذکی نشی احمد مدین بن حکیم فضل حسین معنی پوری و ناسیه نشی احمد علی رسا سلسله اندیشه
 متوسل این ریاست و نگارنده این کتابت اندازین یک رباعی و یک قطعه از کلام فصاحت

نظام ایشان است رباعی

یک صاحب فیض در بحر عالم پس کسری در عدل و سخا تمام پس
 آرایش ملک را قبا و دو هم پس مارا بچمان شاه جهان حکیم پس

قطعه

آفتاب این عزت ماه انجم انجم است صدیق حسن نواب گردون بارگاه
 خلعت زیبا ز نواب گور زار آدش کا طلس گردون نیز در پیش و یک برگ کاه
 و ه چه خلعت خلعت زیبا تر از نسیم گل و ه چه خلعت خلعت نشان تر از خورشید ماه
 در رو تا رخ دل پائی شب ببر و گفت خلعت نواب و الا با گاه آید به

حرف الراء المعجمه

رابط مولوی حمید الاحد خلعتا ر شد مولوی محمد فائق صاحبان نشا فائق مشهور است اگر چه
 قصیده امیشی از تو ارج که منو مولد و مولفش بود کن و رشه که منو نشو و نما نمود و دو علوم رسمیه

استعدادی داشت شرمی در صل غوامض و مشکلات و تبیین نکات و اشارات و قانع نمیشد
 بکمال لطافت نوشته یادگار داشت در نظم و شرفی از دال و جاد خود فائق بود و در ربط و
 ضبط آلی مضامین زکین بقوالب جوامع الفاظ شیرین و حکامری نمود و سی سال تکلمش میگردد
 که روش رشته را بطبعم گم گشت ز کلامش این ویت یاوست

طبع فرمایا و کنی جسم بحال بسیل گریه بندی برگریه پر و بال بسیل
 ششبی که چرخه آن با هر فوف راه کنم روم بسوره اخلاص استخاره کنم
 راضی خوشه سی مهد بساط سخن گشتری ست

خوش آنکه شب کشی و روز بر سرم گوی که آه این چه کس که گشته ست این
 راضی فصاحت خان را زیست و مضامین جریسته از بندش و راضی

بندگی کیشم قیصر کعبه و ویرم کجاست ویر و ام هر جادری انجا سجود می کرد و بوم
 و رچه ساعت ز نظر رفت که بی او چشمم روز روشن بشمار و چو چشمم چشم
 و وصل است این دل نمکین سر و زانو ای زندگی بجان تو مر و دم دور از تو

رباعی

هرگز نشوم از پی رفعت و نخون بر خاک نشاند از چو تیرم گردون
 با گوشه خود ساخته ام همچو کمان از خانه نیایم بکشیدن بیرون

راضی گیلان کلامش مرضی ارباب خندانی ست
 بخت گرد خواب کیشم بدم یارم کند دل طبع از فوق چندا نیکی بیدارم کند
 راغب ملک حسین تبریزی دانش در مگر نری ست

صد نامه نوشتم و جوابی نداشتی این هم که جوابی ننویسد جواب ست
 راغب میر یوسف انور دم اردیل ست و خاطرش راغب نظم بحیل
 ای دل قرار گیر نه وقت طپیدن ست ای دیده خون مبار که بهنگام دیدن ست

نسخه

نسخه

نسخه

رفت این سخن بیوت لطافت است
 درین شب بیدار بودی را رفت
 کاری کردی که هیچ کافر نکند

رفت شاه رؤف اسد صفت الصدق شاه شجاع احمد مودتین شهر رام پور از اخلاق مقرب
 بارگاه روانی محمد الف ثانی حضرت شیخ احمد سمرقانی میرودتی و شهر جلال بارشاد و هدایت
 مشغول بود و هر یکی از رؤسای آن ریاست تعلیم و تکریمش بر وجه مقتوی می نمود و پیشه بعضی
 خزانین شریفین دل از جوی پل برکنده رخت بلبوب ملک بجای کشیده و در سفر و رایع جویان بهشت
 ساگی و شکسته چیری غریق بحر رحمت کنی گردیده ناهدای جهاد و رویار جلالت شائش تنه نشد
 منش او در بند لیس رسانید و زیر زینش آسوده گردانید تا هم سرگرم است صاحب دوا وین قاری
 دور و در این چند شعر از کلام دست است

قدور جنای تو شعله چه شعله شعله سوزان بود رخسار تو آفت چه آفت آفت ایمان
 بودیم شب عجب عالم چه عالم عالم غفلت چه غفلت غفلت کاکل چه کاکل کاکل چپان

رباعی
 حدیکه صد و رها شقان است سرور شکریه قلوب عارفان رست حضور
 رفت چه لایق خدمت ککاز و خلوت جمع و جلوت فرق ظهور
 از شغوی ذوالبحرین است

مهر و برادر گر یزید پر خون من امید به آرایش صحن چین
 دامن که از دل جوانان خست آتش آیم دل همان بیست
 بجز آتشکرم دل جان غرق کرد دیده من پرده من خرق کرد
 های صله منو سها زین ماجرا مردم و آمدند دل آرام ما
 رحمت جنت علی دلموی است و در طریقه شامی مالک سلاطین است
 من و رها جان شغوی که چشم است او محبت بکار ما جانی میزند را و سلاطین

در غور و صلح شوق نباشد جامی
 بهر ما وقت توان کرد خستانی حجت
 رحیم شاهزاده رحیم الدین میره سلطان شیخ پست و شاهزاده بشیر الدین توفیق از بنی عالم
 در اینجا کجای کجاست بعزت و عظمت میگذراند و معروف لغت سرائی سرور کائنات بیامد بهشت بند
 باند از بهشت بند کاشی در فلان حضرت خاتم الرسل علیه السلام گفته و لای شایسته هوا و ضامن
 دو آیین سفت آبی از آن که بگوشش رسیدت گردید

اشجار از تو قهر و عزت شد بلیان نصیب بهم بفضیلت صورت تقصیر سلطان شماست
 ازین نامش سید ناصر طبعان ذوالقدر بهادرست و رایش زمین و انکارش بی بهادرست
 رنگین که کرد چرخه قر که غم آبخشین معل و عجب که رحمت بدنامم این چنین
 و انم که مرگ هم نتواند خلاص داد دست چون گرفت گریانم آبخشین
 رسو او ویش علی خراسانی درویشانه میگذرانید نگاشت بند و شان جنت نشان آمد
 شهر نارس را بر گزیدتی اینجا آسود میرزا باقی شاهزاده تیموری القصد و تفقد حالش میفرمود
 بعد زمانی از آنجا رفت و راه وطن پیش گرفت

از من ای طائر دل غم رسیدن داری که چنین در قفس سینه پریدن داری
 چشم خدیو من آنچه در حجب آن تو دید شمه گویم اگر گوش شنیدن داری
 یادت آمد مگر از قتل من خسته زار که بدندان لبافسوس گزیدن داری
 و غم عقل بشو از من بگویند سو اگر از قید جهان منسک رسیدن داری

رنگی مولانا شرف الدین سبزواری از رشک ریاحین مضامینش آشفته خاطر گلهای بهار است
 بهیچ بیوفات تا نگردد مستم یارم بهر کس به رسم شکر و فانی یا بهر کس گویم
 تیره بختی بین که کشای که افتاد نیست بعد عمری غافل را گوشتی بغیر یارم و بی
 بهشید کا زونی است و کلام رنگینش را لباس بود قلوب نه

ز فریاد گشت شهادت خون در جگر باشد مباد و ابر سر کوی تو غیری در گذر باشد

باید

باید

باید

باید

باید

مرد آرد و گیتی کند پس و چید
 هر چه عسر و آفت بسلامت باشد
 زن نخواهد اگر کشد و خیر نیست
 و ارم نشاند اگر و عده قیامت باشد
 روشنی بهانی روشن گشتستان
 الفنا و معانی است
 در بزم از ان بهلولی و خجاست
 تا راست سوی او توانم نگاه کرد
 رونقی بهانی است و آتش مصطفی
 بوسه بهانی است
 حرفت از شوق زبیر با چه کس بگویم
 با تو که میفرم اول بیسن میگویم
 ربیعی طالع عالم کابل ملای شیرین
 او را خوش طبع موزون حرکات بود زبان بحث
 که از خنده هلاک ناپستی شد و منتخب
 التواضع برای او ترجمه طلالی نوشته بود
 که با نام ویسی از توابع کابل بود
 و چندگاه تخلص خود بهاری میبخت
 بانه است که از انامی کنیز کا
 سید به شیر داد و زبیری نویشت
 آذ و است
 شکست شیشه غیرت بهر که نشستم
 گشت رشته صحبت بهر که پیوستم
 برای کشتن من تیغ کین بکف برکات
 بهر که یک نفس از روی مهر نشستم
 رویت تخلص مولوی سید احمد خلعت الرشید
 شاه در وقت شاکر و دایه خود بود
 و در علوم متداوله خراب و بد نظا و غافل
 و مومسل اساس معرفت بحانی حضرت محمد
 البت تاثیرت مولد فاش شهر را سپورت
 با وجود حادث من و تلاش کات برسته او را نیکو
 سلیقه و شعر بود و با و ستادی قرار دادی
 ملک به پال نواب علی القاب شاه جهان بیکم حساب
 او احما الصدا بالاقبال اتیان و شست
 در به پال معین شهاب بهای عام ازین دار تا پادار
 بنامی الاولی شمس الجری انتقال نمود
 و از تاج انکار است
 شب که با حسن حیرت پیشاه و رسیدند بود
 هر فغان کرد و کشیدم بهر آیین بود
 نیل دل رم خورد و در زلف تو دام است
 این آهوی من حیدر گرفتاری و دام است
 قوی به پیچیده به کتوب فرستادم من
 یعنی از محنت هجران تو چون موشده ام

در بزم از ان بهلولی و خجاست
 تا راست سوی او توانم نگاه کرد
 رونقی بهانی است و آتش مصطفی
 بوسه بهانی است
 حرفت از شوق زبیر با چه کس بگویم
 با تو که میفرم اول بیسن میگویم
 ربیعی طالع عالم کابل ملای شیرین
 او را خوش طبع موزون حرکات بود زبان بحث
 که از خنده هلاک ناپستی شد و منتخب
 التواضع برای او ترجمه طلالی نوشته بود
 که با نام ویسی از توابع کابل بود
 و چندگاه تخلص خود بهاری میبخت
 بانه است که از انامی کنیز کا
 سید به شیر داد و زبیری نویشت
 آذ و است
 شکست شیشه غیرت بهر که نشستم
 گشت رشته صحبت بهر که پیوستم
 برای کشتن من تیغ کین بکف برکات
 بهر که یک نفس از روی مهر نشستم
 رویت تخلص مولوی سید احمد خلعت الرشید
 شاه در وقت شاکر و دایه خود بود
 و در علوم متداوله خراب و بد نظا و غافل
 و مومسل اساس معرفت بحانی حضرت محمد
 البت تاثیرت مولد فاش شهر را سپورت
 با وجود حادث من و تلاش کات برسته او را نیکو
 سلیقه و شعر بود و با و ستادی قرار دادی
 ملک به پال نواب علی القاب شاه جهان بیکم حساب
 او احما الصدا بالاقبال اتیان و شست
 در به پال معین شهاب بهای عام ازین دار تا پادار
 بنامی الاولی شمس الجری انتقال نمود
 و از تاج انکار است
 شب که با حسن حیرت پیشاه و رسیدند بود
 هر فغان کرد و کشیدم بهر آیین بود
 نیل دل رم خورد و در زلف تو دام است
 این آهوی من حیدر گرفتاری و دام است
 قوی به پیچیده به کتوب فرستادم من
 یعنی از محنت هجران تو چون موشده ام

بجای اشک چشم همیشه خون آید
 ازین صدف بهر با قوت برون آید
 باج را ویدار تو را بیک حیران کرد است
 غنچه دست از شاخ گل بر زلفان کرده
 سوز عشق افسرده طبعان را دو آمد و او
 آتش آب زندگی بخشش شمع مرده را
 در دلم یاد میان بار است
 کاسه جویی من مودار است
 چشم و دلم در ویش با من فراق گشت
 این هر دو خانه روشن از یک چراغ گشت
 روی از مردم با و را اله است و غافل
 حیدر است
 زهر سویر سرد روی و اندوهی و سودا می
 کجایی ای اجل آخر تو هم سرزدن از جانی
 رسوائی پس عالمی یادگار است پدر بیا
 هر دم را از یاد بختی زهر او و حکم غیبه الزمانی
 از کشید با پور آمد تا کو قال و ابقاص
 من ساند طبع نظر و شکر است
 تا غمزه خود زین و غمزه نگر جان است
 چشم اجل از دور حرکت نگر است
 ربانی از شکل شمع زین الدین خوانی
 ستیوانی دارد از دست
 سفر کردم که شاید خاطر از غم بیا ساید
 چه و نشتر که صد کوه المود را پیش آید
 بشکر آن دهن تنگ و ابروی چو بلال
 چنان شده که نیاز و مرا کنی بحال
 ریاضی گلبا گشت خوشتر از تنفات
 طبلو ریاضی است
 من جدا از یار و یار از من جدا افتاد است
 این چنین شکل که من دارم که افتاد است
 حرف الزار المبحر
 زلالی او گیتی است و از زبانش صد گونه لطافت
 و خلاوت در زلال سخن خجسته طلالی خوان است
 و سوادش در خوش گفتاری است
 غمزه ای کرد یاد از غمزه پسته پاکم
 مگر روز یک گیر و دست غمزه سر خاکم
 نه بختی شکسته خفته از غمزه است
 درین چمن بچه دل خوش کند از غمزه است
 ز محضی نامش محمد جعفر این شکسته کرد
 احسان محمد زمان ستولی از و ساسی خیر آباد مضاف

در بزم از ان بهلولی و خجاست
 تا راست سوی او توانم نگاه کرد
 رونقی بهانی است و آتش مصطفی
 بوسه بهانی است
 حرفت از شوق زبیر با چه کس بگویم
 با تو که میفرم اول بیسن میگویم
 ربیعی طالع عالم کابل ملای شیرین
 او را خوش طبع موزون حرکات بود زبان بحث
 که از خنده هلاک ناپستی شد و منتخب
 التواضع برای او ترجمه طلالی نوشته بود
 که با نام ویسی از توابع کابل بود
 و چندگاه تخلص خود بهاری میبخت
 بانه است که از انامی کنیز کا
 سید به شیر داد و زبیری نویشت
 آذ و است
 شکست شیشه غیرت بهر که نشستم
 گشت رشته صحبت بهر که پیوستم
 برای کشتن من تیغ کین بکف برکات
 بهر که یک نفس از روی مهر نشستم
 رویت تخلص مولوی سید احمد خلعت الرشید
 شاه در وقت شاکر و دایه خود بود
 و در علوم متداوله خراب و بد نظا و غافل
 و مومسل اساس معرفت بحانی حضرت محمد
 البت تاثیرت مولد فاش شهر را سپورت
 با وجود حادث من و تلاش کات برسته او را نیکو
 سلیقه و شعر بود و با و ستادی قرار دادی
 ملک به پال نواب علی القاب شاه جهان بیکم حساب
 او احما الصدا بالاقبال اتیان و شست
 در به پال معین شهاب بهای عام ازین دار تا پادار
 بنامی الاولی شمس الجری انتقال نمود
 و از تاج انکار است
 شب که با حسن حیرت پیشاه و رسیدند بود
 هر فغان کرد و کشیدم بهر آیین بود
 نیل دل رم خورد و در زلف تو دام است
 این آهوی من حیدر گرفتاری و دام است
 قوی به پیچیده به کتوب فرستادم من
 یعنی از محنت هجران تو چون موشده ام

صوبه انترنگر و ده آبا اگر امش از جانب سلاطین دلی بر حده تولیت سکا خیر آباد منصوب
 و این عزیز را از بد و شوم کمال علی مرغوب و مطلوب اکنون که چندستان می ساکی بهار پیش
 در خوشن و زمین باغش با عوایس پاک را همکاریم آغوش مست گری طبع گزینش که ز مهر برادر کارزار
 و زمانی فکر رساش کند اندیشه بر نگردد عرش برین اندازد از بهشت کشور و بهشت نظر سائل
 نشرش شاد طبعش را بهر هفت توان دانست و ازین چند اشعار بهجودت طبعش میسر است که نویسد
 بوقت نزع آید که با لیس هم نگار من
 تخلصش چو بواز گل بر آید جان نازین
 تماشای دلم بر در کفایت
 شب به من بر آید می ای کاش
 بومش آمد تراکت بهشت
 که بگفت شد که بگفت نقاش
 نمک من تا بگفت تاثیر
 ز غم بهر غم و غمی بهر غم
 عرض یک ماه خون برکت
 از دلی خود و فرقه ختم قاش
 اگر خنجر کش از نوک خار
 خون چو بهر زنده بر عرض نامه
 عقده و بانی خلیفان خنده
 حسن بشو رنگش بسته
 ماهوشی ماه شکاش خدا
 مهر در نشان بجایش نشان
 فتنه گری فتنه فتنه نگاه
 از لب شیرین ز شکوهان خوا
 مو که خوش ربانی پرست
 چون بهر از عیب بر آید
 زینت لبستانی زینت افزای بزم خنجرش بیانی است
 گرد و دود و غوغاست و گرد شاد باش
 بیرون نمی برند ترا از دیار و دوست
 زینتی است آبادی در زمین شعر از حسن فکرش آبادی است
 بدو سخن بود و وصل اهل در و در
 بگذار تا بخت جسد تو خوش کنند
 زین خان گوشتاش در عالم لفظ و معنی خوش تلاش است
 بیک شب به عشرت توان کرد با تو
 حماسه گفتم بخورم را که گویم

زین خان
 زین خان
 زین خان

زین خان که که در وادی نواختن سازهای بهندی و دوت و سا را قسام بی نظیر زمانه بود
 اگر چه حیثیات دیگر غیر از هنر و سواد نداشت اما گاه و بگاهی از سحر بر میزد
 آرام من نمید بد این چنین که ترام
 تار شسته مهر او بیوزن در آورم
 حرف السین للمله
 سابق نامش فریدون است و دلهای سخن شناسان بکلامش مفتون است
 هر چه دیدم من زین دشمن جان ندیم
 غیر دل روز جزا با اگر کم کاری نیست
 قاصد بخدا آن بت عیار چه میگفت
 قرآن زبان تو گویو یار چه میگفت
 با آن رخ زیباک در آینه نظر کرد
 خود نام خدا تمام خدا میگفت امروز
 ساحر محرم جودت و ذکا فشی غلام دنیا از عشیه و مخدوم زاوگان کاوری نوال شهر لکنه بوده
 و در حدت طبیعت و زمانی فکر از آفران گوی بهشت ربوده طمذش صحنی را سرایه افتخار و شاکر
 قتیل را را اس المال عوا و اعتباری معنی آفرین و دهنی وقت گزین و بهشت شاعرش مسلم الشبوت
 ایاب کمال است و کلام سوز و دلش همه سحر حلال از دوست و چه نیکوست
 زین رفیق و افسرد و شاد چمن بیتو
 قبا ی گل شده بر دوش گل کفن بیتو
 مراست کج قصص خوشتر از چمن بیتو
 چراغ گور به از شمع انجمن بیتو
 گل هزاره را هر کس که بوسید
 زلبس فسرده ولی مردن آرزو میکرد
 بسوی قبله اکویت و سیکر و سیکر
 باب دیده تر مردمک وضو میکرد
 زینم بهشت تیر و کاک صورت گر
 شبیه رادم تقوی زنی گاهو میکرد
 ز خوشگوار ی آبی که بخت میداشت
 بیکد گرب بر زخم گشت گو میکرد
 ز بوستان گل ترجید و آشنایم بخت
 یکی رنگد لیاس باغبان اینست
 ساطع ملا ساطع کشمیر است و در اقامت طبعش زینامیری است
 دل باخته مشتقم گفتم غم دنیا را
 قصد بگشت همان من خانه کجا دارم

زین خان
 زین خان
 زین خان

ندانم نقد دل ز من که دوزی این قدر دادم
که در درگاه حسنش شاد آویزست گیسوی
سماح نامش غاصب است و صاحب اصلی بیای کاشش از من است
چکتم خاطر صیاد عزیز است مرا
سماحی سعد الملک قزوینی است و فکرش در معنی آفرینی است
شفاش را ز عشق من و کار از آن گذشت
سبحانی نامش ملاکمال الدین است و خودش صاحب رای زمین و طبع ستین رباعی
و در هر که جهان من بشیدائی
چشمی کیشادم از سر مینائی
دیم که در و نبو و بیدار که
من تیز خواب فتم از تنهائی

رباعی

دوشین ز سوز گریه تاب شدم
چند آنکه ز پای تابان شدم
دل از دست تو سرگشته سرگرد
آسوده چنان شدم که خواب شدم
سپهری میرزا بیگ برادر زاده خواجہ سیاست شد و بیجا جهان است و صاحب دیوان است
دل غریب بکوسه بماند از دست کرد
غریب کوی تو شایس غریب کاری کرد
از تبسم دفع زهر چشم خون آلود کن
کز نمک سازند شیرین چون بود با دامن تلخ
چون لالایام گیر سپهری بدور شاه
اکنون که گل شکفت و گلستان معطر است
سجایا و سید محمد سجایا که علی طیبی حاوق تجربه کار شایسته و وطن آباد اجدادش و جای
میلا و ش قصبه مویان از تو این که نبو با وجود معرفت اوقات بمطرب شبانه روزی گاه گاه
به نبض گیری سخن موزون می پردازد و برای تفریح طبع سخن طرازان از گلگهای مضامین
رنگین و فواید نکات لطیف و شیرین سفر می دکشا و همچونی نشاط افرازه تزیین سازد و قافله سخن بین
آهنگ می نوازند
حبذا سرور ز نیاه رسول عربی
ای فدایت دل جان من و امانی و سلمی

رحم فرما که بعدت بود و آمد و ام
گر چه شایا تو وجود تو جهان را سببی
بسکه گفتا تو خوش آمده ام شاد و خوب
حرف زو با تو حرف را هم زبان عربی
جزد و ابر و شب سراج ندانم تو سین
غرق کم بود ازین نیز باشد و سینه
سبحانی اردستانی ابر و طبع طبعش در در افشانی است

کنون که دل ز تو گندم و قافله فامداد
نوازشش لای دعا چه فامده داد
سفی سید سخاوت علی از سادات جویند و جویند و جویند و علم و شعور بود از دست
گرید از لبس گهر اشک بدامانم کرد
در شب وصل تو شرمند احسانم کرد
بیتیک چشم زون دیده بطوفانم داد
انچه دشمن کند جبر تو با جانم کرد
شمنه از گل روی تو به لب لب گفتم
آن تنگ حوصله رسوای گشتانم کرد
زلف او بود و سخا حاصل سرایه عمر
شانه آخر ز کفم برد و پریشانم کرد
سرمدی اصفهانی شریف است چندانچه چو کی نویس که پادشاه بود بهر او شریف آملی در بنگار نقد تنی
تسکین گردید و جمع شعر در او از دست است

تاتبع نازان بت مغرور شد بلند
صد گردن نظارگی از دور شد بلند
می در سوگم در بغل آلی چو در کاشانه ام
بهر تماشا بشکفتد غاشاک محنت فام
تا بر سر کوشین خفا دیم مت دم را
دستی نبود بدول ما شادی خوشم
سراج مولوی سراج الدین هر چند مولد و سکنتش فرید پور است مگر اقامت ضلع مرشد آبادش
از بد و شعور و محول و دستور در عربی و فارسی وارد و حرف موزون نیزند و چراغ نظم بین
و تیر و روشن میکنند

حیران و سر سیمه تنم در کویت
امید بدل بسته که نیم رویت
بکشایکی عشق و گره از کارم
بر بند گوی من به بند رویت
من توانم و تو نامل بهمان و فلان
بخشال تو ام و تو بخشال دیگر

سرور پندت بکسی نام گنجوی از نعره کشا دوست و تقو و عزت خاطرش جید و سرورست
 بنو بدین بریم و ذوق چیدن باجی یک نفس فرست و صد اگر کشیدن باجی
 سرور شمع مراد علی گنجوی از نعره غلام بهانی معنی بود و در شکره جوی ازین در اشرف
 بدو سرور ملت نمود

سیکند بکشکان شمشیر کین قاتل چرا
 یار سپید غم ناله و افغان مدد
 آتشیان در چمن و هر بندهم سرور
 این خط کاخر که چون جلی غلام پیشست
 سرور این را زانگر پری پیران بیدلان و
 ستقام در ویشی خانی مشرب است از مریدان شیعیان و خورشانی است خالی از چند بنو
 پیوسته در کوچه ای اگر با شاگردی چند آب جلق خوار سانی و دران حالت زبان او از
 اشعار آرد از تر بودی از اگر راه سرانید پیش گرفت و در راه سیلان فناخت هتی او را در پو
 سقی اندر راه چند دیوان معج که در ده و هر مرتبه که جذب بر و غلبه میکرد و یگان یگان را می شکست
 اسامی پارسانی را شکست تا چه پیش آید
 دل دیو اندر اگر شکسته روی قومی نیم
 از گریست هم غرق خون جگر امروز
 عشق آن گل پیرین بازم گریان سیکند
 سلطان محمد سلطان قلم و نکته رانی خدیو اقلیم خندانی شاهزاده اعظم الدین برادر خلایق
 شاهزاده بشیر الدین توفیق جگر گوشه سلطان شکر المشرقة الفوا و سلطان شهید میوه پیش
 لطیف و کلامش نیکو انچه گوش سید نقش صخره گردید

مژده که بر سر سید چتر سحاب از هوا
 چون غمی شد و دل پر آب از هوا

ابر سید دل رسید لاله لب بود سید
 دل هوا و رفت رسم و رخ بر رفت
 از غم نیشان دران کز دم سلطان است آن
 بسکه غم تو زود آید سینه را
 عشق تو ای صفا مایه محرم فرود
 عشق آرد و از مودار را

بگذاخت دل خیزن و از چشم
 و او خست باهوش آتش آهنگ
 و پشت باب دید و از دل
 آید و دل چو گشت روشن
 قمره بکش و یار و دید مرا
 و ششم چشم مرعی از دوست
 کرد از تیغ جورای سلطان
 ماکر خوشیم باغش با خوشی و اگر چه کار
 و آتش آن روی روشن آب گلشن می بر
 قمره منت جباب است تو هم سیدانی
 چه دی تو بهر ازای و نی کاین با باب
 طبع من آتش و نظم آب کلام در گران
 سلطان محمد ساکن بکلی موضع از قندهار بود و بشهر بدان آمد و سیر کن در اطراف بکشت
 بدکن رفت و در سالی که چهار پادشاه با اتفاق بیعت نمود و ولایت بجا آمد از بنگ عظیم و
 کارزار صعب فتح نمود و دهقانان مشهور را که کان کفر بود شکست سلطان محمد دران لشکر بود

خاک بیکجا کشید آتش و آب از هوا
 ازین تو گرفت طرف نقاب از هوا
 بار و اگر در جهان در خوشاب از هوا
 کرد و خیل از صفا سینه ام آید را
 مهر تو گذاشت باور دل من کینه را
 غم بر سر غم فرود مارا
 صد چشمه خون کشته مارا
 بر خشک و تری که بود مارا
 هر نقش زبان و سود مارا
 حق ز آینه رخ نمود مارا
 بر سر خار و خش کشید مرا
 چشم زخمی از آن سید مرا
 شاد کافر سید مرا
 شادی صدهزار دل یک غم آن گارس
 آب گلشن صیت تاب مهر روشن می بر
 زندگی نقش بر ابست تو هم سیدانی
 لازم عهد شباب است تو هم سیدانی
 در خوش آتش و آب است تو هم سیدانی

در خوش آتش و آب است تو هم سیدانی

سیفا حکیم سخن فہم و سخن است

مجنون خوش نامہ لیلی بہر قدم
عرض نیاز او زبان بر سر کند
سیفی میرزا کا رت و بیفت نشان خاص و زبان در تخیل ملک نشو نظم کا رت استوار
عاقبت سرگز میان تو بیرون آورد
دوئی پیر این یوسف ز جهان کم شد بود

حرف الشین المجد

شاگرد انوری شاعر اہل زبان است و معدود و در مرقہ لغز گفتار ان

بچون برس ز دوری یا پر گناہ ام
قرینہ خیزد از دور و دیوار است نام
شاہ معروف ہلا شاہ بخشی عارفی بود با کمال صاحب و جدو حال بدست شاہ میرزا پور
قدس سرہ نیاز و ادوات و پشت اشعار عارفانہ یادگار گذار داشت ر با

از بستگی خویش اگر و اگر دی
بر واری خویش میاگردی

و اگر و بگرد خویش مانند جہاب
تا و اگر دی ز خویش در یاد دی

شاہ شہود شیخ شاہ فرید شاہ شیر گاہش فکر و معانی مسخر

یک جور را ہزار دلیل آورد و بعد
یار ب کہ در بای کسی نگاہ دان بہار

شیون حافظ سید کبر علی از مردم شاہان آباد و سخن سخن سرائی استاد است

کشتہ تیغ نگاہ تو بخون می خطیب
جان ہی داد و در گزینہ تناسک

شد بندہ کسی کہ گرفتش بہ بندگی
باید بحال زار ز نیست اگر بستن

شائق محمد جواد خان دیوبندی و نگاہش بر بہر قسم نظم قوی و راہ اخرا تہ ثانی عشر از ہجرت
بہد شاہ عالم پار شاہ دیوبندی بود و از اشعار گوی بہت بود

حسن خط خوبت و اسیرم
خدا بخوان باین خوبی ندیدم

یر و فایم اعتمادش آنقدر حاصل شد است
صلحت ہاں کند کہ چہ جہت مائل شود

نی شکوہ از قیام فی شکر یار دارم
کنم چو دل نہ لبر دیگر چہ کار دارم

در دلم گرچہ دوست تو ہزاران نیست
لیک چون گل صد برگ بخت نام
را بطور کہ دلی با دوہ بطور لازم است
پوستگی جہم و کہ و را یکی بہین

شائق خواجہ فیض الدین معروف بخواجہ حیدر جان ابن خواجہ غلیل انداز قاضین شہر جہانگیر
و ہا کہ طبعی موزون داشت و علم تلمذ اسد اللہ خان غالب می افراشت بہت و چہار سال
میگذرد کہ ازین جہان گذران گذشتہ این یک شعر از و رسیدہ

ہین بسس بود و خوبا بند قلم
بفرما کہ اگر کشنگان من سٹین

شاہ جہان خاص بہاب علی القاب خواب شاہ جہان یکم صاحبہ رئیسہ مغل اکبر ملک بہو پال صاحب
جمی این دارالاقبال لقب بہ نائش گرا کہ کاثر آفت دی موت اکبر اللہ آفت دی ہشتار

آفت اندیاست ہر چند کہ شمع تجنیز کر شریفش اقتباس لوامع قبول کردہ لیکن بقتضای
رع هو للسلک ماکس کہ نہ بیضوع و رین نگارن سخن پر توئی از قباب جالاش و حرفہ از

کتاب کاش زبان فارسی پرون آفتش تا دیہ شکوہ بعض لغتنامی او بہتین بہت و درین
رو سادہ قلم بہتہ غالب محو تیر یک تماشای عالم انداز غایت بطبعی ماکس و دوری از علوم و ادب

خلافت آدم ذات گزیش سرائی عدل است و قیادہ تقوی و فضل و رشادہ جہری سواد است
و اولاً در شش و ثانیاً در شش و سہ در شش و چہری سواد است و در شش و اولاً در شش

بجا آورد و در شش و سہ مقام مبنی در بہ نیمی و تہ اشعار شاہی یافت و در شش و اولاً در شش
در و اولاً در شش و سہ مقام مبنی در بہ نیمی و تہ اشعار شاہی یافت و در شش و اولاً در شش

ایشان افتخار میرزا فیضی است جد اعلای این ریاست امیر دوست محمد خان و در شش و چہری
و از دین الکہ شد و بلکہ بچہ مال دارا لارہ گرا و اندی این شہر نو آباد از اقلیم دوم ملک ہند است

خوش یکصد و یازد و در ج و عرض بہت و سدر جہین و تہا و کہ و را بہتہ امی این اقلیم و دیشہ
قریب بوسطا است غایت طول شمار در دنیا سیزد و نیم ساحت و ریع باشد و گو تہ در شش میان

سواد و سمر کہ نیند بالی نخستین اورا جہ ہجج والی او جہین معاصر حضرت مصلی اللہ علیہ و آلہ و سلم
و در شش و اولاً در شش و سہ مقام مبنی در بہ نیمی و تہ اشعار شاہی یافت و در شش و اولاً در شش

بچون

شاہ جہان

اکبر

نیو اهد لم تخی که با هر چه بود کارش / من آسایش درو یکد از دربان بود عارش
 شرف مولانا شرف الدین کرمانی اگر بگامش / واری معنی شرفش دانی
 خنجر اهرم گذر دوسوی چین با دوازده کوش / مباد ایوی او گیر و گل و فیری کند پوش
 شرقی ملا شرقی قزوینی دلش شرق مهر گیتی است
 آرزوگی اهل و قاپیش تو سهل است / باید که دل بوالهوس آزرده نباشد
 بیمار تر کار رسیده است بجای / کمزردن او چکاپس آزرده نباشد
 شریف میرزا شریف طهرانی قدر شناس شرافت معانی است
 چشم یعقوب بره چشم زلف او سپه / نکست مهر دین با دیه سرگردانست
 دل حش لب شکوه و انکند / شیشه تا ننگند صد انکند
 شریف مولوی سید شریف حسن ابن مولوی نظام الدین سقط الکروش دلی و مقطع الانش
 فرخ آبا کور و طیفه خواران نواب / درین غنچه بود بود و فی طبیعت بعض احیان اشتغال
 بنظم اشعار هم می نمود و برادر کترش شرف حسین / قطبایه بود بهوالت شست از شرافت کج طبع است
 برق یا صبح تلی یا بخ زیباست این / ماه یا مهر و خشان یا دیر یقیناست این
 ره زمین یا شام چه قیس یا گیسوی تو / یا سواد زلف لیلی یا شب یلداست این
 مشتری یا زهره یا ماه است یا خورشید یا بحر / آینه یا لوح سیمین است یا سیماست این
 چشم سوزن یا گره یا نقطه شک یا دهن / یا سما یا عدم یا رمز ناپیداست این
 قند یا تیغ کشیده یا قیامت یا بلا / یا خال یا گشتن جان یا قدر خناست این
 شرفی تلی در لب و دوسیتی استمداد کامل و بین سلاطین بنشان سر فایه سعادت است
 حاصل داشت
 از بسک سینه تنگم از فغان پرست / اگر تا بروی مشربتم لم جان پرست
 شرفی تبریزی غالب غیر شریف تبریزی است نفوذ دار العباد زنده نش اشرف از وادی

ابریزی

که شستم از سر و گفتم نیازم اینقدر است / کشید پا ز من و گفت نیازم اینقدر است
 کی تم عاشق ز سیر مرغ و سحر امیر و د / عشق تا با او است غم با او است بر با سیر
 تو گردون مرگ میخا هم جیایم سید داری / فلک بسیار زین سان لطفای فی مل از
 آستان مگذر از سر خاک من ای رقیب / دارم هنوز شعله آست که در آستم
 شهاب منی ملا عبداله قزوینی شهب سا ز فکرش را که است دل نشینی است
 در آرزو تو شو تو شو تو شو تو شو تو شو / اجل بکار خود من در انتظار تو بودم
 شعیب ملا شعیب خوانساری است و برآمد شیرین گفتارش خوانسانی و خوان سالاری
 با هر که حرف دوستی اظهار می کنم / خوابیده و دشمنی است که بیدار می کنم
 شغف آغا عبداله قزوینی مشغوف حسن کلام است و نظش و لغزب خواص و عوام
 بر وصل یار رساندی مرا و جیب را غم / که این بکار تو ای آسان نمی ماند
 شکایتی از منی است در زمره شکایتیانش سرفرازی
 دارم دلی که دارد هر ذره اش هوای / چون خرقه گدایان هر باره ز جانی
 شمس خواند شمس الدین جوینی فاضل اجل / بر هر گونه اشعار قادر از قصیده و رباعی غزل
 یا ترا من و فایا سوزم / یا از تو من جفا یا سوزم
 یا فایا جفا از من دوسیه / یا بیا سوز یا بیا سوزم
 شمس قاضی شمس الدین طبعی خراسانی از صفای حد سلطان سعید با سینه و شمول طبع
 سلطان بوده
 از شرم خطا غالبی بودی تو فتاده است / در وادی غم با جگر خسته که هو
 آن زلف شب سواد و رخ روز نهایت / چون غم و کافور بهم ساخته بود
 جانان دل مخزون مرا چند برآرست / ز خیر گشتان تا بر سطر عاق و و ابرو

در آرزو تو شو تو شو تو شو تو شو تو شو
 شعیب ملا شعیب خوانساری است و برآمد شیرین گفتارش خوانسانی و خوان سالاری
 با هر که حرف دوستی اظهار می کنم
 شغف آغا عبداله قزوینی مشغوف حسن کلام است و نظش و لغزب خواص و عوام
 بر وصل یار رساندی مرا و جیب را غم
 شکایتی از منی است در زمره شکایتیانش سرفرازی
 دارم دلی که دارد هر ذره اش هوای
 شمس خواند شمس الدین جوینی فاضل اجل
 یا ترا من و فایا سوزم
 یا فایا جفا از من دوسیه
 شمس قاضی شمس الدین طبعی خراسانی از صفای حد سلطان سعید با سینه و شمول طبع
 سلطان بوده

از زلف سیاه تو گر شد گرسنه باز
کز مشک برآورد و فلک تعبیه هر سو
شمس میرزا ضیا الدین گیلانی استعدادش در علوم متداوله و علامه و زبانانی است
بحری برای تنزه و در وجود پال گردید بعد زمانی از اینجا رخت بپا نی و دیگر کشید از دست
اگر آن ماد کنانی کشاید روی زیبارا
نمندی بر جان بخش کشای لعل جان
نمیدانم که این عالم کسی خوشتر از من
چنان شد شمس گیلانی کون قانی ز عشق تو
شمس ساهجی بروی است و نیز بر من خنوری است
چشمان من برویت در عاشقی چنانند
شمس بند او خنوری و شمس شمس کمان روشن بودی است
زان دیان و زان دیان بوس کلام خوش
شورش مولوی سراج الدین ابن مولوی محمد ناظم خان بهادر صدر الصدور جهانگیر مکر و با که
جوانی خوش وضع سوزون طبع بود و اصلاح نظم مشهور و نیز بر اسبوری می نمود و درین جوانی
از وارقانی به عالم جاودانی رخت کشید این دویست از کلام گنجش بگوش رسید
در دل از ضبط نفس صد شعله قصاص گویم
ویده ماه است صد طوفان آفت درین
شوق عبادت الله فرید آبادی همدن شوق بحال خوش خلقی و نیک نهادی است
از ضبط ناله نیارم بلب ولی هر دم
شوکتی محمد ابراهیم اصفهانی طرز گفتارش اشوکت فرمان خاقانی است
ز پاره دل من هیچ گوشه خالی نیست
شهاب شهاب الدین احمد بخاری شعله آوازش در گدازد و شهاب ناری است

باز

باز

باز

باز

باز

باز

باز

بنام گوش تو ای ترک من سیاه سین تن
شهادت محمد بن مولوی حفیظ الدین احمد ابن سید نجم الدین برادر عمه زاد مولوی عبدالغفور خان
بصادر شایع مولودش را چه پور و ضلع فریدنگر و دارالاماره کلکتہ انتشارش و کسب علم و نیز سخن
اصلاح کیم تران رند و بلوی شاد سخن بر کسی نظم جاوه گری ساخت و طرح دیوانی می انداخت
وقتی که بخاک شده خفت سوادش از دست برو زمانه بتاراج رفت این سببیت از دست
یا و گار ندهد
از گریه خود سهر بد هم شک گهر را
باز آبی شهید از غم کلمه چه کاست
از نظم جهانگیر خود آراسته می کن
شیدا مولوی ابوالحسن غلش فرید آبادی است مردیت نیکو شربت از قیود خود نمائی آزاد
در اشعار گاهی شیدا و گاهی محن اینماید و چنین میسر آید
رفتم بطوفان کعبه و افتادم اندر میکره
قد بر سرستی لعل تو حسن میداند
شید امیر زارضان یک دیلوی شیدای عروض و آشنای قافیه و روی است
با خضر حست یاج نیفتد بر آه ما
شیرین تخم صندل سلطان میگردد و خیر سلطان شمس الدین القش کلاش الطیف و در لعل است
تا دیده رخس چرم و چشم
من نام ترا شنیده میدارم دوست
شیری از ده کوه و وال است فطرتی بس عالی و وضعی هموار داشت کسب حشمت و در حشمت
مولای کیمی کرده و در وادی قنیه و قنیه گوی گوی سبقت از اقران بوده و در دست حشمت
دیگران بسته و هر سحر سحر بر دیان لطفه ایشان نهاد و از دست است

باز

باز

باز

باز

باز

باز

تو خوشی و تبسم هزار ناز کردن
 من چرخ جهان فشان ز سر ناز کردن
 چو غار زده آرد و خوش است ساقی
 بی جام باده و سستی هوس دراز کردن
 ضیاء ضیاء الدین محمد صابری ضیاء طبع روشن و شهبان ابیات مصروف و شکر سبزه
 ناز ناز است اگر خوش است بر آتشا کرد
 سخن را دل نخواست که از آن لبها جدا کرد
 ضیائی اردبیلی است و رای بیضا ضیاء وی غزل ضیائی چرخ نیل
 خوش آنست که آید ترک شکر کینا او
 رقیبان جلد بگرزند و من مانع همین با او
 ضیغم حافظ اکرام حافظ قطب الدین در اخلاص یادی سالک خدا دانی مقرب
 حضرت بجائی مجد الدلت ثانی قدس سره معدود و نمید و اماناد شاه رؤف احمد رفت بود
 زاد و بومش رام پور است و سیر و سیاحتش دور و دور و در اکثر فنون ماهر و نظم عربی و فارسی و
 اردو و ترکی و پنجابی و انگری و پشتو قادر است آواز اندازد گاهی میخواند و مقید نیست بنویسد
 و شش جیری بصلح بر سیال مبتلای چرخ ضیغم اجل گشت و ازین واقعه نامرئی غم بسیار زیاده
 که شست و فر کلامش در جزوان عدم پیچید و جز این یک بیتش سماعه نواز نگذریست
 پیاده و مل ساقی و گل منفس با
 آسایش بیان بازوی مرغ بوس با

حرف الطاء المعمله

طالب مشهور به بابا طالب الفاظ و کلماتش کمن لطافت معانی و شرف الفاظ است

رباعی

زهرم بفراق خود چشمانی که چه شد
 خونی زری و استین فشانی که چه شد
 ای خدای از آنکه تخی جسمه تو چه کرد
 خاکم بفشار تا چه دانستی که چه شد
 طالبی یزدی خوش خلق استعلیق نویسنده بود قدری طالب علمی و شسته در اگر و صفائی میکرد
 آرزوست

ساقیا چند توان خورد و غم عالم را / باده پیش آر که بیرون کنم از دل غم را

بقدر خود ترا ای زمین هر چه میخواهم
 ترا میخواهم و غیر خود در عالم میخواهم
 هر چه بصد در دل از من غنی گوی کند
 بشنو و قول غرض گوی و فراموش کند

رباعی

زاهد اصال و زهد خود دستان نازد
 عاشق بر دوست نقد جان بخازد
 دارنده سید نظر این هر دو ز دوست
 نادوست بسوی که نظر اندازد
 طاهر ملاحی محدث برادر ملا صادق علم حدیث در عربستان تحصیل کرده بنیاد شتی و پرنیزه گاه
 بود و دیار بند آمد و در لشکر بهار رحمت یزدی پیوست به واقف سلیقه طبیعت شوق را
 بنظم اشعار کار میفرمود

تن خاک چنان فسرده شد از دل و غم
 رو و بیرون چو گرد از جامه که بهین بر غم
 درون روضه جان قامت نهال است
 نهال قد تو تا رنگ از خیال من است
 در میان مردمان چون نیست ما را اعتبار
 بچو اشک خویش سخا بهیچ از مرد کم است
 طاهر بخوبی درین فن ماهر است و غیر شهادی و اصفهانی و بخاری و هروی و دیگر مشایخ

از طاهر

من آن صیدم که خون خوشترین او قفس زخم
 بر دگر پیش میادم کس نام ربانی را
 طاهر جبروی است و انا و ستادی صنعت می زمین اشعارش گزین
 گفتیم به ازین فکر من بی دل و دین کن
 در خنده شد و گفت که فکری به ازین کن
 طاهر ناسخ محمد طاهر است و کلام پاکیزه اش طاهر از محبوب باطن ظاهر
 در حضور و غیر با من این همه دشنام هست
 ای بقربان تو من این لطف بی بگام هست
 طبعی اما قوتی است و در گذر اشعارش بهار رنگینی است

نسید هم نگه نصرت نظر را یا ر / درین زمانه چشم خود اعتمادی نیست
 تنها بیده می توان داد که بیداد / چون ابر باید از همه اعضا گریستن

بر باغی	مهر ۱۳۰۵
---------	----------

مسطورہ

وہو

ایمانی که در خداست خدا را طلب. خدا را از کمال طلبه خستد و خدا را طلبه

از مثنوی شرق الانوار

بسم الله الرحمن الرحيم	بست طلق از بلی قلب سقیم
بهتری از اسم آتشی طلیب	در دولت را بود ای لیب
و ده چه پزشکی که سیاهی جان	نام خدا طریقه پزشکی است آن
شاه عرب در تاج شمان	سرور و سر حلقه و غیر آن
گوهر تابنده و محسوس شود	نظم رسل نامت نفس وجود

عجیبی جوانی نورسیده بود چنگاه در لاهور این بیت او شور و بهر طرف انداخت باین
تقریب حکیم ابو الفتح گیلانی تعریف بسیار کرده بکرامت اکبر یا و شاه برویت این سریت
مستلح در دگر پرسید نم نمی آرد
عقبانی عبدالوهاب فکرش دراری نظم را اصطلاح است

در میان جان دم جا چون الفت تیر ترا	ذوق جان بازی اگر نیست نخیر ترا
ز دل فکار تالاب هزار جانش است	بجو چون رسد بلخی که ز فطر ضعف جانش
او نیز رفته رفته بهلوی مرغ نشست	خون شد دل خدنگ تو تا از تو دور شد

عذری تبریزی در فریاد جزیش شورا انگیزی است

گر و سرت گشتم و اهر و زهم گذشت	آه بهار گل شد و نور و زهم گذشت
عزت نامش سیف الدولاج علیخان بهادر است و هر دانه از دُر و انهای اصداق	

افکارش بی بهادر است

بر فغانم گرد به گوشه تاله آسمان بخود باله

عزتی میرزا جانی شیرازی طبع وادگانش را در بزم عزیزان نکته دان عزت عالی تراوی است

چون من کسی بکام دل و زگار نیست	نی صبر و بی قرار نه سپید و سیل یار
مشت خاشاک بصد محنت فردا هم کرده ام	دور از انصاف است برقی آشیان من شد

کام تمام عمر در آن یک نفس گرفت	دل و امن تو در نفسی باز پس گرفت
شاید سیکه بیخ رسا ندعانی ما	شادیم از ربانی مرغان هم نفس
بهار این چنین از قطر پای شبنم سوخت	مناجاستی از گریه دادم سوخت
مرغ بسم و دشنام هر دو با هم سوخت	نیا فتم که غضب بود دعایا لطفت

عزیز الدین شروانی عزیز مصر خدای است

دلی پیمان ما جوئی شبنم همان مایه است	ندامت هیچ در گنج که با آفتابا است
من از عالم ترا با شتم تو از عالم مرا با شتم	عتاب از پیش پر داری خیار از راه با شتم

عذری درین زمانه مولوی حیدر بخش باین تخلص معروف است و بموزونی طبیعت بنجید
سجیت موصوف سکن و موشش قصیده منلول از تالبع دار الحکومت کنتوست و در نیوت
بهفتاد سال کبابش سن و سال اوست فارسی را لب و لهجه اهل زبان میگذا رده و بر هر گو
نظم قدرت دار و با مولوی محمد یوسف علی صاحب تخلص یوسف بکام قیام کنش و طرح
گر می بنگام صحبت می انداخت و هر غزلی و قصیده و قطعه و رباعی و مثنوی تازه که برشته
نظم میکشید نقل مجلس ایشان میبایست با نیت از اشعارش مصرعی هم محفوظ حافظه شان نیست قصیده
نعتیه کفی الحال درین شهر بھوپال بدیده فرستاده اشعارش حسیه بسته دیدنی و شنیدنی است

کام هر خامی چه داند لذت صبا بی من	جز مذاق ابل معنی در خوابات وجود
سایه پر و روهای هست والای من	نغمه پر از ان شلخ سدره و طوبی بودند
شد زیارتگاه مردم گوشه آگاهی من	تا رخ از طبایب خلوت سوی جلوت کرده ام
گرد و حرس و آذر و دامن اشتغالی من	کی نشیند در مقامات تجرد و مشربے
با صحت تقریب دل نظم نشاط افزائی من	میشود در مجلس ارباب معنی مستدام
خصلت خاص نیست و سنت آبی من	صلح گل با هر یکی از خاص و عام و زکا
گشته زب تاج امکان گوهر کتیابی من	آه از کان عدم تو زدو کافی کن فکان

عصق از قدامی شعراء و انهرست و سر آمد بخواران آن شعبه
 اگر موری سخن گوید مگر بوی روان دارد
 من آن موی سخن گویم من آن موی سخن گویم که جان دارد
 تمام چنین سایه برست مثل چون در نور
 زبیر خالیه موی که چون نوران بیان دارد
 اگر با موی و با موی شبان روزی شعری
 شعرا و سخن خیر و بد شعرا و سخن خیر و بد
 بچشم موری و چشم زبیری و بچشم موری و چشم زبیری
 اگر خوابد موری و چشم زبیری و چشم زبیری
 عثمانی عبد الوهاب صفائی است و ابواب سخن دانی بر وایش مفتوح این است یزدانی است
 بهشت از ششیدی که نه بهشت و نه خار
 بشریت بهشت است و انان نازک و نازک
 عهدی شیرازی اقسام شعر از قصیده و غزل دارد و دینی در کجرات با سیر از نظام الدین
 بود و بدلی آمده بدکن رفت باز عایش معلوم نیست که چه روی و او این رباعی از دست است
 از خون لب شکوهم اگر تر میشد
 از خون و لب شکوهم اگر تر میشد
 شکم به شعله زبانش میرفت
 آهیم به تابانده انگلیست شد
 عهدی ترشیزی است در عهد فانی بر اقران در قفسه میر است
 زبان پیش که قاصد خط آن سیر دارد
 جان حرف کسی شد که قاصد خط آن سیر دارد
 آزان با محلمان پیوست و مجلس سخن گوید
 کسی ترسد کسی با او حدیث در دین گوید
 عهدی قاضی عبد الرزاق خراسانی است و با وجود فضل و عبادت با اطفالش هم بازی می کرد
 پیش ازین نامه غم عشق نزارم است
 سینه اشکات دل خون شده را در اندام
 عهدی قره کولی عهدش با شادمان سخن در دست است و مضامین است از عهدش می پرسد
 پیش با مری و عهدی بر سر او خویش است
 عهد واکرم که حد با پشت یا نام شکست
 عهدی اسیر غانی است و گلهای اشعارش شکفته بود از ریاضین عهد شاد دانی است
 گاهی که خویش را ز غمت بشاد میگفتم
 افسانه وصال ترا یاد می گفتم
 عیسی لنگ است و انقاس در گمین با انقاریش با دم سبزی هم آنگشت

عصق از قدامی شعراء و انهرست و سر آمد بخواران آن شعبه
 عهدی ترشیزی است در عهد فانی بر اقران در قفسه میر است
 عهدی قاضی عبد الرزاق خراسانی است و با وجود فضل و عبادت با اطفالش هم بازی می کرد
 عهدی قره کولی عهدش با شادمان سخن در دست است و مضامین است از عهدش می پرسد
 عهدی اسیر غانی است و گلهای اشعارش شکفته بود از ریاضین عهد شاد دانی است
 عهدی لنگ است و انقاس در گمین با انقاریش با دم سبزی هم آنگشت

ز ششایان عالم هر که او دیدم غمی دارد
 دلا و دیوانه شود و او انکی هم عالم دارد
 حرف الغین الحجه
 خاقل نامش حاجی محمد اسمیل است و خود را خاقل و انودن بر کمال موشیاری او اول دلیل
 ز شوق نامه نو نیم در شک پارو کنم
 دلی که نیست مثل در وجه چاره کنم
 کار آسان نیست بی اوزیت
 سخت جانها حساب دیگر است
 غالب میرزا محمد حسین اصفهانی است و غالب بر سر کشتان سخن به تیغ کسان است
 تپش بال گدا نهادم کند حال مرا
 در ز کس نیست که گوید بتو احوال مرا
 افسرده دلی گشت ز بس عام دین شهر
 دیوانه بر است رود و طفل بر است
 غریب سبزواری است و در اول کلام عجیب و غریبش بر زبانها جاری است
 غریب مردم و ازین نگرید و دگر
 به بیکس و غریبی چون سباد که
 خوشم بغیرت از اندوه بیکه مردن
 که فی غین شود از مردنم ز شاد که
 غزالی محمد شریف انجالی است و از تارهای انقاس دام باغ غزال غزل حبسته معانی
 دست تا سبز لعلش فتاده دست مرا
 عجب شکلی دست داده دست مرا
 غصه فقر کابلی است و در معارک نظم شیر عین کاملی رباعی
 زارم بگر که شد آمیز تو کرد
 در بهر زو زلف فتنه انگیز تو کرد
 دل را به تویم خجسته نیز تو کرد
 اینها همه غمهای خوز نیز تو کرد
 غصه فقری بسوز خجسته فکر کرد
 او شکار آهوان مرغزار دوری است
 یار اید با رقیب است نشوگو کنم
 تا در میان تفصیل احوال او کنم
 تا بفرق تو کنم تمسیر کجاست زار که
 و عده وصل گردد به طاعت انتظار که
 غلام صطفی ابن سید علی الدین ابن سید نور محمد قادیانی است و ابی انوار و لایه سید شاه
 محمد ابراهیم ابن سید فیروز نوحه است و مولوی شکر الدین شاه حجت الله آبادی را که از انقاد

عصق از قدامی شعراء و انهرست و سر آمد بخواران آن شعبه
 عهدی ترشیزی است در عهد فانی بر اقران در قفسه میر است
 عهدی قاضی عبد الرزاق خراسانی است و با وجود فضل و عبادت با اطفالش هم بازی می کرد
 عهدی قره کولی عهدش با شادمان سخن در دست است و مضامین است از عهدش می پرسد
 عهدی اسیر غانی است و گلهای اشعارش شکفته بود از ریاضین عهد شاد دانی است
 عهدی لنگ است و انقاس در گمین با انقاریش با دم سبزی هم آنگشت

حسب اهل آبادی بود بر دوشان حق اوستادی است و تیر زانوی ادب پیش مولوی است
 مراد علی شاکر و رشید مولوی این اندر سر مدرسه ملک صاحب تصیده عظمی که کرده و قمار
 از سیر زامیر بیک آبادی فرار گرفته درین زمان یکشش آب روانه تخم شهر جوبال است
 و ملازم بارگاه جناب شمس خطبه این دارالاقبال بر چند از السلاک در ملک شعر آهنگ بنماید
 مکن احیانا از زبانش کلام موزون بر می آید از بوی است

ز کاکوش مشره شونخ چشم حیرانم
 کز شتری زند اندر رگ دل و جانم
 نگاه لطیف تو باشد ریح جان بخشم
 مذاق درد تو باشد بیاس و رانم
 فاشه که کو زمان دریا و آن سر بستم
 عند لب خوش نوادر ذوق و دیارم
 و کلاهش روزی و کلاه عیشش صبح و شامم
 کو کوه آواره برگشت در حسد و یار
 این سیدالی که خلاق جهان رزاق خلق
 از سار و زری رساند مر ترا لیل و نهار
 غنی میر عبدلغنی تغریبی است و مجید داری نقد کلام خجیده دلش غنی و دام از دلباس
 سخن در سر خوشی است

غنی از بیت پرستی بازمانده
 سر شوریده تقوی بر تابد
 غنی را غنی جوانی نورس بود و دنی در گجرات با خواجه نظام الدین احمد بسیر بر داول خوشی خلص
 سیکر و خواج تغییر نموده این خلص داد و در ملازمست بهما گیکر بادشاهی ماند خالی از خوش طبعی
 نیست از دست

منم که غنی خشم اند و ختن نسب دانم
 تمام رشکم و دوا سوختن نسب دانم
 بنور خاطر اگر روشناس خود رشیدم
 چراغ بخت خود را خروختن نسب دانم
 غواصی ز روی است و خواص مکر ز غار انکار جمیدی
 گر نه هر دم ز سر کو تیا اعم اشک برو
 عاشقی با کتم انجا که خاک رشک برو
 غوثی من گجراتی است و زبانش انفراد سخن رسیدن بهستی بیل و حسن فانی

سوی یاد زنده دل میروم و می آیم
 قاصد و نامه و پیام نمیدانم چیست
 غیاث نقش بند است و نقوش خیالش در پسند

بر و لم سبزه خط تو گران می آید
 این بهار است که ز بوی خزان می آید
 غیاثی است آبادی است و بخشش پیش کشته رسان از جود نماند فریاد است
 نامت ز رشک پیش کسی چون نمی برم
 آید سداغ از که کنم منزل ترا
 شر سارم ز رفیق شب هجران تنگ
 او گریان مراد و زود و من پاد و کتم
 غیرت میرزا محمد جعفر اصفهانی است عروسان جلا و دلش غایت فراخی و لبران اهل کتانی
 انوس که تا بوی کوی بود و بگشتن
 صبا و نیا و نیت بگشتن نفس با
 شنیده ام که غم را کسی بجان گفت
 چگونه گفت غمی را که باز توان گفت
 حق و قیض ز شوق اسیری ترانه بخ
 صبا و در بجان که گستاخم آرزوست
 چشمش بوش ترا غیر بهما نشاند
 و رشتا سد چو لب تشنه مان نشاند

حرف الف

قلع میر زار غنی از سیار کان ساز فکرش عالم خاطر مستغنی است
 قلع میر زار غنی از سیار کان ساز فکرش عالم خاطر مستغنی است
 هست در کوی یاد خانه ما
 کن تراست بود و ترانما
 مطلب ما دیگر و مقصود موسی دیگر است
 عاشقان را با نظر بازان مانند کار با
 رسواست هر که شیفته لک خان شود
 در پرده بوی گل نتواند نشان شود

قاصد بهستانی سر مایه افتخار باب کت را سفت است
 قاصد بهستانی سر مایه افتخار باب کت را سفت است
 باز از شراب غیر بر او خوشی چرا
 مارا با تش و گری خوشی چرا
 و درش مری بر خند این نیکشید
 او نمیشین شکاف دلم خوشی چرا
 فارسی ضیاء الدین خجند است و کلام فاسیش را کمال ارجحت است
 فارسی ضیاء الدین خجند است و کلام فاسیش را کمال ارجحت است
 شب تابروز گارمن و روز تابش
 نالیدن است از خشم تو یا گریستن

عشق

عشق

عشق

عشق

عشق

عشق

گفتی ز درون نگرستی و برستی
 فرق است از نشان خون تاگرستی
 فارغ ابرایم صفایستی و در فکر و زمان
 از افکار سرای فانیستی
 دوستان بهر خدا فکر من بیدل کنید
 مهربان سازید او را یا مرا بیدل کنید
 فارغی است آبادیست و صلاحیست بفرایغ بال منادیستی
 بی نظاره ستاده است جهانی بر پیش
 من در اندیش بکارب بگرفتگیست
 فارغی مولانا بادشاه تبریزیست و از شاه بیت نکین او شوریدگان
 در شور و انگیزیستی
 تراور دیده تا او کم لازم و همان باشی
 نهستم که اینجا هم میان مردمان باشی
 فاروق فرق دراری نطش بفرقان و عیوقیستی
 نوگر قاریم مار اگر که درن لازمست
 تو نهالی را که نشاند آبش میبند
 فانی امیر نظام الدین علی شیر در شعر و سخن شیرینی بود
 لب و لسان از لعل و زلف سلطان حسین
 سرفراز و بنو حمید ممتاز بودی

اشب غم چند دور از روی یارم یکیشی
 زنده سیدارم ترا بهر چه کارم یکیشی
 با صد هزار دید و بگر و جهان پسر
 جویای آدمی هست ولی آدمی کجاست

رباعی

دغنی که چو آفتاب یکتا باشی
 از پر تو مهر عالم آرا باشی
 ناشاد و گریه که تو را نشان بگو
 آباد یاری که تو آسنا باشی
 فاضل گیلانیست و از سبد فیاض فیض مطالب عالی پش ارزانستی
 نمیدانم زین که مطلب بیت ناصح را
 دل زمین دید و از من ستی از من بکار از من
 فاضل نظریست و کلام فیض نظامش همه مجریستی
 زور و مال اگر ترا عجب نبود
 بخور حسن ترا از تو عجب نبود
 فائق نامش میر احمدست و در خوش گفتاری فائق بر معاصران خودیستی

دغنی که چو آفتاب یکتا باشی
 ناشاد و گریه که تو را نشان بگو
 فاضل گیلانیست و از سبد فیاض فیض مطالب عالی پش ارزانستی
 نمیدانم زین که مطلب بیت ناصح را
 دل زمین دید و از من ستی از من بکار از من
 فاضل نظریست و کلام فیض نظامش همه مجریستی
 زور و مال اگر ترا عجب نبود
 بخور حسن ترا از تو عجب نبود
 فائق نامش میر احمدست و در خوش گفتاری فائق بر معاصران خودیستی

بدگر که کم آخر امید آوردم
 سری سجده ز پیری چوبه آوردم
 دل سوخته آتش حرمان ایچشم
 جز پنبه میبناگذازد بر بد چشم
 هر روز میزند چو شفق جوش خون ما
 موقوف بر جبار نباشد جئون ما
 فتح الله قزوینیست و اشعارش خارج ابواب جان گزینیستی
 مست که چون فی زحمت چهره در دخی ایام
 گزینم که بی نیست که در روی ارم
 قنوت میزنانوریست و کلام قنوت نظامش روشنگر و لهما بملعات صفوی و صوریستی
 و فاسی و عده همین بس که در دلت گذرد
 که آن سیر کشش در انتظار منیستی
 ز شرم و عده خلافی کن کت را از من
 نیامدن ز تو و ذوق انتظار از من
 فخر جرجانی از شاعران پاستانی سخنش در پند و نصیحت مشغولی دلیس را من او شیرین و دلچسبیستی
 خوش است این بکده که در گیتی شامان
 که باشد جنگ بر نظاره آسان
 گل و گیس نموده باشد به دنیا
 و نمیکند هیچ باشد در پیشین
 گناه بوده بر مردم نهفتن
 بسی نیکو به از ناهوده گفتن
 فخر الدین رازی قدس و لایزال و فخر افاضلست و از کمال شجور و انواع علوم با علمای عالمش
 بی انبازی و از غایت شهرت ذاتش را از توحید و توصیف بی نیازیستی
 اگر یا تو ساز و دشمن ای دوست
 ترا باید که با دشمن بیازیستی
 گرت زنجی رسد تراش و خروش
 تو کل کن بطلعت بی نیازیستی
 و اگر نه چند روزت صبر فرا
 نه او ماند نه تو نه فخر رازستی
 فحسی است آبادی مردی مستعد بود و فوات او در دلی شدار و دست

رباعی

ای روی تو در عرق گل آلوده
 زلفت تو در ویشنه سحاب زده
 چشمان تو چون دوشت یک بالین
 سر بر سرم نهاد خواب زده

دغنی که چو آفتاب یکتا باشی
 ناشاد و گریه که تو را نشان بگو
 فاضل گیلانیست و از سبد فیاض فیض مطالب عالی پش ارزانستی
 نمیدانم زین که مطلب بیت ناصح را
 دل زمین دید و از من ستی از من بکار از من
 فاضل نظریست و کلام فیض نظامش همه مجریستی
 زور و مال اگر ترا عجب نبود
 بخور حسن ترا از تو عجب نبود
 فائق نامش میر احمدست و در خوش گفتاری فائق بر معاصران خودیستی

قدالی شیخزاده لایق جاننش فدای کشته سخی است
 شوخی دل و دین بر بخت ز فدای
 وین طرفه که میدم و گفتن نتوانم
 فدای میرزا سید محمد فدای کلاش دلمای نیک است

کست خیال تو شرم از رخ نقاب بنور
 ترا حجاب ندیده است بی حجاب بنور
 فدای تو اب اشرف الدوله بهادر است و از غسان طبعش در پای بی بهادر تقاطر است
 زهرمان نغمه شد پیر افغان بر سر خاکم
 دل هر ششای سوخت زهر سوخت جانم
 ز سرخی بر سر او هم نویسد
 درین تربت ولی خون گشته است

فرو شاه ابو الحسن باز شایع بهادری است و فردی فریاد از برگزیدگان بارگاه باری است
 برنجی که در من تقدیر تو کن
 خط پیشانیم تحریر تو کن
 فروغ میرزا محمد علی طبع روشنش بابا پرزادان سخن محبت دلی است

مهر ویم از وصل جوانان شیر پرست
 چری چه زیان داشت اگر منت جوان بود
 بیار چشم محمود کس در انجمن نشستم
 گر فتم ساغر می برکت و از خوشنشین رفتم
 فروغی بر سر طهرانی سافروغ خنجرش ازین شاعری و دانی

تو آن تی که بتان جلد پای بند تو اند
 سخی قدان همه محو شد بلند تو اند
 ختا دگان ربهت را بسی سراق از بیست
 که با مال شمع نازنین هست تو اند
 فغان که چو فروغی هزار خسته جگر
 اسیر حلقه گیسوی صید بند تو اند
 قریبی آغاز زمانه ز کیش طهرانی است و ندواریه یار و پیشانیه داران خندان است
 نظر زلفت درخ و خال نیست عاشق را
 تو واقفی که سرشته در کجا بند است
 خوش آرمیده قافله غم ناگشت
 گردی نشد ز رفتن این کاروان بلند
 نارایوای گلشن باغی نماده است
 ای بوی گل بر که دماغی نماده است
 فرید کاتب شاعری ماهر از تلامذه افوری است و فرید زمان در دما جان سنجری

فدای تو شرم از رخ نقاب بنور
 ترا حجاب ندیده است بی حجاب بنور
 فدای تو اب اشرف الدوله بهادر است و از غسان طبعش در پای بی بهادر تقاطر است
 زهرمان نغمه شد پیر افغان بر سر خاکم
 دل هر ششای سوخت زهر سوخت جانم
 ز سرخی بر سر او هم نویسد
 درین تربت ولی خون گشته است
 فرو شاه ابو الحسن باز شایع بهادری است و فردی فریاد از برگزیدگان بارگاه باری است
 برنجی که در من تقدیر تو کن
 خط پیشانیم تحریر تو کن
 فروغ میرزا محمد علی طبع روشنش بابا پرزادان سخن محبت دلی است
 مهر ویم از وصل جوانان شیر پرست
 چری چه زیان داشت اگر منت جوان بود
 بیار چشم محمود کس در انجمن نشستم
 گر فتم ساغر می برکت و از خوشنشین رفتم
 فروغی بر سر طهرانی سافروغ خنجرش ازین شاعری و دانی
 تو آن تی که بتان جلد پای بند تو اند
 سخی قدان همه محو شد بلند تو اند
 ختا دگان ربهت را بسی سراق از بیست
 که با مال شمع نازنین هست تو اند
 فغان که چو فروغی هزار خسته جگر
 اسیر حلقه گیسوی صید بند تو اند
 قریبی آغاز زمانه ز کیش طهرانی است و ندواریه یار و پیشانیه داران خندان است
 نظر زلفت درخ و خال نیست عاشق را
 تو واقفی که سرشته در کجا بند است
 خوش آرمیده قافله غم ناگشت
 گردی نشد ز رفتن این کاروان بلند
 نارایوای گلشن باغی نماده است
 ای بوی گل بر که دماغی نماده است
 فرید کاتب شاعری ماهر از تلامذه افوری است و فرید زمان در دما جان سنجری

شما با رستان تو جهانی شده است
 تیغ تو چهل سال اعدا کین خوست
 گر چشم می رسید آن بیم نقص است
 کاکس که بیک سال با نده است خوست
 فروغی سبزواری است و سرمد نقل زندان ریاض سخن با فروغ گلکاری

گر دست شوم به فروغی ستم کن
 آخر چه شد امیر تو شد بشده خدر است
 این خواری از تو میکشید لیل تو خون شوی
 و رزمه را بر وستی او چه کار بود
 فروغی میر محمود ابتر آبادی است و به فروغی کمال درین فن صدر رسد استادی

شادم پرست گاری زهرا جزا که سحر
 و وزخ با مقام گنا هم نمیرسد
 فتولی امام علی یک شاعر حریص است و افسون کلاش دلمای عشق گردید و اورمان
 سالها از گریه ام رفت و چو سنجیم زجا
 سختی از دلی با جگر می افتد از دهن بنور
 فصیح معروف بناب شاه فصیح الدین خان است از روی ساسی قصیده ای فصاحت صوبه

او ده ست طبعی لطیف و ذوقی شریف دارد و درین زمان بیان مکان آن شاه سیر عرفان
 کوس ابن الملکی می تواند و شبش محمد بن ابی بکر صدیق رضی الله عنه می پیوندد و والد ماجدش آقا
 سیدالدوله محمد شهاب الدین خان بهادر بر حرم بوزارت شاه کبرشانی پادشاه دلی مستازو
 جدا جیش نشی غلام با سلطان بعد از ریاست انشای دیوان گورنری دارالاماره کلکته
 سر قرازی بود و خودش در مملکت بیت السلطنت لکنو بملازمیت فرمانروایان آن سبزی سبز
 روزگار مانده ناگاه با فایده الطاف ربانیه خاک بر فرق دنیای دلی انداخت و دست پرست
 مولانا عبدالوالی فرنگی محلی قدس سره داده تیز کرباطین پروا خست دلی حکم سیرافانی لاف
 که هند را بر پر کار قدم تقریر پیودی و در ششای دور و گشت طالبان حق را راه دست نو
 اکنون در وطن بر و سادو ارشاد و یقین سخن و محمد رشید الدین خان برادر کو پیش ملازمتین
 ریاست در ملک بونال متوطن از کلام بلاغت نشان فصیح البیان است

شعله آه جگر در جان مضطرب خست و خست
 طالع من همچو قفس آتش از پر خست و خست

فدای تو شرم از رخ نقاب بنور
 ترا حجاب ندیده است بی حجاب بنور
 فدای تو اب اشرف الدوله بهادر است و از غسان طبعش در پای بی بهادر تقاطر است
 زهرمان نغمه شد پیر افغان بر سر خاکم
 دل هر ششای سوخت زهر سوخت جانم
 ز سرخی بر سر او هم نویسد
 درین تربت ولی خون گشته است
 فرو شاه ابو الحسن باز شایع بهادری است و فردی فریاد از برگزیدگان بارگاه باری است
 برنجی که در من تقدیر تو کن
 خط پیشانیم تحریر تو کن
 فروغ میرزا محمد علی طبع روشنش بابا پرزادان سخن محبت دلی است
 مهر ویم از وصل جوانان شیر پرست
 چری چه زیان داشت اگر منت جوان بود
 بیار چشم محمود کس در انجمن نشستم
 گر فتم ساغر می برکت و از خوشنشین رفتم
 فروغی بر سر طهرانی سافروغ خنجرش ازین شاعری و دانی
 تو آن تی که بتان جلد پای بند تو اند
 سخی قدان همه محو شد بلند تو اند
 ختا دگان ربهت را بسی سراق از بیست
 که با مال شمع نازنین هست تو اند
 فغان که چو فروغی هزار خسته جگر
 اسیر حلقه گیسوی صید بند تو اند
 قریبی آغاز زمانه ز کیش طهرانی است و ندواریه یار و پیشانیه داران خندان است
 نظر زلفت درخ و خال نیست عاشق را
 تو واقفی که سرشته در کجا بند است
 خوش آرمیده قافله غم ناگشت
 گردی نشد ز رفتن این کاروان بلند
 نارایوای گلشن باغی نماده است
 ای بوی گل بر که دماغی نماده است
 فرید کاتب شاعری ماهر از تلامذه افوری است و فرید زمان در دما جان سنجری

در غم آتش رخسار او کمال او در دستان	جسم زارم باره کبریت آتش نیت و نیت
لکب سیاه زود و دل تباہ من است	سیاهی فلک بیکگون گوشت من است
تیر کشم که ز آن بیوفاکر	مقوق دوستی با من و اگر
کامل فتنه چو عشق کشد حسن ناز او	بر و دشمن مصطفی قدم تو ترا بیاورد
لایب محبت گردنی پیداکن اعتدالی دیگر	چشم دیگر گوش دیگر دست دیگر پای دیگر
ترسم بر من ای یار و محرم کن	ز حال زارم آن گل را فخر کن
دلمه خورشید و تار و دل غنیمت	بسگر را ای دل لان سپهر کن
و بطن خون کبود تریز ساقی	کباب سینه مرغ سوخته کن
ز رنگهای گل بن تراکت	قلم ساز و رقص و صنعت کمر کن
و فانی نیست در عالم فصیح	همین بهتر کنین عالم گذر کن
کمال است این یا سوا و کشت و سود است این	یار که جانست یا عمر در از است این
نخاکبای گلر خان یا تاج فرق بیدلان	یا فصیح خسته جان یا عاشق رسواست این
فصیح زدی اسفاری است و بهار کلاش در بلاخت ریز	و فصاحت باری است
غنمای موده در دل بازنده کرده بجز	گو یا شب فراق تو روز قیامت است
شهادت رسم دیاری شدم که بعد از مرگ	طبیعی بر سر بالین حشمت می آید
چشم ترا ز سستی ناز آفریده اند	زلف ترا ز غم در آفریده اند
فصیح از حافظه شنوان نامش جلیه غنیمت و حسن کلام با حسن جوهری و مثنوی و غنی	آن هم غنیمت و جگر گشت محنت ما
جز غنیمت زست ز کز از نیت ما	فصیحی دارد ستانی است و فصاحت ابکالتش بویذ روحانی
کدام دل که بر دوشی از غنیمت و نیت	و مصلح گر کنی کس حریف جنگ و نیت
فصلی جز با و فانی است و حائر فضائل روحانی و نفسانی است	

در غم آتش رخسار او کمال او در دستان
لکب سیاه زود و دل تباہ من است
تیر کشم که ز آن بیوفاکر
کامل فتنه چو عشق کشد حسن ناز او
لایب محبت گردنی پیداکن اعتدالی دیگر
ترسم بر من ای یار و محرم کن
دلمه خورشید و تار و دل غنیمت
و بطن خون کبود تریز ساقی
ز رنگهای گل بن تراکت
و فانی نیست در عالم فصیح
کمال است این یا سوا و کشت و سود است این
نخاکبای گلر خان یا تاج فرق بیدلان
فصیح زدی اسفاری است و بهار کلاش در بلاخت ریز
غنمای موده در دل بازنده کرده بجز
شهادت رسم دیاری شدم که بعد از مرگ
چشم ترا ز سستی ناز آفریده اند
فصیح از حافظه شنوان نامش جلیه غنیمت و حسن کلام با حسن جوهری و مثنوی و غنی
جز غنیمت زست ز کز از نیت ما
فصیحی دارد ستانی است و فصاحت ابکالتش بویذ روحانی
کدام دل که بر دوشی از غنیمت و نیت
فصلی جز با و فانی است و حائر فضائل روحانی و نفسانی است

تا کی از خمی تو دل بار جفا بردارو	آفتد ز جور ما کن که حسد ابرو دارو
حل سیکم سیاهی چشم از پای جدا	تا در لباس نامه پندیم روی دوست
فصلی با فضل اندر تو نبی پادشاه مقصود دست از جلائی زاده اوایل عمر است بود از دوست	
دل در برم طبعی که یار میرسد	یا نامه ز جانب دل ارمیرسد
فصلی چو غنچه خلعت هستی بخود سپیج	بر چهره چین سبک و دامن بون کش
چون گل شکفته باش چو سوانغم جان	آزاد باش و منت این چرخ دون کش
فصولی بعد از هر چند باین مجلس مشهور است	مگر از فضول کلام بفراسخ دور
و لاجت چنان خوابم که هیچ ازین بیاورد	دور زنی کا ندرین است سر آسمان من بود
اگر میرم نخواهم که بشد آسایشم نمانم	بهر سویشم خواهد روان شد بر سر خاکم
فصولی غنی فضولی را از مقالاتش بر طرغی است	
تا در دولت اندیشه بسید ادبیا مد	هرگز زمین دل شده ات یاد نیامد
یار ما را به ازین زار و حزمین بخواهست	به ازین حیت که ما را به ازین بخواهد
فغان لاله الاهی پر شاد و دلوی است و فریاد و فغانش بلرزه اندازد لهای قوی	
خلج در و دل از دلر با شے آید	و فغانشاید و غیر از جفت شے آید
فغفور زدی غیر فغفور را بختی است و صد شین دیوان سخن سنجی	
خوشم که جلوه برقی گشت عسکار مرا	بدام شعله کشد و از شش زار مرا
فکری غیاث الدین منصور در جمله علوم کامل و با هر ست با اینهمه دلمه از بحر طلال ساحر	
صنای عاشقش نقصان نگیرد از غنا خط	نگرد و تیره از گردن آبی آب گوشت
بچون یکس شیدی هیچ کافرید هست	صبح مشرق و صید و خون من خوابید هست
بود هر حالت چشپی بر آه نکل را	سر پا دیده کردید و دست ز بزم جود من
فکری محمد رضا یک شاعر خوش نواست و فکر آسمان پایش بیضا من عالمی است	

تا کی از خمی تو دل بار جفا بردارو
حل سیکم سیاهی چشم از پای جدا
فصلی با فضل اندر تو نبی پادشاه مقصود دست از جلائی زاده اوایل عمر است بود از دوست
دل در برم طبعی که یار میرسد
فصلی چو غنچه خلعت هستی بخود سپیج
چون گل شکفته باش چو سوانغم جان
فصولی بعد از هر چند باین مجلس مشهور است
و لاجت چنان خوابم که هیچ ازین بیاورد
اگر میرم نخواهم که بشد آسایشم نمانم
فصولی غنی فضولی را از مقالاتش بر طرغی است
تا در دولت اندیشه بسید ادبیا مد
یار ما را به ازین زار و حزمین بخواهست
فغان لاله الاهی پر شاد و دلوی است و فریاد و فغانش بلرزه اندازد لهای قوی
خلج در و دل از دلر با شے آید
فغفور زدی غیر فغفور را بختی است و صد شین دیوان سخن سنجی
خوشم که جلوه برقی گشت عسکار مرا
فکری غیاث الدین منصور در جمله علوم کامل و با هر ست با اینهمه دلمه از بحر طلال ساحر
صنای عاشقش نقصان نگیرد از غنا خط
بچون یکس شیدی هیچ کافرید هست
بود هر حالت چشپی بر آه نکل را
فکری محمد رضا یک شاعر خوش نواست و فکر آسمان پایش بیضا من عالمی است

ز سنگین رفتن تا بوی تم از کوی تو میسر هم
که یاید مدعی رازی که در دل آتش عمری
چنان توان داشت ز صحبت و شین
با جنبش مرغان تو در سینه خبر بود
فکری میگرد غایت و شب بیدارش را در رضا مضامین رنگین جولان
ندیده قطره خون از جگر برآورد
بیدن تو دل از دیده سر برآورده
فکری قاضی احمد بن واری است و شور کلام نکینش در دلمای فکر را باب و جریانی
شما فکری میباش ازین در و سر مردم ده
گیرم شنیده آن سنگدل تاثیر کوفه را در
رام شد با من بصد خون جگر ترسم که باز
دل بیک بیطاعتی جرم زندگام را
تجزیه قیبت که در آرزوی مرگ من است
آخوندیت جان من اکنون غم من بخوری
باین خوشم که سخنها می غیر و حق من
نظر بروی نوگر گناه خواهد بود
و کی فرمان می بر خود گام از چشده
می پید پروانه و در منظر ابرو من است
فنائی نامش شیخ احمد است و از فتاد و جویش در نظم بقای نامش تا ابد
افتاده باز لغت سخن سالی توان چیست
فنائی میر علی اصغر مشدی است و نغمهای دلکش او بجاغ ارباب ذوق نو
بخود می

غبارم کن خدایا در بی کان مگر گذار و
مگر دهن کشتان روزی مرا از خاک برآرد
فنائی چنانی امیل زاده بود و سفر بسیار کرده و زیارت حرمین شریفین مشرف گشته و شریفان
زاده اول خطاب خانی و شت بنا بر جد و بعضی امور از آن مرتبه افتاد و روزی چند در بند بود
بعد خلاص بدو انگلی افتاد و دست جنون او را کشتان کشتان بجهانی برد که کس نشان نداده است

دیوان است و شعرش از ان قبیل است که میرزا گان چنانیه خراب آن روش اندازد
رسد بر کس بقصدی زیار یارب بها
چرا مقصود من حاصل نشد یا زیار
نگویم بجز تشریف قدومت خانه دارم
غریب خاکسارم گوشت ویران دارم
تا گل روی تو از باوه گلفام شکفت
باوه از خاکسار گل روی تو در جام شکفت
فوقی یزدی پسران است و غلبه نیلش بفره و بزل سار فلفل و کمال دیو کشتن از کلام برآید
لوطیانه طوطو و الناز کلام دوم و روی سخن نیکو

بخط هر خنده و بر لبش دوران غیر نام
گل فصل خرم خرم خرم نمیدانم
مراقیامت مردن بصورت و گریست
سافران عدم آفتاب را میبرد

رباعی

تا نیت نگردی ز بهشت ندهند
وین مرتبه با بهشت ندهند
چون شیخ قرار و عشق تا ندهی
سیرت تا روشنی بهشت ندهند
قوز حافظ علی حسین بن حافظ محمد صادق لکنوی تحصیل حیثیات از خدمت مولوی عبدالعلی
فروغ و مکیم محمد حسن حاجی پوری و مولوی عبدالصمد پشاور بی سلم الله تعالی نموده و شوق کتابت
نسخ از فتنی اشرف علی اشرف ساکن کهنه می مضامین گاه کرده و خط نستعلیق از فتنی عبدالکریم
لکنوی فرا گرفته حافظ کلام آبی و قاری احادیثی پناهی و ملازم ریاست جواد پال و کتاب
تفسیر شیخ البیان است هر چند شغل شاعری ندارد اما اینها با نظم می پردازد آیین چند شعرا
و یک قطعه تاریخ از دست

بسکه وقت سوختن افتاده اند بر زم بایر
بست جان عاشق خوشبشر شیخ نجمن
رحم بر خاک تر پروانه که میر تو سوخت
کس نمی بیند چشمن آزار شیخ نجمن
و صالت و عده فرما بادل امیدوار ما
کشد تا چشمه جو و حبس تو جان نزار ما
نخواهیم که در ده بای عشق زائل بخار ما
نشناسی می اصل شکر افشان بدل دارم

یافت چون لایب صدیق حسن / خلعت رخشان چه مهر تابانک
از ملک ایل زمین راستند / آسمان ناز و بارش تابانک
فهی بخش و یانت سینا پیش / باریت علی نونال خط بجا رسد و چون طبعش باغ و بچار
بشاگردی عبد الغفور خان / بجا و در شلخ ممتاز و در فانی وار و در حقن پرواز نکست فهی ایزدین

اشعار فهی

سید بنی عشاق حزین را / سواد زلف خوبان نام کرده
بر و ز اولین زهراب غم را / بکام فهی ناکام کرده
در هفت فلک ز نیم آتش / آبی اگر از درون بر آیم
منت کشیم باره گرا / دل داده در عشق یاریم
صبا دهر یک قدمی دام کند / ای وای بر سر که پروبال ندارد
فیض حسن کاشی است و جل فکرش بخوش تلاشی

با من بودی منت نمیدانم / یا من بودی منت نمیدانم
رفتم چون از میان ترا دادم / تا من بودی منت نمیدانم
غیر و ز کوی خانه زاد میرزا احمد یکم بود / مجلس از طالع انکاه است خالی از طالع علی ناقص
حلی نبودنی با کلام و موسیقی و قوفی داشت و طنبور را بطور تازی و ذوق داشت و سخن فهی طبعش عالی
از شوخی بود اکثری از دو اوین متقدین و متاخرین را دعوی میکرد که جواب گفته ام تا چه
یافته باشد مگر دران عالم شصت یا دوازده است

غیر منظور نظم ساخته ایمنی چه / بنده را از نظر انداخته ایمنی چه
کس ندیدیم به و در تو باین حسن جمال / قیمت حسن بر انداخته ایمنی چه
طلوع این تن بیار صیت جز مردن / بر و طیب مکن سرخ خوشی تن جنال

حرف القاف

قاف آنی قاف آن کلمه و شعر و سخن قافان خط کلام فصیح و بیان روشن یکم سیر از صیب فرزند شیر
ابو حسن خلیف بخش است و خاک پاک شیر از ش مولد و موطن در عزت سالکی گردی بی چهره
نشست و بعد ایت لیاقت فطری درین تیز رخت بعزیت خراسان بست و دهن شوق خیر
علوم کمر زده از هر گونه علم و هنر قسطی وانی برداشت و بوزنی چلی در جهان عهد صبا ناظر را
مهر و قلم و نشر میداشت تا آنکه درین طریق از سخن سخنان عبدالباق الاقدامی شهرت گرفت
و آواز و خوش کلامش با سماع جماعت بارگاه قشایر از به شجاع سلطنت حسن علی میرزا رفت
با حضورش امر فرمود و منسلک زمره نمای خاص نمود بعد از فانی تبریز با حسن و حضور پاشا
جمع جابجاء علی شاه و پاشا و خطاب بمحمد الشعرانی طلب گردانید و پس از ششاد آن شاه عالیها
واریک آرا فی محمد شاه بادشاه او را بخلعت تقریب سلطانی نواختند و به لقب حسن انجم مانتیافتند
با کمال بر جرات تمام قلم کمال طلاقت می در و از فن شاعری بخوبی ماهر ایت قطعاً از قطع
خیایان باغ از ایا صحن مضامین خطه کین خطه سالی شام سخن سخنان و گلزارین قصایدش
فضای مرغزار و سرخ از گلنای نکات رنگین نظر فریب مناظر نکته نمان نکات و حشیانه از
لطیف تالیفش با قوسان معانی بیگانه از بیان سحر از اش یکانه مطالب است به پیشینیا
از بندش تین او چیست الفاظی را بطراوت گذشتگان از حسن ترتیبش مربوط و درست
همه است در قصیده گوئی بجدی دارد که از غزلیاتش انداز و ادای قصیده می بارد و در شصت
قاف آن جانش از سلطنت تعلیم حسد و کثیده و بهال بنفتم ازین واقعه کلیات نظم و نشرش
در مسموز که می روی بقالب طبع و سیده و از دست

عید شد ساقی بیا و گردش آور جام را / پشت پا زن دور چرخ و گرد بخش ایام را
خلق را لب بر حدیث جانم نه است چون / از شراب کشته بخور لب لب جام را
بر کسی شکر نهد بر خوان و بر خوان دعا / من ز لعل شکر نیت عالمی شکر نام را

قاف

محو اندر عید روز ندانم الان چه بود
 بی بقی که خال بند و زده زان اسلام را
 خیر آن که حال تو ماه و دو نیست را
 خجالت و بدخ تو گل نوش گفتی را
 خاک که بر آب و چشم بسان باد بد
 گرمی خرد و آتش عشق منفعت را
 شمشاد و آتش سست بگناه را
 حیران زایم که بر آن روی چون بهشت
 بر دوش تا فلکند و دو مار سیاه را
 چه غم زنی که کمان کلاه من است
 از سبیل گناه ششمار و نگاه را
 بر و ن شایک قدم قانی از خوشیش
 زمین بساط و دور و شست با نگاه است
 که از قید و عالم میتوان رست
 تیر شد حال دل قانی از آشوب
 ز جوش سیل ویران شد عمارت
 ز در زانی شش شرب است شود
 در آن زمان که می از شیشه در ابغ کند
 اگر که مسکن و امانت زلفت مشکینش
 ز جان شاکر زلفین اوست قانی
 که هر که دل خود را در آن سرخ کند
 ز جان شاکر زلفین اوست قانی
 چون ابر در فراق تو از بس گریتم
 تو عند لب نگارن که موج زان کند
 غم عشق تو از او م ز غمهای جهان دارد
 در چشم من چه چشمه خورشید نم نماند
 بر آن غم کرده شاد و خدایتان دارد
 تو بوی تو بوی تو بوی تو بوی تو
 خال تو بوی تو بوی تو بوی تو
 می حرامم بوداری خبر از دین دارم
 که من اندر دل خود با جهان مین دارم
 گمان میکردم که عشق تو دست بردارم
 که با وجود تو از هر چه هست بیزارم
 کافرم گر با کشم از کوئی تو
 گر بستم سر زانوئی تو
 صد که در آن راه یکی غمزه بکاس
 صد که در آن راه یکی غمزه بکاس

مادر از نه گنجت از چیت با سبانه
 ابر از نه گنجت از چیت پرده داری
 شب وصال تو دستم از چه کو به است
 تو خود ستاره روزی چه پرده بکشی
 تا چند سرای که چنین است چنان است
 آن که بجز نام و اگر هیچ زانی
 رباعی
 آن ز گسست فتنه انگیز نگر
 آن خنجر مرغان بلانیه نگر
 در عهد ملک که با دوستی نه بد
 اندر کف دست خنجر تیز نگر
 رباعی
 گاهی بوس باد و رنگین دارم
 گاه از روی و میل نگارین دارم
 که بچه بخت و گاه ز ناله و دشت
 یار با چه کسم که چه آئین دارم
 قاسم علی قصه خوان نه سی ست و دشت
 بوزنی کلام مانی و مانوس است
 چو توئی پیوده هرگز بوفاد و صبر بانه
 بتو بیچکس نماند تو بیچکس نمانی
 قاسمی باز درانی ست و خط ز بالش از حضرت قاسم ازل
 قسم خوش بیایست
 چو خنجر ز آتش سودا بر آید و دوازدهم
 بوی آنکه بر سر گستره لطف تو دوازدهم
 قبولی بزیست و کلاش قبول پسندید
 ارباب مغزی
 نام رقیب بر لب جان من گذشت
 واقف نشد کسی که چه بر جان من گذشت
 قدرت لا یشاق رایست و قدرتش در نظم معاصران را
 حضرت افزایست
 نشد در زندگی چون از قنق خا فزین
 چه حاصل بعد مردن که گل گیری بزمین
 قدری شیرازی است و گمان طبعش بهام صبیح
 و در قدر اندازیست
 بهرگاه تو صد خون اگر کنم و دعوت
 زمانه با بهر خصی گوای من هست
 قدری بر نظم قدرت داشت و شعر خوب میگفت
 و در قنق خا فزین کرد و دین
 بیت از و آورده است

قاسم علی قصه خوان نه سی ست و دشت
 بوزنی کلام مانی و مانوس است
 چو توئی پیوده هرگز بوفاد و صبر بانه
 بتو بیچکس نماند تو بیچکس نمانی
 قاسمی باز درانی ست و خط ز بالش از حضرت قاسم ازل
 قسم خوش بیایست
 چو خنجر ز آتش سودا بر آید و دوازدهم
 بوی آنکه بر سر گستره لطف تو دوازدهم
 قبولی بزیست و کلاش قبول پسندید
 ارباب مغزی
 نام رقیب بر لب جان من گذشت
 واقف نشد کسی که چه بر جان من گذشت
 قدرت لا یشاق رایست و قدرتش در نظم معاصران را
 حضرت افزایست
 نشد در زندگی چون از قنق خا فزین
 چه حاصل بعد مردن که گل گیری بزمین
 قدری شیرازی است و گمان طبعش بهام صبیح
 و در قدر اندازیست
 بهرگاه تو صد خون اگر کنم و دعوت
 زمانه با بهر خصی گوای من هست
 قدری بر نظم قدرت داشت و شعر خوب میگفت
 و در قنق خا فزین کرد و دین
 بیت از و آورده است

به تن خون شوم ز دیده چو کرم
 گر بمانم که گریه را اثر است
 کمالی لقب فضل خان در فزون علم بهر داشت از و کن
 بهند آمد و در سلک باب شرف
 شریف داخل شد آخر بدکن رفت و با نیا سفر آخرت گزید از و دست
 ز عشق جز بدل خویش نگویم راز
 که دل سخن شنود از من و نگوید باز
 سربازی او نهادم سرگرم از من گذشت
 چون گفتم دشمنش کس نشان از من نگذشت
 کمال سیر واری آب زلال جو با رب پیش از مذاق طلبا عان کمال خوشگوار سیست است
 کند فیروز زبان من نصیحت آن جفا بود
 باین تقریب بخوابم و شمن کند او را
 چون مرا دشمن خود دشمنی بیکو نیست
 که کسی از منده خاقل بود از دشمن خویش
 کمال گیلانی کمال الدین محمد این غیاث الدین محمد شیرازی کمال شتکار کاش از شرح و بیان
 بی نیازی است
 بر لب بام از فغان من نیا کام آمدی
 بر لب آمد جان من تا بر لب بام آمد
 کمالی نیشاپوری است از کمال طبیب انقاس او سواد و دانش شگین و ریاضت کافوری
 خوش آن مردن که چون بزم از جوت بنایم
 بنوعی منتقل بودی که سبب انگیزدی
 کوکب نامش تاره بانو گویند دختر شریعی بود احیا تا بهن سخن میسل می نمود
 این شعر بوی مشوب است
 عشقا دان روی بوی قبله آن کو کنید
 هر کجا محراب از پیش نماید رو کنید
 کوکب خوابه اسد الدین این خوابه عبد الغنی منشاد اجدادش خط و لفظ و لایق شریعت و ادب
 بشغل تجارت در کلکته جاگه بود و کوکب زمانی تحصیل علوم در مدرسه عالی کلکته مشغول داشت
 و مدتی بمحمد علی طایفه کاراگری علم شهرت افراشت از اعراب و ترک و تجربه و نظر
 و دست بیعت شاه نجیب الله شهبازی داد و در شکر بجزی کوکب حیاتش در و بال و بال
 افتاد و یوالی مخیم دارد این سبب است از آن حکم گلی که گزاری بر آذان بام

۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰

آه شهم گرازی داشتی
 شام فرانش سحر داشتی
 آنکه یک غمزه مرقتل کرد
 کاش بگورم گزری داشتی
 پیش تو هم بخوابم بودی چنین
 کوکب اگر مشت زری داشتی
 کیفی کیفیت صبار کلاش دو بالاست و بر دو معراج فردش دو گرون مینا
 تنم خاک رهی سزای پاست
 غریب افتاده هر عضو بجای
 رباعی
 ناله خودی که آید از و
 جز ناله که در می هزار آید از و
 چندان گریه که که چاکل کرد
 فی روید و ناله می ز آید از و
 رباعی
 موسی ام و راضی بقی نشوم
 چونم خوش وصل می نشوم
 آرزو و چنانم که اگر هر دو زمان
 گرد و گرد من نسل نشوم
 حرف کاتب فارسی
 گرامی آغا بابا خان را در پیش خط امضا از وطن در شاهان سید و در سلک پادشاهان
 تواب بخت خان بهادر و منسک که دید از بهادران شیرانه بود و اشرار و نه موزون میبود
 از باغ بویرانه را با و صبا بر و
 خاکم از کجا بود و نصیب کیم بهر و
 ازین داد و ستد محبت من هیچ نمیدوخت
 بهر چیز که از دست او گرفتیم که ابر و
 نمکین و وقار است فریبندگی ما
 خوبان توانند بشوخی دل ما بر و
 از زمین و فدا و ارمی و اخلاص گزشت
 جانی بسلاست ز سحر کوکبی و قاهر و
 گلشن در عهد محمد شاه و شاه دلی زنی بود از شاهان بازاری و در با بهشت و عضا
 و حسن صورت و شیرین گفتاری آلی سخن با صلاح میر محمد تقی خیال مصنف بوستان خیال
 و هر چه میگفت نیکو میگفت

۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶

بهنال قدر عانی تو ای غیرت گل سرودی است که از سینه گلشن برکت
 حرف اللام
 لالی میخورد و سوزداری سخن سخن خوش و حال است و زبان خرد و بزرگ در وصفش لای
 این شادوم که باشد یا سرگرم چای من که یادی سید جان و اعتمادش پردهای من
 آرد در جاب از من من متفعل از ده در صیرتم که چون خلیفم کام دل از ده
 مسانی کاشی زبانش شیرین و کلامش گلین است
 خزان نکشید از کف مظهر پر چشم به سلاطین و شاهان که از هم
 هرگز شرمند و نه خجل و بیایان باشد بزرگ میدان و دروان ما
 لطفی نیشا پوری قابل غیر لطف است و حقیقت سال لطیف مسلم اکام
 چه لازم است تو به نام محفل ما باشد ستاره و سپهری و روزگاری است
 لطفی میر لطفی بنزدیم پیشینک بود چندی در گجرات ماند ایات اساتذہ بسیار بخاطر
 داشت تا آنکه شبی هزار بیت بقره بی بخواند از دست
 و لم گر شعله آتش شود افسردگی دارد کل نظم که از جنت و دوزخ مدحی دارد
 آبر آه که در حسرت بالائی تو کردم نخل چین آرای پیشانی من شد
 اعلی میرزا علی بیگ و لڑشاه قلی سلطان بخشی است جوانی در نهایت شرافت و لطافت
 بود و بحسن صورت و پاکیزگی سیرت معروف از ملازمت شاهزاده سلطان مراد بلا هوارد
 این شعر از دست
 بر بگذارد چون خاک ره شدم ترسم که گذری بمن و بگذری بر او و گر
 لوانی پیرزاده سبزواری طبع شعر داشت و مدتی در خدمت آستانه اکبری بود و در لای
 به دیواری از تنه باد حوادث بر سر او افتاد و نقد حیاتش بر باد رفت پیرزاده از جهان
 رفت تا یارخ است از دست

دست
دست
دست
دست
دست
دست
دست
دست

در پیش غیر زان نکتم گفتگوی تو تا جای در دوش کند آرزوی تو
 آبل بوس ز شوق چو نام بتان برسد بر رسم که نام او بقطره در میان برسد
 حرف المیم
 مالک و ملکی است و ناظم ملک ناظمی
 بعد فریم اول و دوم و قافیه ای پاشی و لم چو بستی دست چاکشادی
 مانی مشقه ای است و معصوم است مطالب سویدی است
 مردم بزمان کنند قریه قریه و زبیرانی من
 ماجرایی کشیری کارش در کلام ساحری است و از زبان این فن در عهد اکبری
 در حلقه ناز مزه سور نباشد ما ماهر و گان را دل سرور نباشد
 ویرانه دل چون سر تعمیر دارد بگذارد که این نمکده و سور نباشد
 مائل میرزا قتب الدین از مردم دلی است و بیوی اقطاب کلام به نفس قلب نامی عشر
 رامیل دلی
 جوش زان ایرونی با تاهستان شوم شوکر کن ای عسل بیتا همه مالان شوم
 هستی ما را قضا و دست کتانی قبا جلوه کن ای ملقاتا همه عریان شوم
 بیستکاسنی احو و بیار پر شاد و بوی است و در انشا مضامین و سنگا بش قوس
 شمع چون در بزم گرم صحبت آرائی شود سوزش خیرت بجان آتش زنده پرواندا
 مستقیم کاغذی سهای آبا دوی است و بر تانست و کلامش منادی
 من چو بچم چه یاد بدم نه و انالی متین ای خوشا وقتی که حاصل بود و نادانی مرا
 از دست من چو دامن و لمار سیر و کارم ز دست و دست من از کار میرود
 عجب خواجده محمد الدین خوانی بهمه اکبر پادشاه رو بند و شان نهاد و چین حاجان او دریا
 پیوسته یاد لعل شیرین فراد میگرد ز لعلکافی خود و فراد

دست
دست
دست
دست
دست
دست
دست
دست

جان داد و نیافت کام دل شیرین
 شیرین نیکو است جهان بختی بدید
 محرم میرزا جعفر فیاضی است در وقت که جبری جگشت بند و ستان بخت نشان رسید
 و در حق میرزا بیاض بود و وطن باز گردید
 قنیل خب و زنگان شدم انداختم
 که خنجر سینه از پر یکش با سینه خنجر را
 و در او کشته آید و نیا و نهر میریزد
 گفتند که کشتن او عینا مگر میریزد
 مجلسی از خط میراث جان مکارم صفات بود
 هر زمان گرمی زد و می دوست سر یکند
 تا که دم افتاد و انجا خاک بر سر یکند
 مجید و رویش عبد الحمید قزوینی بزرگ منش با کمال دور اندیشی و دور بینی است
 آه از شب بجران تو روز قیامت
 کاین راشی از پی نه و آن را بخری نیست
 مخزون نامش محمد حسین است و شعله آوازش بخوان از نور الدین است
 چرا بود و شادی در دل مرغ خانه میازد
 همین دم میل غم می آید و ویرانی می سازد
 محسن از مردم شیراز بود و در دست سخن بخی ممتاز است
 سر و مجلس عشاق آه و افغان است
 در و پیاله لبریز چشم گریان است
 خیال بوسه بران گردن بلند بسند
 لبی که میرسد انجا لب گریان است
 محسن کاشانی بطریق قداد خوش بیانی است
 از ان رحمت یاران کشیده دامانم
 که صحبت و دگر یکشد گریه مانم
 محمد میرزا حکیم طاهر آن مجد بود و در شامی عشق سریده
 مرثیه عشق را نامم که از جبهه طالع او
 مستحار بر سر بلبلین رو و بیار میگردد
 محمد بدش سخن را حکم می بندد
 بلبل افغان من بخوشی غم خود را
 هر کس بزبانیکه توانست ادا کرد
 محمد آملی بشرب صوفیه متقی است و با وجود محبت اسم و غلظت از طریق قنیر یکجا بود و از بخت

جان داد و نیافت کام دل شیرین
 محرم میرزا جعفر فیاضی است در وقت که جبری جگشت بند و ستان بخت نشان رسید
 قنیل خب و زنگان شدم انداختم
 مجید و رویش عبد الحمید قزوینی بزرگ منش با کمال دور اندیشی و دور بینی است
 آه از شب بجران تو روز قیامت
 مخزون نامش محمد حسین است و شعله آوازش بخوان از نور الدین است
 محسن از مردم شیراز بود و در دست سخن بخی ممتاز است
 خیال بوسه بران گردن بلند بسند
 محسن کاشانی بطریق قداد خوش بیانی است
 از ان رحمت یاران کشیده دامانم
 محمد میرزا حکیم طاهر آن مجد بود و در شامی عشق سریده
 مرثیه عشق را نامم که از جبهه طالع او
 محمد بدش سخن را حکم می بندد
 بلبل افغان من بخوشی غم خود را
 محمد آملی بشرب صوفیه متقی است و با وجود محبت اسم و غلظت از طریق قنیر یکجا بود و از بخت

نام و در پیش تبار است
 مجلس عاشقان غلظت است
 شیش هم طرب است و هم ساقی
 و آملی از بیستم چنین غلظت
 خود فروشی از من نه آید
 محمد کسکینی گفتار میرزا یار است و از توصیف سستی است
 فخریاد از ان در کس سستی که تو داری
 آه از دل بیگانه پرستی که تو داری
 گل نیم شب شکفته شود و در حریم باغ
 تعلیم گویان عینا نیست و بس است
 معنی ابو الفیض و بوی مست و از صبا و انفاش گلزار من را از دل و قوی است
 با تو گل گردن بر آشتانی می شود
 با وجود دست و پایی دست و پایی میشود
 محمود و از مردم تبریز است و جام دهنش از باد که لطافت لبریز
 سیاه بختی ازین بیشتر نی باشد
 که مجلس و گریان روشن از چرخ من است
 محموی محمد یک محو حال خوابان معانی و آمینه حسن معذاتی است
 از حال محوی از روی دل چهره
 بگرنگار ستم بدی نوازی است
 دیگر که در آید بفریب تو که محو است
 از دست غمت مرد و گوی یاد نگرفت
 مقصود و کاشی برادر باقر خرد و کلیند میر حیدر معانی و مصاحبه میر غیاث الدین منصور است
 و گنج شاکان غلظت ناخان زمان را مقصود و منظور است
 کام جهان و من عشوق وار نوا آرزو
 ورنه لیلی دوست را خود و من محراب است
 قباد و در بخت چو گان زلف جعفر غلظت
 بیاز می میرند بر خط بر گوی زندگانش
 مقصود و تیرگر هر مضرع اشعارش تیر است چسبگر باقی
 که با غم عشق سازگار آید دل
 بر مرکب آرزو سوار آید دل
 گردن نو و کجا وطن ساز عشق
 و عشق نباشد چه کار آید دل
 محموی میر محمد و دست و چشمال منشی مالک محروسه کشور هندوستان بود و صبیحه او در حباله کلمات

جان داد و نیافت کام دل شیرین
 محرم میرزا جعفر فیاضی است در وقت که جبری جگشت بند و ستان بخت نشان رسید
 قنیل خب و زنگان شدم انداختم
 مجید و رویش عبد الحمید قزوینی بزرگ منش با کمال دور اندیشی و دور بینی است
 آه از شب بجران تو روز قیامت
 مخزون نامش محمد حسین است و شعله آوازش بخوان از نور الدین است
 محسن از مردم شیراز بود و در دست سخن بخی ممتاز است
 خیال بوسه بران گردن بلند بسند
 محسن کاشانی بطریق قداد خوش بیانی است
 از ان رحمت یاران کشیده دامانم
 محمد میرزا حکیم طاهر آن مجد بود و در شامی عشق سریده
 مرثیه عشق را نامم که از جبهه طالع او
 محمد بدش سخن را حکم می بندد
 بلبل افغان من بخوشی غم خود را
 محمد آملی بشرب صوفیه متقی است و با وجود محبت اسم و غلظت از طریق قنیر یکجا بود و از بخت

لقیب خان در آینه نظم درشت و اشعار و نشانیها آهست است
از مشکلان غالب بر یا سون بکس
بر گرد آفتاب خطه برین بکس

رباعی

شونی که بود خاکش منزل من جز عجز و پنا نیست و حاصل من
از گوشه بوم چون ریش به ابرو من
حقیقی صابری بقری و در دست و در دست و در دست و در دست
و تخلص به کور از عضو پادشاه یافت و بعد از آن بلده از خدمت مدای و دنیا در گشت آفتاب
با فخر در گزری بای کعب پایش را چون عالم رخ خود یافت ام پایش را
بکرموی سیانت دل کسان گشت دل شکسته با هم دران بیان گشت
محبت شمع لب علی دگر ای مولا فخر و درین کتاب فی صله باشد آورده و بهار است
و بهشت از او کرد و صاحب مدتی و متقا و والی دارا است از کاست این بایک کتاب است

رباعی

از بهر فساد و جنگ بعضی مردم گزند بکوی گری خود را که
در مرز هر عالم که آموخته اند فی القبر بضریم و لا ینفعهم

رباعی

از نسب نیست نسبت مردم هر کسی را نفس خود شرف است
شرف در بجهت خویش است نه زبانی که بر بند است
بسته و گفته بعضی از ادبیا که چون ابو حامد سودرنگی و ابو الفتح حبشی و کوفی پدر شیخ سهروردی
و لوی پدر ذوالنون مصری و ابونصر سراج و ابوالحسن نسلی و عبدالملک سکانی و ابو محمد
خفاف و ابوجعفر طبرستانی و ابونفس جواد و ابوالعباس قصاب و محمود قنصاری و ابوالحسن دقانی
و ابوجعفر سماک با وجود هم شرافت نسب بر تیره عالیه و لایت فائز گشتند و رباعی

خواهی که شوی خلاصه نوع بشر باید که فراموش کنی نام پدر
و فتنش و بهر کوشش میدان او را از اهل کمال معرفت گوئی ببر

رباعی

انسان که بصورت همچون لکڑی باید که بعین مهر در چشم نگزند
نام پدر و مادر و صوری خبرند کین قوم نیک در نیک پدرند

رباعی

ای طبع بخت مرشد با کبر و منی و هسته تمام خلق را و دود و دنی
بر خاک رودی لا اصاله شیخ چون اصل تو از گل است یا آب منی

رباعی

ای طبع تو خورده باین خلالت تا چند زنی از نسب عالی لالت
در نفس تو که فضیلتی هست بگو باقی هم از قبیل خسرو گزالت

رباعی

ای کرده سلوک در بیان طلب ز نهان کن مغاخرت بهر نسب
چیزی که بان غرق توانی کردن عقل است و دنیا و هفت علم و ادب

رباعی

چیزی که ندروی در بقا باشی زو آخر بدت تیر فنا باشی زو
از هر که بزرگی جدا خواهی شد آن هر که بزرگی جدا باشی زو

س

گر ز خوفا می نفس اماره از حلیه نباشد چاره
شوایس کتابهای نفیس از نهانی الزمان خیر جلیس

رباعی

درد سرایت ابرو و از این	زنده شود تسلی از مصیبت زن
کافر بنار حیات بیرون آید	چنانچه شش و پنج سر از قصد بوزن
رباعی	
و شام اگر چه نیست	چاره بود بهر پیشین
گریای کسی که گزیده	باسک خوان عوض گزیدن
رباعی	
باشند زان بعل که ایمان نیست	برگزینند همه و جان و دست
شکل که شود با خرت زایل نمیشد	برگزینند که ظاهر خود ازین قوم نیست
مدامی بخشی مدینه شمر و شست چند گاهی در ملازمت میرزا عزیز که بود از دوست	
و لایحه فتنه بر باران قدیال است بگوئی	
درین زمین بسیار از شعر گفته و بهر گوشت و پیش یکدگری گردیدند و لایحه فتنه در زمین هیچ	
شعری برتر ازین نیست در دل دیده نشده است	
راستی فتنه انگیز است سر و قاسمیت	
مذاق اصفهانی که پارس فروشی بوده در شش و پنجی جانم تن ترک نموده است	
اگر گردی نشیند از روی آن نازنین برین	
مر قتی قلمی یک در پیش خوش گفتار است و او راق اشعارش رشک خیز از دست	
و میان چو رفت با شمع کینا خواهی آمد	
مر قتی قیغان پریشان شاموست و طرش رسا و کاشش بیکو	
چنان جوش محبت گرم و از آشنائی را	
سوار خود شو که سکنه خانه خراب	
میر قتی شیرازی نیز سید شریف جریانی قدس سره است و معلوم ریاضی اقسام حکمت	

درد سرایت ابرو و از این
کافر بنار حیات بیرون آید
و شام اگر چه نیست
گریای کسی که گزیده
باشند زان بعل که ایمان نیست
شکل که شود با خرت زایل نمیشد
مدامی بخشی مدینه شمر و شست چند گاهی در ملازمت میرزا عزیز که بود از دوست
و لایحه فتنه بر باران قدیال است بگوئی
درین زمین بسیار از شعر گفته و بهر گوشت و پیش یکدگری گردیدند و لایحه فتنه در زمین هیچ
شعری برتر ازین نیست در دل دیده نشده است
راستی فتنه انگیز است سر و قاسمیت
مذاق اصفهانی که پارس فروشی بوده در شش و پنجی جانم تن ترک نموده است
اگر گردی نشیند از روی آن نازنین برین
مر قتی قلمی یک در پیش خوش گفتار است و او راق اشعارش رشک خیز از دست
و میان چو رفت با شمع کینا خواهی آمد
مر قتی قیغان پریشان شاموست و طرش رسا و کاشش بیکو
چنان جوش محبت گرم و از آشنائی را
سوار خود شو که سکنه خانه خراب
میر قتی شیرازی نیز سید شریف جریانی قدس سره است و معلوم ریاضی اقسام حکمت

و مطلق کلام فائق بر هیچ علمای آن ایام بود از شیراز بیکه منظر رفتی و طوطی از شمع این حجر
کلی شامی را خدایانده اجازت ندیدند یافت و از آنجا بکین و از کین تا آهه بر اکثر از
علمای سابق و لاحق تقدیم یافت و بدرس علوم مشتمل شد تا آنکه در شش و پنج و روضه رضوان
خراسید و شش و از اجازت میرزا شمس و دولوی بشنید و در کمال این بیت از دست
خاکسار جمع از اسباب مسیر نشود
تقریب جمیع ذل تقریر اسباب است
غالباً ماخذ این شعران عبارت است که جمعی گمان برده اند که جمیع در جمیع اسباب است و تقریر
ماندند و فرقه جیحین دانستند که جمیع اسباب از اسباب تقریر است و دست از هم افتادند
مر قتی سید سلوستانی است و سالار قاضی شیوا بیانی از دست
کلی رو داد و دل نیال یار یار یار یار
نایاب شد ز لیلی شاد و در میان
مرومی محمد شامی از مردم شریف و باستان و اصحاب و او این مرومی وی و شاعر و فارس
و دست مستند است
کنیم هر که رسم شرح بیوقاست تو
آدمی باید که بی حالت نباشد هیچگاه
چو شد از همانان شیرین است و مرشد مخموران و سار است
پهلوی سنگ تو جاست در دا
جاست که ازین کجاست مارا
مراوی استر آبادی از طبقه سادات اشراف است و در کمال قدرت و قوت است
نماز طبع او خیلی زیاد گاراند از آنجا که این است
بنمود و رخ زهره که صبح صفاست این
طالع نقیضی زهرت کوکب مراد
زنها خوشدلی و فراغت طبع مداند

درد سرایت ابرو و از این
کافر بنار حیات بیرون آید
و شام اگر چه نیست
گریای کسی که گزیده
باشند زان بعل که ایمان نیست
شکل که شود با خرت زایل نمیشد
مدامی بخشی مدینه شمر و شست چند گاهی در ملازمت میرزا عزیز که بود از دوست
و لایحه فتنه بر باران قدیال است بگوئی
درین زمین بسیار از شعر گفته و بهر گوشت و پیش یکدگری گردیدند و لایحه فتنه در زمین هیچ
شعری برتر ازین نیست در دل دیده نشده است
راستی فتنه انگیز است سر و قاسمیت
مذاق اصفهانی که پارس فروشی بوده در شش و پنجی جانم تن ترک نموده است
اگر گردی نشیند از روی آن نازنین برین
مر قتی قلمی یک در پیش خوش گفتار است و او راق اشعارش رشک خیز از دست
و میان چو رفت با شمع کینا خواهی آمد
مر قتی قیغان پریشان شاموست و طرش رسا و کاشش بیکو
چنان جوش محبت گرم و از آشنائی را
سوار خود شو که سکنه خانه خراب
میر قتی شیرازی نیز سید شریف جریانی قدس سره است و معلوم ریاضی اقسام حکمت

کز شست روی خاک مرادی و گفت یاد / در راه عشق کشته انگ جفاست این
 ای میل غم زنده و غبار بر رخ شوی / ما را چو باد گار از آن خاک پست این
 کزین مراد آن گل مجره چون غنچه رنگی / گرفتار چنین دیوانه با سیه هم جنگی
 هر وی این علی نام دارد و ملازمت اکبر / یا شاه می ماند از دست
 سیر زلفش بران رخ از نسیم آه مال زد / چو دود و شمع کز آمد شد باد صبا از د
 مسرت لاله عوض رانی شا جان پوری / از محنت طبع ادش زمین غمی را معور نیست
 فتر وقت تماشا است تابم / کمر یاس سیه تا زنگاسم
 عشوه مرز گشت بسند و خونریز کند / فتنه بر سنگ دشمنی تیرم تیر کند
 جو پوشید و فک با زنی او بسند / دل حبش شکوه آن زلفت دلاور کند
 رقص معنی معنی نیست سرست ابدوز / که صریح است لغت قهریز کند
 مسعودی عشق را با سوزنی بدمی است /
 گفتش سادما بخاک / سوده ام روی خویش گفت چو
 سستنی شمری موله لاهوری / خواب می نیم و آب می برده
 من خنده نیم هیچ عاشق تابان / یا گریه که بروی روم چون نماز
 یا ناله که هر کوش بگانه نیم / من خور و دلم غلوتی محرم راز
 سحرهای کن الدین سحر کاشی است / و اشعارش شعر خوش تلاشت
 یا پیش از این جان / که من پیرم و نزدیک هم دشواری نیم
 بفری سواد و مسد نام سجاد / در تصویرت توان کرد سر غار گردن
 آنقدر که در دست به لاله و سست / که اگر یاسم ازین چرخ و خم آید بیرون
 لب لنگان در دور و از به سستی گیرم / نگذارم که از عدم آید بیرون

در راه عشق کشته انگ جفاست این
 ما را چو باد گار از آن خاک پست این
 گرفتار چنین دیوانه با سیه هم جنگی
 یا شاه می ماند از دست
 چو دود و شمع کز آمد شد باد صبا از د
 از محنت طبع ادش زمین غمی را معور نیست
 کمر یاس سیه تا زنگاسم
 فتنه بر سنگ دشمنی تیرم تیر کند
 دل حبش شکوه آن زلفت دلاور کند
 که صریح است لغت قهریز کند
 سوده ام روی خویش گفت چو
 خواب می نیم و آب می برده
 یا گریه که بروی روم چون نماز
 من خور و دلم غلوتی محرم راز
 و اشعارش شعر خوش تلاشت
 که من پیرم و نزدیک هم دشواری نیم
 در تصویرت توان کرد سر غار گردن
 که اگر یاسم ازین چرخ و خم آید بیرون
 نگذارم که از عدم آید بیرون

مسیحا ملا سعد احمد اصلش از سنا پورست اما پانی تی مشهور مسیحا انقاس و قیقه شاست
 شغوی رام و سینا از دست و کمال غواق درو
 دل از عشق محمدشید دارم / رقابت با خدای خویش دارم
 منته و تعریف سیتا
 تنش با چهرین عریان ندیده / چو جان اندرین و تن عیان ندیده
 در بریم عاشقان چو برآرم ز سینه آه / چون بیزمی که دود کند و دودم افکند
 مشفق از اعیان کاشان است و بریان سخن از القاش اسان / مشفق از اعیان کاشان است و بریان سخن از القاش اسان
 قاصدم مژده بیاری اختیار آورد / جان فدایش که رساند خبری بهتر ازین
 مشهور می قی معروف ترا نمای خوش با کمال یعنی است / مشهور می قی معروف ترا نمای خوش با کمال یعنی است
 بر رویم از قفس و فیضی توان کشود / من هم ز آشیان با سیدی پرید و ام
 مشفق بخاری جلالش از مر و است بعضی مردم در قصیده او را سلمان زمان دانسته اند / مشفق بخاری جلالش از مر و است بعضی مردم در قصیده او را سلمان زمان دانسته اند
 و غلط عظیم کرده و در مرتبه بهند آمد و رفت از دست
 در عاشقی ملامت بسیار بوده است / آسان خیال کردم و دشوار بود است
 چو نقد هستی همچون غنیمت نگاری بود / خند اینقد بیام زدن که یارک بود
 کشور بهند شکرستان است / طوطیانیش فکرفروش هم
 بهند وان سیاه چون کیسان / چیره بند و کوه چو پوش هم
 مصلح عمر صلاح استر با وی بود بعد شایه جانی در ولایت دکن گوی کامیابی می بر بود / مصلح عمر صلاح استر با وی بود بعد شایه جانی در ولایت دکن گوی کامیابی می بر بود
 مجروحان چه عیب گز و رط بخیزاند / که دست و پای شاد و رو آب عریایت
 غمگین نشین ز تنگدستی / چون دست تخی کشاده رویش
 معصوم رگاشی است و تصاویر خیالی را کاش در نقاشی / معصوم رگاشی است و تصاویر خیالی را کاش در نقاشی
 من عزیز زلفت تو بکلا گشتم / باین وسیله یک عالم آشت گشتم

در راه عشق کشته انگ جفاست این
 ما را چو باد گار از آن خاک پست این
 گرفتار چنین دیوانه با سیه هم جنگی
 یا شاه می ماند از دست
 چو دود و شمع کز آمد شد باد صبا از د
 از محنت طبع ادش زمین غمی را معور نیست
 کمر یاس سیه تا زنگاسم
 فتنه بر سنگ دشمنی تیرم تیر کند
 دل حبش شکوه آن زلفت دلاور کند
 که صریح است لغت قهریز کند
 سوده ام روی خویش گفت چو
 خواب می نیم و آب می برده
 یا گریه که بروی روم چون نماز
 من خور و دلم غلوتی محرم راز
 و اشعارش شعر خوش تلاشت
 که من پیرم و نزدیک هم دشواری نیم
 در تصویرت توان کرد سر غار گردن
 که اگر یاسم ازین چرخ و خم آید بیرون
 نگذارم که از عدم آید بیرون

مضمون میراثم ساکن عظیم آباد است و میراثم موسیخان اوراوت و میراثم مضمون بود
و همدن موزون

آخر ز فیض پیر بقصد جوان رسید این تیر بر تاشانه بزرگمان رسید
تینج نمیه نه نشد مشرع چیده زلفت سو بوشن کن ای شانه چپسنی دارد
تروا عیسای بلبل از ملاقات گلست صحبت یاران رنگین کار صبا میکند
مطلب محمد علی در فن نظم از مهره ست و مطلب مهره از فن شمشیر
ما انتقامیشم و دل خوشش پرده ایم زین جام و شیشه مطلب خود پیش برویم
تخن بر مرز و اشارت تمام گفت و گفت بکین مقابل من کرد و نام گفت و گفت
مظفر مظفر حسین از مردم کا شان باقیمت بالباس ویشی مظفر و منصور و معر که کرم
خو شتم با تا توانی گرچه بر ساعت پانتم که وقت رفتن از کوشش چو بر خیزم بیا تم
مظفر از خوف بود و ابراهیم و متعلی صاحب تر بات است
شبی که رونق می بود و می رخشان ز پسته تنگ شکر رحمت محل خندش
سپان آن رخ و خورشید فرق نتوان کرد چو سر بر او و از مشرق گریانش
مظفر میرزا غلام علی متوطن دلی است و حاضر میرزا مظفر جان جان این در حقان شب
و آن در کملی

کرد و تنفر و کم شاهی که در دوران او ناز و ستورست ناظر شیم و ابر و حاجت
مظفر می کشمیری صاحب دیوان است حالت او ازین ابیات میتوان دانست
تو هست استوار نه است که چیت بودن یک قرانه نه است که چیت
اقبال حسن کار تر پیش می برد ورنه صلاح کار نه است که چیت
قندای آینه گرم که در لستان مرا درون خانه بگلگشت لوتان دارد
محبته نامش محمد نظام است و با عجاز فکرش در خطه خنوری از عظمی است

در گریه ناله ها که بکوی تو می کشم فریاد می کشم که مرا آب س بر د
معز میرزا الدین زیدی است وای علم و فضل عاز سعادت ابدی ست در عهد جهانگیر
بهند رسید با تاقی شاهزاده پرویز مفتخر گردید

وحشی که جان و بدن لغدنی ست آبی که خاک بر سرش کند می ست
معز می هر وی از سعادت طباطبایست و رایام طفلی کا مران میرزا نجم سبق بود و قریب
چناه سال در بند گذرانید و درشت از عالم رفت

چند داری ای فلک چون ذره سرگردان تا کی داری بغیرت بی سرو سامان مرا
گفتم بآه در دلی خود بروی کس در دم بآه که نشود آه چون گفتم
معنی جامی جام طبعش با الیه صبا بی حالی سامی ست

از صد سخن بجنده یک گوش میکنی آن حسم گفته ام که فراموش میکنی
معنی وجه الدین خان از قاطنان حیدر آباد است و خنقی را به موزونی ایالات اتحاد
صبح چگون در دور و بنا که بچنین شام چو رنگ سوزند زلف کشا که بچنین
شد چو رنگ غنچه را دست صبا که کشا از سوز و آهنا بدست که بچنین

معز می نامش محمد شیرین است و در شهر تبریز از اکمل عارفین بود و بدینا مغرب رفت و خرقه خلا
از مشایخ سلسله حضرت ابن عربی قدس سره یافته و در قندهار بجزی مغرب معینی شافیه و پیشتر
که در مدت اندر و وحدت اندر وحدت است بهارش مشرق آفتاب معرفت را

در غلوت تاریک ریاضات گذاریم در و اقد از سبع سموات گذاریم
دیدیم که اینها جزو هست و خیالات مردانه ازین خواب خیالات گذاریم
بر آب حیات تو جهان همچو جایی ست او نیز اگر با تو و از مشرق آبی ست

مفتون نیاز علی خیر آبادی فرقیست کمال مضامین ابد است و ایجاد می ست
بر گرفتاری من طبعه چرا حلقه زلف سیاهش بگریه

ناله

معز

ناله

ناله

معز

مضمون

مفتون شاموسن علی ساکن قصه کاکوری کلام نکینش در منزل کمال شور اشوری است
 از شادمان لعلام دنیا سحر بود با سالیب سخن بهرست
 فردوق خوشگواریدای آب خورشید هر دم بیکد که لب بر زخم شوق گفتگو دارد
 حدیث تلخ گزین لعل شکرین برکات باقی است گزانشان آگین برکات
 برنگ پیکر تصویر مسدوست برنگ دیگر از دست صورت آفرین برکات
 جز تفرقه در این بهمان سحر ندیدیم بر گل چمن رنگ و گوی و گزشت
 مقلع از خطا صفتان است و بچینه معانی صلال و غلامش بیاچ
 بهشت اینجا که آزاری نباشد کسی را کسی کاری نباشد
 میر مقبول شاعر است از قم و غرض مقبول قلوب مردم است
 یکسکه بچهره دم رود و طیب جوید یکسکه که میریم کفن غریب جوید
 مقصود ملاقره دینی بخوش شعری خوش طبع زمان خود بود و یوانی مرتب دارد و اگر که در
 بمرور است
 عشاق را تمام نظر بر جمال است ای شاه حسن و بیو ماه تمام است
 نهال آرزوی او نشاندیم در زمین دل و زمان شمع بزم بزم جیزی نشاند حاصل
 بود امید که درم حلقه زلفت او بکفت و ه که درین خیال کج عمر عزیز شد کف
 مقیم از مردم شیراز است و در سخن خنجر پرواز از دست
 نباشد تو شریک در گمراهی است آگین دانست نایف سالکان گفتگو است
 چه پرواز نبوده نهایی سامان سفر دار تو که خواب پریشان بالش بر زیر سر دار
 مقیم برادر نصف طهرانی است و آراکین و انبیه سخن امیقم و بانی شاعری خوش فکر بود
 در پایان عمر چنان در کل و غرض لغات نمود
 از کثرت وصال در غم وصال نیست چون باغبان پرست در غم زبوی گل

مفتون شاموسن علی ساکن قصه کاکوری کلام نکینش در منزل کمال شور اشوری است
 از شادمان لعلام دنیا سحر بود با سالیب سخن بهرست
 فردوق خوشگواریدای آب خورشید هر دم بیکد که لب بر زخم شوق گفتگو دارد
 حدیث تلخ گزین لعل شکرین برکات باقی است گزانشان آگین برکات
 برنگ پیکر تصویر مسدوست برنگ دیگر از دست صورت آفرین برکات
 جز تفرقه در این بهمان سحر ندیدیم بر گل چمن رنگ و گوی و گزشت
 مقلع از خطا صفتان است و بچینه معانی صلال و غلامش بیاچ
 بهشت اینجا که آزاری نباشد کسی را کسی کاری نباشد
 میر مقبول شاعر است از قم و غرض مقبول قلوب مردم است
 یکسکه بچهره دم رود و طیب جوید یکسکه که میریم کفن غریب جوید
 مقصود ملاقره دینی بخوش شعری خوش طبع زمان خود بود و یوانی مرتب دارد و اگر که در
 بمرور است
 عشاق را تمام نظر بر جمال است ای شاه حسن و بیو ماه تمام است
 نهال آرزوی او نشاندیم در زمین دل و زمان شمع بزم بزم جیزی نشاند حاصل
 بود امید که درم حلقه زلفت او بکفت و ه که درین خیال کج عمر عزیز شد کف
 مقیم از مردم شیراز است و در سخن خنجر پرواز از دست
 نباشد تو شریک در گمراهی است آگین دانست نایف سالکان گفتگو است
 چه پرواز نبوده نهایی سامان سفر دار تو که خواب پریشان بالش بر زیر سر دار
 مقیم برادر نصف طهرانی است و آراکین و انبیه سخن امیقم و بانی شاعری خوش فکر بود
 در پایان عمر چنان در کل و غرض لغات نمود
 از کثرت وصال در غم وصال نیست چون باغبان پرست در غم زبوی گل

آه من شکفته شو که بیا تو که ده ام آن گریه که ابر بهاری نکرده است
 آبی جام باد و میش گشتان تمام نیست و سخی که بی پیاله بود شایع بی گل است
 مکنتی معلوم کتب و مدرسه شیراز بود و سخن شایع مکنتی پرواز و معقول و معقول مکنتی مکنتی
 و در نظم و نثر او ستاد و موجدان تازه معانی است
 شب دوم بر آمدن چشمه بر روزنم شیشه بر دارم بهایش وید و روشنم
 شده روز بخود آنگس که شربت شرباده چو خفته باغبانی که بگلشن آب داده
 و در شغوی لیلی و چنون خودش بصفت طبع میگویی
 در شیشه چرخ گاه میشش دانسته مزاج آفرینش
 گردید چمن و دوائی چون آب بشاخ برگیاست
 ملکی توفی سرکافی پادشاه ملک مغوری است و سلطان الکافی نظم گسری و در هندوستان
 بنام صاحب علیا سرقرانی یافت و در کتب جوی ملک آخرت شافقت
 گردشتی بقتل کسی تیغ اوسری هر دم هزار سرگز میان بر آمد
 چون شریافته ام لذت تهائی را خانه بایدم آتشک که بی دریا شد
 مانید انیم گو یا از گزفتاران کیست دعوی آزادی سر و چمن را بنده ایم
 کلفزاری که بخون جگرش پروردم لاله سان چشم سید سرخ بخونم که دست
 ملهمی میرزا خیر المیریک غالباً غیر ملهمی تبریزی است و از شیرین مقالی در شکر بیزی
 وی گفت که فردا بگذارم بهرست پا سر تا بقدم در و او دیدم ام امروز
 حمناز مملوای احسان الدموله و موطئش قصه او نام از تو این شهر گنود مضاف صوفی
 انترنگار و ده بود و باحتوای فضائل صوری و معنوی محی مرسم اب وجه شغوی بجز موج اواز
 غایت لطافت مطبوع طابع و مطبوع مطبوع در اقران خود کمال استعداد متاخر بوده و
 بهت سال کجایش گذشته که طائر روحش از قفس عنصری پرواز نموده آنگونه است

آه من شکفته شو که بیا تو که ده ام آن گریه که ابر بهاری نکرده است
 آبی جام باد و میش گشتان تمام نیست و سخی که بی پیاله بود شایع بی گل است
 مکنتی معلوم کتب و مدرسه شیراز بود و سخن شایع مکنتی پرواز و معقول و معقول مکنتی مکنتی
 و در نظم و نثر او ستاد و موجدان تازه معانی است
 شب دوم بر آمدن چشمه بر روزنم شیشه بر دارم بهایش وید و روشنم
 شده روز بخود آنگس که شربت شرباده چو خفته باغبانی که بگلشن آب داده
 و در شغوی لیلی و چنون خودش بصفت طبع میگویی
 در شیشه چرخ گاه میشش دانسته مزاج آفرینش
 گردید چمن و دوائی چون آب بشاخ برگیاست
 ملکی توفی سرکافی پادشاه ملک مغوری است و سلطان الکافی نظم گسری و در هندوستان
 بنام صاحب علیا سرقرانی یافت و در کتب جوی ملک آخرت شافقت
 گردشتی بقتل کسی تیغ اوسری هر دم هزار سرگز میان بر آمد
 چون شریافته ام لذت تهائی را خانه بایدم آتشک که بی دریا شد
 مانید انیم گو یا از گزفتاران کیست دعوی آزادی سر و چمن را بنده ایم
 کلفزاری که بخون جگرش پروردم لاله سان چشم سید سرخ بخونم که دست
 ملهمی میرزا خیر المیریک غالباً غیر ملهمی تبریزی است و از شیرین مقالی در شکر بیزی
 وی گفت که فردا بگذارم بهرست پا سر تا بقدم در و او دیدم ام امروز
 حمناز مملوای احسان الدموله و موطئش قصه او نام از تو این شهر گنود مضاف صوفی
 انترنگار و ده بود و باحتوای فضائل صوری و معنوی محی مرسم اب وجه شغوی بجز موج اواز
 غایت لطافت مطبوع طابع و مطبوع مطبوع در اقران خود کمال استعداد متاخر بوده و
 بهت سال کجایش گذشته که طائر روحش از قفس عنصری پرواز نموده آنگونه است

بوسه بر بوسه زخم و صفت منی نه هم
دین تنگ ترا قافیه تنگ است اشب
ممتاز از خط شیراز بود و در هند سیده شهر پیشه عظیم آباد را برگزیده و هاجا در کتب اجماعی
نیز زمین آورید

چون دعای مستجاب آخر بجای میسر
مرغ قدیم دامن پاکم بود بال و پر
ممتاز عبدالتی در زمره ممتازان ممتاز است و سحر طالش بهاوزن اعجاز
طییدن دل و پرواز رنگ و گریه آه
ممنون تو جان از افغانه کوشش باد است و گویهای شتاقان کلامش اینک منون
صریحانه مباد است

پیش آتش حسنت چه تاب آید را
اگر پناه نمی بود آب آینه را
مگر که زشت بود کفر با سلا
که از دورنگ بود خوشنمایان
خون و دما خور و نه پر بیز
نگین بار طریقیار است
منجیک تر ندی از شعر و تقدیرین بود و طبع عالی و کلامش متین در کلامش حقایق است
و مضامینش نازک و دقیق است

بهر صفت که وصف کرد را بر انگیزد
قرن باز نیست کام او و بای قنار
رنگی زابر شجاعت کفش بر آرد
بلوغ غمگفته شود و گل آصال
منشور حاجی شریف صفایانی است و مناسبت است از حکم عقیدت او غایب است
میر و مری اختیار از خویش می آید بر آن
جز روی می هر نفس مانند می کشم
منشی او هم قزوینی و دانشی شریفش شایسته است و از انشا و نظم و نثرش بسیار است
اندر بیاض و اخضر لشکر کش و نصرت یزک
فایزین بر طول و در عتق بود و واقف رنگ
بسته که در کتب صدر پرده بروی سما
مگر در نقل بر کتب صدر غنچه پرشت یک
منصف خیاثا اصفهانی طبع انصاف پسندش سخن را مدامن و مایه است

است دور از عقل و سپیدان جام شراب
میوان خوردن اگر زهر است یکس چنان
منیر سید اسمیل مبین از مساوات قصیده شکوه آباد شاکر شیخ نامی و رشک گنویست سقلا
و به ان در اشعار را و و شکر اقسام سخن دارد و و شغوی سیزده هزار ابیات تقریباً درخت چنبر
گفته در شتر جم مناسبتی دارد و صاحب طایفه کثیر است و هوله و بصا حسبت امر او و سلا گنوی
و کانیور و قنق آباد و بانه گن را نیده عالیا ششبت بازیان نواب کلب علیخان بهادر رئیس
را میورست گاه گاه بزبان فارسی هم صحت نیز ناز است

بر پای یار ناصیه سالی است دین ما
پیوسته سجده بوسه زنده بر حسین ما
خوش و سرای بهجتی آرسیده ایم
بیرون در نشسته یسار و یسین ما
در حبس یار تیغ اجل جسم نمی برد
برگشت بهو نجت دم و داسین ما
خون در دل و گریه حسین که افکنیم
در وصل غیر مانود و در کین ما
بهر گریستن چو شستیم ای منیر
جز طفل افشاک کس گرفت آستین ما
نکسبه بقدر من بود و پیری است ای
داده ام این عصا بخت ضعیف شکسته پای
باد و خور ز دست یار بار و گرجان شو
خیز و پیاده بگیر سرگرین پاس را
دول بخت من و من از نشاء اجل غنیمت
بخت بدست کور و او جام جهان نای را
عمر زان که بی یار خضر طریقه تم نشد
پای طلب بریده با طالع نار سالی را
لذت در دشتی که به آتش نشاء
در بند و پروری گریه با ساس را
در شب هر چه اندک در بند عمر را
عمر خضر و همداد هر گریه کشای را
بر سر سجده با زخم یار کینا حسان نهیم
از رویا چید و از هر دو گل نقش پای را
که این غنچه نشتر بر برگ ابر نار ان زد
که خون تو به جوش از سینه پر بیزگان زد
علاج جوش و حشمت چون نیاید بود و شد خور
گر بیان خند با از چاک بر تیر بیان زد
رواه و فغان کم کرده بودم بعد مرگ اما
خوارم دست خواهش مرگ کاپ میواران زد

بخود چون آمدم غرق غرق سزا بگشتم
 سوزی میخند ای ساقی چه بینا بانی آید
 ز خود ز وقت چون دل او گان طرز قیاس
 شکست افتاد بر فوج تنها با هر کسرت
 غبار کس بشوئی تا نیکو و بر سر آید
 در یک زخمی کشوده شد در دار ناکامی
 شتنداشت بر سر تن جان سپید گاو او
 خوی از غضب چو زان رخ اندر فرو چکید
 خون دولت گرانین بر هر چیکه چه حفظ
 سر ابد زمره غم خورشید عشق
 یک قطره خواجهم از می میای عشق پاک
 صده چکید خون دل من گریز شوق
 ای مرغ نامه بر نه را نه چمن بست کن
 در فارسی چه هرزه سرائی لکنی منیر
 از برم گردم نزع آن ستم ایجا درود
 از تماشای تو محروم همین چشم من است
 کس ای سر وقت غریبان گدازی نیست
 ز هر جانب که آن ترک بری مثال می آید
 در حرم حوصله سوزی بهنگام دست
 قی آید و خون بچکد از تیغ کجایش
 گل چاکلی که به پیران یوسف بشکفت

با ناکاروان بوشش اور را ویداران زرد
 بر دایمی نگار آتش جان باز ویداران زرد
 نگاه گرم او برقی شد و بر پیشان زرد
 چه سنگی بود گان بت بره لی اسیران زرد
 فلک برفاک ره آب رخ صاحب قیاس
 کعب خون گریه و شک بر رخ کدبان زرد
 غزال چشم غوغا رخ روی شکاران زرد
 دل آب گشت از خزه تر و خرو چکید
 شرط چکیدن آنکه ز شتر فر چکید
 بر پند آب خضر خضر فر چکید
 اما بشرط آنکه چه کوثر من چکید
 خواهم که از فلک تو دیگر فر چکید
 کزوی دایم خون کبوتر فر چکید
 کین می ز ساغر تو مکر فر چکید
 روح من رو بقفا تا هم آید و رود
 نگه پاک درین شعر غریب الوطن است
 و رست بجز تیغ تنافل گری نیست
 تماشاست و پاکم کرد از ویدان می آید
 سجده را پای درین راه بنگام دست
 کوچرات نظاره که گیر و سیرایش
 رنگی از خون تمنای زینا میداشت

آید و شد پیران هر تیغ از صند جا
 از راه وصل بعد فنا گمان شدم
 من من کیسکه شیا برت رسید و پاشد
 پس از آنکه خود بر سر می گذارناش نید
 بت من نمیدانم که سر قلم جرش
 تو بیهاله و گل که روی فانی ای گل
 گریشت بگردم که بوقت جان سپردن
 سپند تابجران رویش باز گیر
 آب و تاب که گوش تو دیدن دارد
 کوئی از گن دست فتناس کس
 لذت عیش نیز در دشتین زخما
 بکشت بایام سلسله شکای را
 چشم گرم ز کج و جبهه ما دارد
 چادر معنی بهم رنگ سنگ است اینجا
 منت اهل بهم ز جسم خدنگ است اینجا
 مشرب صلح کل از حلقه مایرون نیست
 اینقدر بر غلش عشق خود ای تمیز منانه
 منور احمد یار قان او رنگ آبادی مخاطب بنورالدوله و تاناز جنگ از شعرا و عده میر آزاد
 بگرامی است

گفتیم و خیال رخت رفت خواب
 آیمینه دید آن همت حاضر جواب
 منظر می سر قندی شاعر تو گوشت با گره در کار دست بر همان می بود و نظم شاهنامه

شکوهی سر پای محبوب و محبوب قلوب و اختراع طرز مزج زبان پرسی یعنی در تعریف او
مرغوب است

آب حیات خرام سرور و ایم	نار انجیل هزاره و انجیل و قیام
سکین سلسل زلف لک پریشان الصبا	خیزی که بسته بسبیل اگر ده فی دمانه
مکرار عشقی که عتاف میسر و سیر و فانی	لا یکنفین بهانه الا بفصل خزان
بعد ازین یک گلی باشت بخوبان چاره ام	آشنائی می شود دست بر و نظار و دام
آب حیات چاک و شیرین حرکات	جلوه نماز تو چون آب حیات
و ده چه جلوه بر آب حیات	موت سست شمع طافوس چین
دل زلف داد و سرور شمشاد	بست و قد تو سر و آواز
و ده چه بست بر آب حیات	شکل گل سرور و انجیل ارم
چون پیرت سر و شب سوئی سیاه	رخ از و کشته تو و آواز
و ده چه سرور و آواز و روئی	کز سیه نیاید بر آیه سیاه
شانه بر فرق تو از آب حیات	جدولی کرده روان در ظلمات
و ده چه سوخت کلب تقدیر	جدول فقره و منبر تقدیر
آدمه تا بکر زلف نترند	خشم حلقه حلقه چو کند
و ده چه حلقه چو زلف چو نم	آمد سر رشته بیداد و ستم
در برت از خم گیسوی رسا	هر قدم خاک نشین سلسلا
و ده چه گیسویت من آه چه سو	موت حشر شده فاش گیسو
سوج حسنت یحیی و دشن و ش	چو چرخ حسن تو آفتاب و چرخ
چو یحیی سوئی چین چادر ما	آبشار عرق مشرق و حیا
از دم ابروی سیه بر خورشید	گرم است تو شمشیر کشید

و ده چه ابرو و کجاست تا زنگار	که بر و بسته زده از شمشاد
چشم بیا تو خوا چه بر سر	از اشارات و ابروت شفا
چه اشارات معنی گفتن باز	شربت بیت الغزل گلشن از
کرد و نبال ابروی رسا	با بنا کوشش تو سرگوشه ها
و ده چه دنبال سر تیغ ستم	سر ز چشم غزالان حرم
و ده چه رختار و حال افزون	سینه باده و سباج نوروز
گل ز رختار و ات افزون	لبس از آتش تو سوخت
جام پیشانی از حسن کمال	گشته لبر ز سوغ و دلال
و ده چه جام و چه عین طالع	لوح یحیی دم صبح و شب قدر
چون کشی و سحر بر روی دوتا	طوطی باز شود بال کشا
و ده چه و سحر نکست بهر صاف	بسته شمشیر کی سبز نفاق
چشم مست تو بهنگام خرام	سرور اگر ده نفس الیادام
و ده چه چشم آفت دل دام غزال	و حش آب و نگر بر و نبال
بگفت با رم شعله آهو	میکند کار بستان جاده
چه نگار نشاء صبا می دورنگ	بند با صحرست تیر و ننگ
و ده چه گردش ایوبی حجاز	جلوه گر خیل عروسان طراز
گردش چشم تو چون دو پیر	که کبکین بنگار و گاه بجه
می خورد ترک گاه تو قسم	که دندان صفت مرگان بهیم
چه مرده خا و تصویر پرست	بال مرغ بگوشه گرس
هست بر گشتن مرگان سیاه	اثر رجعت انسون نگاه
و ده چه بر گشته مرده چنگ باز	نعل و اثر و ننگ و همناز

مرده شوق تو گیرست چستان
 ده چه گیرند کی افسون افسون
 زخم از جنبش مژگان دراز
 چه مشهور بمن آتش سستیم
 چشمت از سرمه نماید بخت
 ده چه سرحدت هوا و خطایا
 پیش گلگون ذرات است مایه ناز
 ده چه گلگون بخت رگل ناز
 خال رمز نیست بران چه خال
 ده چه خال اختر نام و بختان
 نه زمین حسن و سیاست داری
 چه نیک مایه شیرینی جان
 تن خطای و دو گوشت سمی
 در شب تیر و عشاق و سید
 ده چه گوش و چه بنا گوش نگر
 چه بنا گوش بجز از سخن
 بینی از قلم زینق رقی
 ده چه بینی ز دو طاق ابرو
 غنچه پیش و بنت با صد تنگ
 ده چه غنچه و من حلقه سیم
 لب نوشین تو در شکرت
 که نگردد نگران خیزد از آن
 خیمه حق نیک شود رهنمون
 زدن بال پر پی در پرواز
 از دو دو مور بختین صفت برهم
 مغرور و ام بختش پرو
 مژگانی تو گرفتست حیار
 رنگ می جوید و پرواز
 صاف صبا شوق صبح بهار
 انتخابت زدوان حال
 نقطه مرده یک چشم بتان
 یک نیک از راحه داری
 شور دیوانه عشق بتان
 که ز جسم رسیده نماید
 از بنا گوشش تو هیچ امید
 از زمین بسته و دور گیگی تر
 برگریزان شکوه و کسین
 بار آورده و دور تر گشت
 سرنگون برگ گیگی منبر تو
 و عاز شمع شود و نیک
 دل عاشق صدق در سیم
 دل و جان برسد مگر از تو

از زبان شمع و شمع
 از زبان شمع و شمع

از زبان شمع و شمع
 چه زبان شمع و شمع
 لب و دندان تو آید بنظر
 ده چه دندان و چه یک شمع
 سخن زان لب پر شکرت
 چه سخن گوهر سلطان سلطان
 از لزل کرد و آواز تو بود
 چه صد آتش پایانه راز
 نمکین خنده ات از حور شربت
 ده چه خنده اثر صوت حنین
 بتسبیح سکنه لب شیرین
 چه تسبیح بملک دل تار
 بوسه از چه می چمن است
 ده چه بوسه می چه شمع زقند
 زقند با صفت افشرد
 چه ذوق قطره که خواهد بچکد
 قطره آب دران چاه ذوق
 ده چه چاه و چه ذوق از دندان
 در ذوق غنچه تان موج زلال
 ده چه غنچه و با می برود و ش
 از خمار و ذوق چرخین
 ریز و امرو از بعد رنگ سخن
 برگ لاله شده در غنچه نمان
 درین سبزه که بود پرز مگر
 در شفق صبح گوهر و سبزه
 ریزه نقد که ریزه و از وقتند
 در چمن بوسه گل مگر زبان
 ناله تبیل و من و او و
 قوت جان پاشنی عمر و راز
 خوشتر از قهقهه لکنت شست
 قلقل شیشه آب شیرین
 قند بار و ز شربا یزین
 شطاب شیر به ناب تار
 در سحر و اشدن یا سمن است
 شغل شفا لوی سمن پیوند
 از میان گوئی لطافت برده
 کاشش تخری لب آرا بکند
 می نماید چه سبزه ز سمن
 ماند بر سبب تر خنده نشان
 بر سر یکدگر افکند و طلال
 باز کردست نزاکت آغوش
 پر چلیپاست بیاغش گردن

و ده چو گردن سحر خوار بود
 دستش آید در دست بلور
 چو گوشت از کشتن آفتابش
 طاق حجاب بود سجده فروش
 و ده چو آفتاب وصل احباب
 عاشقهاست در ایام شباب
 تا ز کی بسکه ترا در بدن است
 پیر بن بار دل و دلش تن است
 و ده چو تن خسته بودی گلاب
 سخن رنگ بهار به منتاب
 نرمی از بین رفت یافته راه
 لغو از نیمه ده پانی گاه
 و ده چو زشت چه تن بهار شیم
 محض ترک پر تو فاقه شیم
 بسکه باشد نظرات بر داشت
 میگذرد آب لطافت ز تن است
 چه طراوت گل شب به دیده
 مغرب باد ام غنوی غلطیده
 گر شیم در گشت بهشت شاهر
 بوی گل بخت آید بشام
 و ده چو بود ایام مشک عشق
 لغو باد صبا در کاشن
 بر تن ز بکس رخ چون شفقت
 فعل شد و از نذر حرقت
 چه عرق بسکه نذر اند قران
 آسمان باشد ثابت سیاه
 تو چه پاک از خیم بجران دار
 هیچ در چاک گریبان دار
 و ده چو چاک آینه روی بهار
 رخت بلوغ و کسیر گلزار
 از غم سینات ای رشک بهار
 بدر به راه بلالی است دوبار
 و ده چو سینت بلال کوش
 لعل گل گشته و لب به حر
 سر و گوشت به آرد بار
 قدت آید و ز پستان دوا دار
 و ده چو پستان و ترنج سیاه
 ساعدش باهی در ایام صفات
 بر سر موج لطافت بشناست
 و ده چو ساعد بشناست سرور
 حسنت افزون شد شمع کاغذ

پنج بسته نگار است بهار
 خواتم و بزم کار عشاق
 و ده چو پنج مهره شیشه امین
 شاد و راحت در دستان بزمین
 از شا لیله کین تا ز کین بسته
 پشت و تنی جهان ز در زو بسته
 و ده چو پشت کین دست به خفا
 علی شده بر ورق فقر و طلا
 تا خشت را بقدر شرف است
 و آنکه ز رخسار او پر کف است
 و ده چو تاخن چو بود پر دانه
 بخت است لاله و انداز
 کمرت هر دم را ز دست چنان
 که گنج به سر سینه بیان
 چه کمر آن کرد و دیگر بست
 هیچ خوشم و نظرو دیگر بست
 شکست گرد و سینه قن است
 قشبه چو تن کل خست است
 چه شکم دست قضا با می و شیر
 سودا حاصل و سود کرد و غیر
 کرده از خفا یافت بشناست
 سیر گر رایت زلالی منتاب
 نکت شش گل منبر بود
 از سرین بوی میان و مناست
 یک بغل یا سخن صبا است
 چه سرین تاکه بوس کرد و گرم
 می نهد ز بر سرش بالین نرم
 فاش ترا بیکه بعین طلب
 عکس افتاد و ز چین غنیمت
 ساق سین تو چون گردن جو
 به خفا تاب و ده گوشش بلور
 چه گویم من زان فاش نهان
 که چه نیست زبیر و امان
 و ده چو ساق از گل سرین بسته
 دست کچین قضا گدسته
 کف پانی تو تماشت دارد
 در لطافت به جیب دارد
 چه سخن جانیز اکت کف پا
 بر که گل آینه ناز و جلا
 سایه ات به سقر بال است
 گر چه از جان تو از برین است

ده چو سایه ز چشم مهر و روان / قالب چشم سیاه و پریشان
 سعدن سینه و از پیکر / عضو عشق بود از هم خوشتر
 چه غلط بلا سر ایاست نکوست / کی توان گفت کاین بهتر است
 روز و شب مهری بی تاب و خون / کرد و نام خوش تو در زبان
 آدمی نو که پرسد جو رخت / که بدایت فرستاد خندا
 دوستی گنجی از شرف ابارگاه سلطان / خبر نمونی بوده و در بندگی و طیفه گوئی از اقران
 قصبه سبق ر بوده رباعی
 قاضی چو زرش عالم شد خون بگریست / گفتا ز سر غصه که این واقعه چیست
 من پریم و ایر من نمی جت بدست / وین قبه نه مریم ست این بچه چیست
 معنی در زمره شعر اهل بیت و مفاخر / فکرش عقده صفت نظم نعل است
 که بر احوال قرار من نگریست / که بر احوال زار من نگریست
 میر غازی با شلک در سلک سخن بختان / گوهرش از نسب و نسبت بی نیاز است
 فی نسیم گل نه سیر لاله زارم آرزوست / یک گریبان و از چاکم ز بهارم آرزوست
 میکش میر احمد حسین از ساکنان / بی است ساعزین صبا می مضامین را که سبلی است
 گفتش دی باک میر فی خزان / مونی بلخ گفت میکش بودو باشد کان که قنار است
 میلی حساری از گفتار و گلش / مال سحر کاری است
 جفا همین نه از این شوخ بی وفا دیدم / زهر که چشم وفادار شتر جفا دیدم

احرف النون

ناجی تبریزی کلاش را کمال دلاوری است
 ناجی اندر دست شاعر و زبیدان سخن
 مصلح رنگین کم از شیر زهر آلود نیست
 تا و را تبریزی بنادر و بی در شور انگیزی است پاسبان

آنی که صفات شست رحمن و رحیم / یک نام تو قرار و در گرام کریم
 و انهم یقین لطف تو پیش از هر است / زیرا که نسیم هست و بهشت است
 تا و ز بهشت شکر نامه کشیری بدام مضامین / تا و زرش دلهام و سیری است
 مارا بسیر لاله و گل دل نیکست / اسر چهره بچار فرب تو باغ ما
 تا دم گیلانی در برابر سواد اشعارش / سواد اشعار غزل مویان هیچ و تابشانی است
 کشتی مراد کشته شد از رنگ عاقل / هر خون که می کشی تو بصدغن برابر است
 عشوق با بند سب هر کس جفاقی است / با ما شراب خورد و بر احمق ناز کرد
 ناسخ طاعیان ز مردم این مطلق لسان / ناسخ قصاصت و بلاغت اهل زبان است
 هر کس که با خیال تو یکدم بسر برد / بوی بهشت از نفس میتوان شنید
 ناصر بخاری ناصر و حسین / مذموب صوفیه صافی و خوش مستحق بدلق طاقیه بود
 مارا هوس صحبت جان پرور یار است / ورنه عرض از با ده نه سستی ز غبار است
 آتش نفعان قیمت میخیزد شاستند / افشاده دلالان را بخوابات چه کار است
 بیکش نیست که پنهان نظرش با او نیست / تا نظر با که و خاطر بکدام است او را
 ناصر خسرو اصفهانی از علوم حکیه نصیبه وافی / ر بوده و در صناعت شعری از اشل فائق
 بوده اعلام زمانه اش با محاد و زندقه / او را شتم داشتندی و کلامش را کلمات کفر کاغذند
 قطعاتش مشهور و اشعارش در اسفار قدیمه و جدیده / مسطور است

همی آرد تر کار از بلیغ / ز بهر پر و دهر دم دریدن
 لبه دندان این رنگان چون / بدین خوبی بنامیست آفریدن
 که از حلق لبه دندان ایشان / بدندان لب همی باید گردیدن

ناصر ترندی معروف بسید شاه ناصر خواج بود / در عهد اکبری بنصرت طالع بهار ج علیا
 قرق نموده

این کتاب از کتب نفیسه است
 که در کتابخانه کهنه
 موجود است و این نسخه
 از آن است

نادر

نادر

نادر

نادر

نادر

نادر

شماره زلف لطافت اندر من را پشت پناه دست و لعل لطیف همان تنب در و بلی اند
اکابر و ایمان تو رنگی سلطان رفیع الشان و محافل طب و طب نعت برغان بود
کشتی و دولت هنوز رنگ است بر کوه مزاری نویسم
فکر کسی که ز یک دل از آب تنج برو به که غبار دیده فنا گشت می شدم
سر آشفتگی در راه عشق چرخ دارم بشیر خرابی شست خاک که بر بود ادم
شماره میر شاعر علی دهلوی و شنگاه سخن طراش قوی است
زلفش گیسو آفریند و آن خنث پیدایش چه شود است کن هند و زبان من نیت
شماره حنفی از شاعران است بیدیل و سلم ریاضه بود از دست است
ای درد کوهی و دست می از بهوشین همان مردمان شود و در دیدن نشین
ای شیرین از نظرش گرفتار است با هم رفتاده ایم پهلوی مانشین
نجاتی از دوا می کرمان است خوش میان شیرین زبان بود
لاله نیر و کز کنار بیتون سدر میزند دست خون آلود فرادست بر سر میزند
نجاتی عبدالعلی از مردم شهید و پیش بانج بود بیای
ای کاسه نو سیاه رنگ تو سفید از آتش و آب هر دو برده امید
آن شسته می شود مگر از باران دین گرم نمی شود مگر از خورشید
رباعی
انچه خواجه که عمر تو فزون از شصت بر خوان تو هرگز گشتی شصت
نان تو مگر شکر چنگر خان است که را به عزم عمر گشتی شکست
نجدی طبایع بود از ملاقات یزد است
رفتی تو جوان بسته از خمیر پلا ماند حسرت گری چند شد و در دل مانده
نخست قلی خان ایرانی میر آخور باشی سر کار شاه عباس نماند بود است

شماره زلف لطافت اندر من را پشت پناه دست و لعل لطیف همان تنب در و بلی اند
اکابر و ایمان تو رنگی سلطان رفیع الشان و محافل طب و طب نعت برغان بود
کشتی و دولت هنوز رنگ است بر کوه مزاری نویسم
فکر کسی که ز یک دل از آب تنج برو به که غبار دیده فنا گشت می شدم
سر آشفتگی در راه عشق چرخ دارم بشیر خرابی شست خاک که بر بود ادم
شماره میر شاعر علی دهلوی و شنگاه سخن طراش قوی است
زلفش گیسو آفریند و آن خنث پیدایش چه شود است کن هند و زبان من نیت
شماره حنفی از شاعران است بیدیل و سلم ریاضه بود از دست است
ای درد کوهی و دست می از بهوشین همان مردمان شود و در دیدن نشین
ای شیرین از نظرش گرفتار است با هم رفتاده ایم پهلوی مانشین
نجاتی از دوا می کرمان است خوش میان شیرین زبان بود
لاله نیر و کز کنار بیتون سدر میزند دست خون آلود فرادست بر سر میزند
نجاتی عبدالعلی از مردم شهید و پیش بانج بود بیای
ای کاسه نو سیاه رنگ تو سفید از آتش و آب هر دو برده امید
آن شسته می شود مگر از باران دین گرم نمی شود مگر از خورشید
رباعی
انچه خواجه که عمر تو فزون از شصت بر خوان تو هرگز گشتی شصت
نان تو مگر شکر چنگر خان است که را به عزم عمر گشتی شکست
نجدی طبایع بود از ملاقات یزد است
رفتی تو جوان بسته از خمیر پلا ماند حسرت گری چند شد و در دل مانده
نخست قلی خان ایرانی میر آخور باشی سر کار شاه عباس نماند بود است

طعنش چو آینه است بساط اندازد صفحه آینه را خطه ریحان سازد
نخسین اصل تو که رنگ گشت آینه را کرد ملاحت نمک سنگ بود آینه را
آنکه دل از فکر مدینه مکرر گشت بیش ازین نیست رده آمده را بر گردی
نظام مشدی حردی قانع بود بود موضع درویشان در دلق بی تعلقی و لباس مجروری
هزل که بود شیوه فقر آیش باشد رخسار نیز بر زینش
مروانه زنده عروس اسیر طلاق محصول و کون را و دهکانش
نجیب از نجبا شیراز است و خجسته شش خوش آواز است
ز غم تنیت خطا آوازیست در در جزا این شهادت نامه را با خود عالم می برم
نجیب الدین جریاد قانی از مساهران مجیر یقانی است و از مدافعان ابوالقاسم زربط
سخر بود و طعش در ملاوت قند مکرر
شعبان السدیزیر گردون کن داشت و لی که آن نشخون
رباعی
از خار چو آید گل رنگین بیرون اندوه کهنه از دل نگین بیرون
کرد و خطاره عروسان چین سر باز و چمنای خونین بیرون
نجیب لطیف الدریک ماهر نظم خزل و غنوی است و از موالی شاه سلیمان صفوی است
بر قمار آورد چون ناز آن سر خوان را ز رفیق باز میدارد و فحالت آب حیوان را
نخل بخاری نخلستان خوش گفتاری است
طریق زنده گشت او شش و پنجم آموز کرد آتش دل خود تا بوقت مردن شست
نخست از آب بر دماغ کشود از حسیا حسد بخورده که دایه ای همان بسته
نالی از زبون بجان میخورد و بندای و گش او سست و در جوهر و سرور است
نخست از چو روی پاستر خاک نجبا که خاک رده شد و بسیا راجن پاک نجبا

طعنش چو آینه است بساط اندازد صفحه آینه را خطه ریحان سازد
نخسین اصل تو که رنگ گشت آینه را کرد ملاحت نمک سنگ بود آینه را
آنکه دل از فکر مدینه مکرر گشت بیش ازین نیست رده آمده را بر گردی
نظام مشدی حردی قانع بود بود موضع درویشان در دلق بی تعلقی و لباس مجروری
هزل که بود شیوه فقر آیش باشد رخسار نیز بر زینش
مروانه زنده عروس اسیر طلاق محصول و کون را و دهکانش
نجیب از نجبا شیراز است و خجسته شش خوش آواز است
ز غم تنیت خطا آوازیست در در جزا این شهادت نامه را با خود عالم می برم
نجیب الدین جریاد قانی از مساهران مجیر یقانی است و از مدافعان ابوالقاسم زربط
سخر بود و طعش در ملاوت قند مکرر
شعبان السدیزیر گردون کن داشت و لی که آن نشخون
رباعی
از خار چو آید گل رنگین بیرون اندوه کهنه از دل نگین بیرون
کرد و خطاره عروسان چین سر باز و چمنای خونین بیرون
نجیب لطیف الدریک ماهر نظم خزل و غنوی است و از موالی شاه سلیمان صفوی است
بر قمار آورد چون ناز آن سر خوان را ز رفیق باز میدارد و فحالت آب حیوان را
نخل بخاری نخلستان خوش گفتاری است
طریق زنده گشت او شش و پنجم آموز کرد آتش دل خود تا بوقت مردن شست
نخست از آب بر دماغ کشود از حسیا حسد بخورده که دایه ای همان بسته
نالی از زبون بجان میخورد و بندای و گش او سست و در جوهر و سرور است
نخست از چو روی پاستر خاک نجبا که خاک رده شد و بسیا راجن پاک نجبا

سین شمع جاگذازم تو صبح جانم از دست
سوزم گرت نیتیم میم چرخ نمایی
نزدیک این چنینم دور آفتاب که گشتیم
فی تاب وصل دارم بی طاقت چه آید
تر کسی سلطان الشایخ حضرت نظام الدین بدایه
قدس سرمد

تاکی ایدل نکرور وید وای من کنی
از برای خود چه کردی که برای من کنی
آز تو نتواند بریدن کس با سانس مرا
گر نید انم کسم آخر تو میرا
آید می برقیان وید وای من کنی
ما چه گفتیم چه کردیم چه دیدی از ما
شکر کسی مرا فی مولد و نشان کاشعرت و خودش از مرا جان سلطان شجر باغی
گفتی که در شک تو چرا گلگون شد
از خون بود ولی بگویم چون شد
در دیده من خیال خسار تو بود
اشکو چه گند کرد در آن گلگون شد
نیز هست و افغانی تنزه گلستان و پوشش زینت روحانی است

شهادت می تراود از منون چشم خورشید
نگه راد از صورت مرگان فلاوریش
نشان دست نوازش زلفت یار کش
که آره بر سر و لهامی بقیرا کش
نسبت محصل شومتری است و طبعش را نسبتی است خاص با شعر و شاعری
ز بس تشنیده ام حرف و شربت از قیض جوی
زبان نرم و بر نرم ادب شد پنبه گو شمع
نسیم استر آبادی است و در داستان سرائی و معاگوئی
یعنی استاد دی رباعی
بآن گل تازه و رقیبان نسیم
گویند که اختلاط کم کن نسیم
ایشان سخنی برای خود میگوند
گل نسیم اختلاطی است قدیم

نسیم بود اوق یکا موجد لطائف لفظیه و معنویه است و از ملازمان و دوام صغویه
خود را از شک غیر گرفته که سوخته
خوشی فیض ما دارد و سخن پر از میداند
نخستین هر که ساکت میشود و نسیم نگوید
این یک سپند دفع گزند که می شود

نسیم مولوی نسیم اند ساکن کول فغانش ریزنده ناله مرغول
هر لعل سرشک در گنجایم
نشان عبد الرزاق از مردم تبریز با دود پر زور کلاش سرخوشی انگیز است
نشان محنت دیده دانه در محنت دیده را
نشان غمت بهتر از معشوق عاشق نیست
ترا شیرین مرا فرما گفتند
مرا سوا ترا بدنام کردند

نشان فی مولانا علی احمد ولد مولانا حسین نقشی دهلوی هر کن است و عالم هر هنر و فن استاد
شاهزاده بزرگ بود و در عراق و خراسان و ماوراءالنهر سکنا و راه پیمایی و تبرک می بردند کثر از
امرا نامدار بود علم هیئت و طبیعی را خوب و ورزیده و در جمیع خطوط و طوایف و دانش و در انشا
و املای نظیر بود و نیزم شاهی و در هنگامه گری سماع برین شعر امیر خسرو دهلوی سروده نهاد و جان
بجان آفرین داد و این دانه درخت بله بجزی اتفاق افتاد چه خوب میگفت و لای نظم
چنین می گفت

هر قوم راست رای دینی و قبله گاهی
من قبله راست کردم بر طرف کج گاهی
ترا تا سبزه خطایرب جان بخش میداد
میجا بود تنها خضر همرا و میجا شد
مرا بر شیب چو دران خواب که چشم میزد
دل مرا با غمت بیدار میداد باز بر گرد
مارا دل مجروح و بتان را انگیز لب
تازه و زاجل به شدن این ریش نباش
خبر از یار صبا بردل تا شاد آورد
احتمادمی نتوان بر سخن باد آورد
مقتضی غم شکست و آب آتشاک خجست
خاک من بر باد و داد و خون من بر خاک خجست
ز سنگ حادثه دل نشکند بسینه ما
که ساختند ز الماس انگیز سینه ما
شکر خدا که پیرو دین پیبیم
حب رسول و آل رسول است پیبیم
بیزارم از برهن و ناقوس و اهرمن
ملک دین را لب و شیس و آزارم
قابل بروز مشرب میام قیام ممت
امید و ارجست و حورا و کوثر ممت

نسیم مولوی نسیم اند ساکن کول فغانش ریزنده ناله مرغول
هر لعل سرشک در گنجایم
نشان عبد الرزاق از مردم تبریز با دود پر زور کلاش سرخوشی انگیز است
نشان محنت دیده دانه در محنت دیده را
نشان غمت بهتر از معشوق عاشق نیست
ترا شیرین مرا فرما گفتند
مرا سوا ترا بدنام کردند
نسیم مولانا علی احمد ولد مولانا حسین نقشی دهلوی هر کن است و عالم هر هنر و فن استاد
شاهزاده بزرگ بود و در عراق و خراسان و ماوراءالنهر سکنا و راه پیمایی و تبرک می بردند کثر از
امرا نامدار بود علم هیئت و طبیعی را خوب و ورزیده و در جمیع خطوط و طوایف و دانش و در انشا
و املای نظیر بود و نیزم شاهی و در هنگامه گری سماع برین شعر امیر خسرو دهلوی سروده نهاد و جان
بجان آفرین داد و این دانه درخت بله بجزی اتفاق افتاد چه خوب میگفت و لای نظم
چنین می گفت
نسیم مولوی نسیم اند ساکن کول فغانش ریزنده ناله مرغول
هر لعل سرشک در گنجایم
نشان عبد الرزاق از مردم تبریز با دود پر زور کلاش سرخوشی انگیز است
نشان محنت دیده دانه در محنت دیده را
نشان غمت بهتر از معشوق عاشق نیست
ترا شیرین مرا فرما گفتند
مرا سوا ترا بدنام کردند

دی شب بر شب گردورت یکشتم
 با سرت بسیار جو و رفو آب شدم
 نظر شاه نظر یک قوشی از ستو لیان روحه امام رضا علیه التحیه والثناء است در جودت
 طبع وحدت چون خلقی بود در پند آید و میثوق زنی فاحشه جان و مال باخت و جان تمیزی
 و پریشانی این بای میوزون ساختن بای
 گر بند شود کعبه شوم سوی گشت
 دو ترغ طلبم اگر چه بند است بخت
 نوا هم ز غلط کردن خود بر گردم
 مانند گاه عاقل از صورت درشت
 یک دل فغانه هست که و عشق نکرده
 بزوار دانی فراق خدا از میان ترا
 فطمی محمد سیرک را غیب صحبت درویشان بوده و از اصنافان بیشتر از رفته پانجا آسوده
 که جوش حیالان نظاره نباشد
 در چشم بوس هر طرفه دست دراز می
 خدنگ غمزه بطنی زدی و آه کشید
 زبان بریده مگر آفرین نید است
 فطمی تبریزی جوهر شمشاد زدن جوهر شامی طبعش بشعر ملایم بود و دیوانه
 ترجیب داده از دست
 در این جفائی یار که بسینه من است
 دغش حوآن که مونس میرینه من است
 خط که برگ ز خسار یار پیدا شد
 بنفشه ایت که از لاله زار پیدا شد
 ز دل رب بودن و یگانگی ظاهر شد
 که بهر بردن دل بود آشنائی تو
 رباعی
 شوخیکه بود لب بقرن آلوده
 اهل نظر انداز و چون آلوده
 بر لبه بسره و سرخ مست اورا
 یار شسته جان است خون آلوده
 نعیما از سوزن طبعان قرون بود و دنیا علی امام قلیخان حاکم فارس اشتغال گزین
 یکپنده بقید تنگ و نام افتاد
 چند دی زبان خاص مقام افتاد

بنامان و اعلیٰ بیفتاد از نام
 طبعم چو بود خود و دایم افتاد
 نعیم ملائمت از خوش گفتار من سر قند است و بنا شاد و پیشین تر از زبان و تن
 بر گل رخسار خال و شارب حاصل است
 بهر کردن دانه را حسن زمین قابل است
 نعیم شیرازی برای ارباب ذوق از سخنان شیرین و نعمت سازی است
 سحر و جگر او و ز کسم سر که مبار
 این حکایت همه در روز جزا نتوان کرد
 نعیم از شعرای شهر قوم و تنکیان است تنم است
 می ز مال جز مان کرد و دل من دود
 تبسم تو کند کار چشم سر کشیده
 نقاش محمد طاهر کاشانی نقش و نگارش ثعلب افرا علی شیک مانی است
 قامت غم گشته شبستان کج عود است
 این کمان چون حلقه میگردد و کند حد است
 فقیب میرزا محمد بن واری از طبع روانش گلستان سخن را آبیاری است
 طوبی الی در از تر و شعر گوشت است
 این رشته با چو نیست بر ابر بهم ستاب
 نگار است میرزا محمد بهمانی نگار بش بخواهر خانه سخن در نگار بهمانی است
 بیابوس بهم هر دم نفس صید بار می یابد
 چه منتها که از نام تو بر کام و زبان اوم
 حکمت اردو بیلی از خوش نفسان زیر چرخ نیلی است
 قطره آب خضر عمر ابدی بخش
 انقاص کیم صاحب نظران بسیار است
 حکمت حافظ غلام احمد از قاطنین شاه جهان آباد بود و بروی نسیم دانهش دل و دماغ
 طیب النفسان مفرح و شاد است
 رخ زرد و آه سر و جگر دماغ بهر طبیعت
 حکمت بمن بگو که تو شیدای کیستی
 نواب و الد با هم دام غله جان قلم است و اختیار این قلم پیش از اطلاع بخلص
 رامپور و بعد از آنکه در ذکر طبع و شوهر گشته بوده و در نگار میش تبدیل داشت ترجمه شعر
 بانهی از اشعار آبدار و در ذکر شمع انجمن جلوه گریست و احوال لطیفش در دیگر کتب علم من

نعمت
 بهر
 سحر
 فقیه
 طبع
 حکمت
 نواب
 رامپور
 بانهی

بیسط لائق و شرف فائق محراب است اعاده نیست اما چون بنای و الایش را در روی و تازی
 بر روی طولی و قیاس معلی است خواست که درین محراب بعضی اشعار را که بقایای شریفی است
 از صبح و قافیه و وزن اتفاقا در این محراب جمع کرده اند و تراجم بعضی بیانات فارسی بر روی که علی البیاض
 بر زبان گوید و نشان گوید و بنویسد و دیگر از این در روی و طریقت میگوئی بنده و این بگوید
 بعضی ششایی تفرق رنگ بکویت گیر و از انجمن این شعر است
 سر سگوار کرد چشم یار را / شب بفرود آورد و یار را
 در بر آیدش کو بر زبانه چین برشته و کمر کشیده است
 انقلب الکحل من صبا حینما / فی البالی یصبح مراض
 و دیگر این شعر است
 در دیون قمار چشم تو مردمان هستند / که در میان کسرم نیزند قافله را
 و در زیر پیشین فرموده است
 و بی بیت عین منک حلت اما من / کفایت فی البیت الحرام موافق
 و از انجمن این را می میرد و دومی را که در انجمن است
 ساغر فانی و بزم و ساقی فانی / با هر که شادی در دلتا فانی
 بروار دل از هستی بی بود جهان / اندر بود باقی و باقی فانی
 و دیگر این شعر است
 قفن السقا و یغنی الکاس و النادی / و من تلاقیه من خل و من حادی
 لغرف القلب عن حیاک باطله / یقن الحیج و یقن ربنا الهادی
 و دیگر این شعر است
 ز پرستی میکند دل را سیه / آخر این صفر ابودریک است
 و در این شعر است
 و در این شعر است

لیس و حب الشبر قلبك احرا / و یجذب ذی الصفرا الی السواد
 و از انجمن این شعر است که در وصف سیرگاه ریسر معطره و امجد با واقع محل سراسر خاصه است
 و اخذ اتفاق نظر افتاده است
 دارند و در بها السعادة و المنی / و تلوح دون خيامها الانوار
 فیها الذیاء و الکواکب کلها / فیها الذی تشنای النطار
 فیها نفایس ما یرام و یقصدا / فیها المنی فیها الحی و النصار
 کالجنة الغراء فیها ککل منا / فیها النفوس تلهو الا بصار
 نخل و رمان و ورد و زجرجر / امی امیل بانه جلنار
 روض اریض لبس لیل زنده / متزه تشد و بها الاطیار
 کما اشمرت اشجاره فی حینها / کما قد جرت من تحتها الانهار
 معنی مفاخره لمز حلت به / شمس القصر بدار الدست اوار
 اعنی اللی قد سمیت شاء و بحان / لا تاتین مثلها الا و اسرار
 فی حرة یحی دره فی عرقة / فی حرة یحی فی فضله و نضار
 تعلو علی اهل النجا و ما هم / کلتا یدیهما خمرتان تعانر
 هدی علی هدی و کیف قانها / بحر العطا یادونه الا بحار
 کما احتطی دام طرائق جودها / کما شرمذ اکفها المعطار
 این الذی یحیک عطیة حاتر / تطوی لدیها هذه الاحبار
 کما فی زوایا من خبا یا طامسا / خفیت علی ناس و ذی الاطهار
 فی عمرت تلك الروع بعد لها / و نظامها لا یغتریه عدت ان
 فاقت علی کبری بکل عدالته / بلیان ظلم فی الذرست منها مر
 حسن الشاعری علیها باطل / من غیر ما یامر به مدد امر

و در این شعر است
 و در این شعر است

هذه التي جلت مكارم ذكرها قد حام حرم جنابها الاقدار
 هل ترقي نداء الهام في عصرنا ما انت الا حق مبدع امر
 فيودد ملكية طابت بها بهو بال طيبا دونه الانرها
 هي بلدة قمت مقالة عزها هي جنة اصحابها اخيار
 لانزال حيا من بين تلك التي ما نصرت سوح الحى الامطار
 وچنانكه حضرت ايشان دام مجدهم توصيف ترهنگه ذكوره رايات سطور پر وخت چچان
 مولوى سيد زوالفقار احمد نقوى بهوپالى نيز درين باب اين ايات نظم نموده اند خالى از
 لطافت مبانى و بلاغت معاني نرست

شود در ما اجل بناءها اگر هم امن منزل معطرا
 تلك القناديل التي فيها ترائى شهب السماء تلوح للانظار
 فيها نقاب ما رأت عين ولا سمعت بها اذن مدى الاعصار

وله سله الله تعالى

سبع وماربع منازل عشرة نادر وماناد معاهد عزرة
 لانزال في عيش رغيد من بيتى ونباهة ونخاوة وكرامة
 وماربع بناء بستان سراى ذكوره از جمع الكمال شيخ زين العابدين انصاري عرفاني حال

عافاه الله تعالى

داركشمس الضم حسنا ومنزلة وطائر السعد عني في اعاليها
 عناد الروض مع ورق الحمام غشت تشد وحبس شاد في نواحيها
 ارخت عام بناء الدار من تجلا من اخر القلوب فانهم حكمت فيها
 تبارك الله ما ابهى عجايبها يدوم عز و اقبال لبانيها
 نواب قلم فراترواى خط رام پور عرف مصطفى آيا ووزيت بخش مست صفات را به

اد

رياست على نثار او الانا ونواب كلب على قان بهادر ذكوره القواد نواب دوست على خان
 خفت الصدق نواب محمد سعيد بن بهادر است آرايش در مظهر وجود و قبح نمودش در ذوق الف
 ونايتين واحدى وثمانين از بخت بشهر شام جهان آباد اتفاق افتاده و زمانيكه در شهابان عمر
 شش سالگى نوبت خرامش رسيد و اقامه وفات نواب محمد علي خان بهادر والى رامپور روداده
 حكام فرنگ از بودن عيسى كه وارث گاهه و ديش باشد محمد سعيد خان بهادر بن العم اورا
 كه دران زمان متعهد دوشى ملكه مى خست بدايون از طرف سركار انگريزى لاديايت ام پور
 برداشتند و در شش ماهى زمام رياست آن مرز يوم بقبضه اقتدارش گذاشتند و دست
 پانزده سال مكران بالا استقلال يافته بدش بهار ملك اخوت رانده نواب دوست علي خان
 بهادر بهى پور فرخنده و سر نشست و تا عرصه دوه سال منطقه حكومت ميداست برميان است
 يست و هر كس را از اذعان دولت و اعيان حضرت بهر تائب فرخنده نواخت و نظم و نسق
 ملك و دولت و هجوم شناسى از باب ظننت و خبرت كوس نيكيامى بلند آواز و ساخت و در
 سينى الفت و نايتين واحدى و ثمانين بجزيره دست انداختام بهام ظاهرى و اكشيد و ملك
 جاودالى نهضت گزير است و سوم ذيقعد و همان سال اراكين انگاشته نواب را بررسند
 خلافت آبايى زينت افزا ساختند و عالمى را بعدال كامل و احسان شافش نواختند نواب
 مدوح تحصيل علوم از مولوى محمد حيات و مولوى جلال الدين و مولوى فضل حق خيره آبادى
 و مولوى عبدالعللى و مولوى غياث الدين رامپورى فرموده و در نظم و نشر ملكه كمال حاصل
 نموده و ترانه نظم و قنديل حرم و شكوفه خسروى انور نوبى از نشايرى اوست و در وى دو
 وفادارى نموده و موزونى و خوش گفتارى او در خفا بنمى از شارسى براى نشايرى و خط
 ثبت افتاد و ثنيدان فرموده و دوست

سخن باغ و دروى سوزى من اى سرنگ
 چنان بخود شدم از ذوق غم كانه شيرين
 اندر چه صبر فرموده باشى به گمانى
 چنان بخود شدم از ذوق غم كانه شيرين

بحق عاشقان خفای الفت خوش بود و گوی
 بهر طریقی ساسی آدم مشربست خوار
 و سیدم صحرای یک عمر و عشق کجای
 سوا الم نیست قاصد این جواب کیست چنان
 گوی گوی تو که در میان تو اب می نازد
 سیفشان بر رخ خوار تو شیر خد خاکم را
 رنجی ما خنجر پیدای بجز آن از تو پند
 خیانت را از تو بهتر شناسم که سر نهاری
 که باقی شکله و انگنده و امان بر کد آمد
 چه سیر سی که تو اب در تو سلم چه سیرای
 نقشم بر رخ از طرفت بگذر او
 صد مویم گل رفت و رخ یار ندیدیم
 فو قی که شکست عدم بایستم از ضعف
 گر بار کتا بنم کشد یال کبوتر پر
 رشکم نه در خست تنائی قاصد
 از کمت گمان شود تازه دامنم
 تیر می بدلم که بنشیند بنشیند
 گر جز نشاند و تو اب چه سازد
 نور تخلص را قم این کلمات و حیران چه غفات است نامش سید نور الحسن بن نواب والا جا
 امیر الملک سید محمد صدیق حسن خان بهادر بن سید اولاد حسن قنوجی بخاوی بن نواب سید
 اولاد علیخان بهادر از نو جنگ عفا الله عنا و عنهم اجمعین است یکم رجب سنه ۱۲۰۷ هجری

۱۳۰

مفتاد و پشت روز چهارشنبه با ادا ان مطلع فجر از کجای سوت غریبه
 نامه تاریخی دوست که علامه عصر و قیامه و بهر مولوی علی عباس چرخا کوئی دام جم جم نزل
 سید آید و کن بر آورده و کن اصل او بود که در آب کباب و قنق است و خوش در جیب ال توله
 گشته و کزین برده بیده و در جیب زبانه منظر بر حرف شین عجب گذشته از طرفت پرستیده
 بود و ام از طرفت مادر شیخ صدیقی جدا و یکم دار المام محمد عال الدین خان بهادر و بلوی
 دام جم جم نواب ریاست بهیال اند و پدر عالیقدرم شوهر زنده این در الاقبال و رشک
 والد ماجدم بر تصرف نواب سکنه یکم حرمه زبانه منظر بهیال حضور ابل علم دار کان دولت
 رسم کتب نشینی مودی فرمودند اول تعلیم کلام مجید و ثانی مذهب کتب مت اول فارسی
 پروا خند چون سواد حرفت شاسی بهر سبب باعث بر تحصیل علوم الهیه از صرف و نحو و منطق و جز
 آن شد و اول کتب بخدست مولوی محمد ایوب صاحب مفتی حال بهیال خان و العقیه شیخ
 بخدست مولوی ابوالعلی صاحب کلمه نوی خوشی کتب در سیه مطبوعه این زمان و مدرس علمای حال
 مدارس سلطانیین و اما الاقبال الکتاب نمود و الحال را قوی است بخدست جناب مولوی علی بخش صاحب
 مصنف تحفه شایعانی که کرده تحصیل بقیه فنون در سینه می پروا و در سبق بعضی شکوه شریف در
 علم حدیث از جناب قاضی شیخ حسین بن محسن مینی گرفته و بعضی قصاید عربیه از ادان و الدیاجد
 خوانده و اصلح سخن فارسی و اردوی ریخته از حافظ خان محمد خان شهیر شاعر علی نظیر با ریخت
 ریاست شاگرد غالب و بلوی ستاده حالا در صد و تکمیل علوم لایسا کتب تفسیر و حدیث و
 ما یحصل بکاک بوده است و فقه الله تعالی للمحب ویرشی و صباه عالایق بابل العدی شایان
 چپای جناب علی القاب نواب شایعان بیک صاحب و الهیه حوزة اهل نایت که اینک بکاف
 وی موصوفت که از الله او آت وی انشا الله تعالی و اول قباله با و صیام و شکر و غیره
 بگلشت بندر ممبئی و بر و ده و بهر آنچ و احمد آباد و گجرات و در اندیشه و زیارات شایع آن و دیا
 فایز گشته و پدر بار نواب گورنر جنرال ایراک لار و ناخدا بود که بهادر و شریک گشته و پس در رفت

نورالهدی مراد بختیاری و قاضی شری آگاه بود از تکلیف صفتان است و نور ذکاوت و جلال شرف
 با خیال گشتی است و کفن خود بسیم کرد تا قیامت عیش و یک پیر می نمود
 ذمیرت است تا با برادر خود رساندن که هزار ناامیدی با امید با تشنه
 نازم بغیر که گراز گل سخن افستد چون آتش سوزان شود و در جگر افتد
 نورس رشت افروزی ثرات نورس در کمال یکنی است از ولایت خود و کن وارد گشت

و درین ایامی ازین برای فانی در گشت است

نه چون کلمه خوش جوش عند لیلیان است چو غنچه ام سر تسلیم در گریبان است
 آیم که طرد برود و شسپهر بودید از صفت این زمانه شرم چشم و لبت
 دل چون نشود خانه ز نور از اج چشم آینه فولاد زره شد زنگار شس
 نورس محمد حسین دماوندی است و در عالم سخنان نورس مسلم بخداوند
 آنکه حجاب دو عالم گوشه ابروی او است در دل هر ذره پنهان آفتاب دمی او است
 هیچ کتاب موج دارم در جوی گوهری آنکه در یاد از هر گرد آب ای سویی او است
 نوروز علی بیگ زگر تبریزی است و از ملا کامل حیار قلبی در زریز
 فتادگان بنگار سرفرونی آرند زمین بگر و من آسمان نمیگردد

نورس قاضی از نواح اصفهان در علم و فضل فائق بر اقربان بود از شاگردان میرزا محمد
 سالک و نوینش و قاضی و کات را و راک

دور از دور سینه دل با چشم روشن و شست بر که با غم خلوتی دارد و بر وزن و شمن است
 چنان که در در آید اهل ماتم را سیه منی فغان از بلبلان بر خاست چون بن چمن
 حائل چون تو انم دید و روشن گمان دستی که بر دلهما زنده ناخن اگر در آستین باشد
 بنید چو کسی سوی تو گیرم سر را بهش تا ذوق تماشا می تو زدم زنگار شس
 نورس دمانی بروی نیر و مولانا حسن شاه و بارش در خلافت کامل و شگانه و دانش بیک

آبرو و براق بود و خود را بدندان لقب نمود و در طایفه خود میگوید

و صیتی است که بعد از وفات من دران کنند لوح مزارم ز مرمر و در اندام
 سخن چگونگی پیش خلق کین و لبم بیکدگر رسد گر لب رسد جانم
 نورس از آگاه بر مرست و در بزم سخن منجان لطیف الطبع سوخته و مغز زسته
 نظم پیر و جوان ای گل چنان است پیر گردی که جوانی و نظر با با است
 نورس ملا نورالدین محمد سفیدونی پیکر سفیدون از توالی سهرند در جاگیر او بود بان
 مشوب گشت در علوم هند و ریاضی و نجوم و حکمت ممتاز بود و از جمله صاحبان جایون
 بادشاه و با بخت خطاب ترخانی یافت سلیقه شعر داشت و دیوانی ترتیب داد و نه رنده
 کرمان تا پنهان کرده بنام سلطان سلیم ساخته او است در کتب و در امک بر و ازوست
 دلنگ و در ازان لب خندان نشسته ام مانع غنچه سر بر گریان نشسته ام
 نوید نامش محمد حسین است و بطبر از اش نخت جگر و نور العین

طریق مهر یاران خود یار امید لسن و اگر سیدانی از یاران خود مار امیدانی
 نویدی تربی صاحب دیوان است و ترجیع او در جو کجک یک بخشی بیرخان شهوران
 این چند بیت از دیوان نویدی است اما معلوم نیست که همین نویدی مذکور است یا غیر آن
 خدنگت را که عمری جانی در دل آتم دارم نهال از روی کز تو حاصل داشتم دارم
 همان قیدی که در اول بن سگین سرگردان از ان بلی و شش شگین سلاسل داشتم دارم
 بیکر ای شاد و ستم کز آب دیده عمری شد بوادی چون پای که در گل داشتم دارم
 آورم تاب جنایت همه عمر و ایسکه با غیر نشینی نبود تاب مرا
 بیکر ای سر زلفت تو یک چشم زدن بگذارد شب بچران تو در خواب مرا
 گشت تابع نویدی دل من با غم تو رفت از یاد پریشانی اسباب مرا
 گز از بریم ز غم و سبدم خویش با غیر شکایت کنز از الم خویش

نورس
نورس
نورس
نورس

آمد زهری در کاسه او کردند و این واقعه در شش روزی نمود و آنرا دوست
 و لفر میانه برده میبرد و میترسم که سبب او بودش دل نگرانی از پی
 نگار من تو چنان تند بخور آه که کس بدست نمی خوی تو بر نمی آید
 وفائی میرزا ابراهیم خلف الرشید میرزا سلیمان والی پدیشان از اخلاص و امیر تیمور صاحب
 قرآن بود و در اشعار فارسی و ترکی دستگاہی کامل حاصل نمود و در سنه سلج و ستین
 تسع مائت هجده جاودانی رحلت نمود

ای که چون مهر زمان منزل بنزل کردی گریه از چشم کی از خانه دل میزد
 وفائی از شعر و شهادت و در زمان خود مستند

کاش پیوسته بود آینه پیش نظرش تا نظر جانب اینا نیفتد و اگر کش
 و قاری میرزا غازی فرزند میرزا جانی والی تهر بود و در عهد اکبری و جهانگیر
 بکومت شد و تته و قند بار سر فرازی یافته بکمال تخم زندگانی مینمود و از قدر شناسی
 از باب فضل و کمال در سر کارش گری داشت تا آنکه در سنه هجری احدى و عشرين
 الفان عالم را گذاشت

کجاست یک دوسه هم که همچو موسیقار نشسته پهلوی هم بر شیم آوازی
 و قوفی هر وی میروا عطا مشهور بوده و در پدیشان توطن داشت مجلس عطا و بسیار
 گرم بود و دوست

چون سر زلف تو گردید پریشان لعل یکسر مونکشاری گره از شکل من
 بگذشت ز حد قصه در دو عالم ما عشق آمد و گرفت ز سر تا قدم ما
 و کیلی تفرشی است و در زمین اشعارش مضامین نرگین مفرشی

کسی لاف و فاداری زنده با پیوفای خود که خود را بهر ادعایه و از برای خود
 ولی قلی یک هر وی از شعر ابرارگاه شاه عباس ماضی است و دیوان غنوری را قاضی

قاصد میا گرش جانان بروئے شرمی بدراز دل پیکند و سگ
 و در کار نامه عباسی در جنگ ذوالفقار خان با حاکم قند بار گفته
 سراپای خصم و سر اخی وطن زرویم بنخواه و فرزند
 کشت پست و بکند و بخت گرفت جاود خیر و فرخت
 ولی هندوی بود از زمره نشانیان شاهزاده دارا شکوه و بتا شیر صحبت ملا شاه خورشید
 مذاق صوفیه حق پرده رباعی

در خود بنگر که جان تو هست در مجلس خود چراغ و پروانه توئی
 تا چند بگر و خانه گشتن شب روز در خانه دراک صاحب خانه توئی

رباعی

مطلوب تو هست با تو طالبات موجود بذاتی نه کلمات و صفات
 این چاه خودی را دوسه گز بکنی در خانه خود بیای آن آبجیات

حرف الهام

با لطف سید احمد صفهانی است و فیض رحمانی بهشت هوا لطف غیبی بر دلش از زانی
 بیک کرشمه چشم فسونگر تو شود کی بکاک و یکی زنده این چه بوجبی است
 تا بامن دوست آن گفتن آن کرد که با دشمن توان گفت و توان کرد
 تو بر من کردی از جور آنچه کردی من از شرم تو گفتم آسمان کرد
 بیگانه گفت اگر خنی در ختم چه باک این میکشد مرا که از و آشنا شنید
 چوئی نالدم استخوان از جدائی فغان از جدائی فغان از جدائی
 با لطف قزوینی است و صدایشان ندای با لطف غیبی در دل نشینی

جز خدگی و نشان از غمزه یارم بد هر که در پهلوی من بنشیند آزارم بد
 با لطف میرزا محمد صفهانی از شعرای باطنی تحت خسرو و بکلاه قاجار محمد شاه ایرانی بود و در حدیث

مشهور و فدا صفت و بیا نقش بر آینه و کور مست
 پر شود و بیکر و بر و من نظر از بوی کانی
 که اگر کنی بهر دوزخ من یکی نظاره و کانی
 خوشی و کشتن جان ترا تو می بینان جان ترا
 زرد و کرم به زبان ترا که نظاره کانی
 تو کنان کشیده و در کین و تیغ و تیغ
 بندان هم بود و زمین که خاک و خطا کنی
 ترک بافت از درش این زمان که کلاه است بیکر
 قدی زرقه و کوی کن نظر از بوی قناری
 با آفتی و لاشه لعین علی پیش از بند بود و پای کلاش بند
 بنشیند و در من بود پیش با کرم
 صاحب کرم کسی است که بنشیند گناه
 با شتر آلودی فاضل است صاحب تر لیس و آلی کلاش خلق انیس
 منم گوشه غم و فراق یار نشسته
 قرار واده و بچران و بقرار نشسته
 بر کف از تو و دیگر کسی جلوه نشسته
 با طرقت گرانین و بگذار غبار نشسته
 با وی برادر میر زمان ایر قوی است و در خیزند و منقش نقوش مضامین و اکثریت و انبوی
 می نمایند بهم تیغ ترا چون میر عبید
 خون تو میریزی و انگشت ناخن میریت

رباعی

و نیا و ارا و اسلامی اسان ندیدند
 این طایفه سوختنی همچو تنور
 با شمع برقوبی شاعر نامی است و عین و اثرش در زمین و آسمان و قافیه کلام کرامی
 شود و در خواب چون بیند مرا با آنکه میدانم
 که اگر در خواب می بیند مرا با آنکه میدانم
 با شمع تفرشی سخن فرمان را ناله اش یکی و منشی است
 هر چند کلبه با جانی تو نوش لب نیست
 یا با شمع برو ز آری یک شب هزار شب نیست
 با شمع شاد و کبیر از میان کرمان بود و الدش از احضار شاه قاسم انوار و باریش از اولاد
 شاه نعمت اللودی از مشاهیر باب عرفان است جمع الفضائل اسوة الافاضل بود و نظام

میرش چند سیر شاه حسن سلطان آنها مقدس را نعمت غنی شود و تقسیم و تو خوش بر
 قصوی نمود و به زمانی از انجا که شکر هجری عازم بیت الله گردید و در و در کرمان و کج از
 دست قطع طریق جام شهادت نوشید شوی نظاره الاسرار است منه
 سفله که زرد و گشت است
 هر در می ناخن گشت است
 بی تو نبود و بوس ساعری در سر
 اگر هم پیش تو نشید شود و ساعرا
 هجری انجالی است و سخن پرشته اش را صیقل بر یانی
 میردی میر و از پی دل بیاصل من
 آهنگان روم من که تو خانه دل من
 هجری تفرشی نامش میرزا ابوالقاسم است و فکر و سخن را به تیغ زبان و نیزه قلم نامت و نظم
 خوش آنکه چون از دست این عالم انجیزند
 من ناله و دیگر کنم او بخیر و دیگر زند
 ماند و سگی که ایما و دیگر در گل تو
 که سر پای می تو تا تا که بود الا دل تو
 هجری سیر احمد شریف جد تو جهان بگیر بود دست و زارت خراسان و یزد و اصفهان
 را علی حبیب البلیه نظم و انشوح حسن نموده در شعر و سخن طبعی سلیم و ذهنی مستقیم داشت و در
 سنین تسکین و اربع و عثمانین کالبد منبری گذشت
 اگر تصور چین نقش آن جمال کشد
 عجب که بنیز و اگر غیر انفعال کشد
 بهر ایت الله مشرف طهرانی از مقربان شاه طاهر ایروانی است بر سخن نبی شیدا و مفتون
 بود و مگر شادان اشعارش عاری از لباس سخون گوهر سخن را به تیغ نموده نظامی سفت
 و در لیل بخون خود چنین گفته است

عاشق سگ ریخته بود و میخون
 آوازه بلندش ز میخون
 چون مکتب عشق جوش میزد
 دلال گس خروشش میزد
 لیلی ز در پیچ و بست
 میگردید و فاسد میزد
 ما تو برادران موشیم
 حسا نیار و دگر موشیم

عاشق
 سگ
 ریخته
 بود
 و
 میخون
 آوازه
 بلندش
 ز
 میخون
 چون
 مکتب
 عشق
 جوش
 میزد
 دلال
 گس
 خروشش
 میزد
 لیلی
 ز
 در
 پیچ
 و
 بست
 میگردید
 و
 فاسد
 میزد
 ما
 تو
 برادران
 موشیم
 حسا
 نیار
 و
 دگر
 موشیم

دل من بین وهر سوخته دانی از خون
 حیات منست و هر طرف گویا خون در
 چشم و خشمش تو را داس بند و شاه جهان باد شاه چند و ستار در حالت سبونی
 خودش بگر خازمان حاکم بکار غزنی حکیم رکناسج کاشی نوشته این اشعار از انست
 سلام من که رسا بیکم رکناسج
 زور و من که خبر سید به سجاد
 ستم قناده به ام بهرم سخن
 سخن سیر قفس کرد مرث گویا را
 شفاعت من کافر که سب کینه
 که بر سبج تو لا بود نصار را
 دست ما گرفت دامن دوست
 و دیگر از استین ما بگر بخت
 پوشی شیرازی سحر طالش در اندازد و داسه پوش پروازی ست
 جز کوی قول را نبود منزل دیگر
 گیرم که بود یار در کوی دیگر

حرف الیاء

یارک حکیم عادیب زاد و قزوین است در هرات قیام داشت و بیاری و بیادی رای عالم
 هست باقامت عادات حدائق سات میگاشت
 چو غنایب بروگ با شیان خویش
 بدست خویش زند آتش بخانه خویش
 یاس مولوی انور علی از علماء شهر آره بود و بگردد و دندان از فغان یاس نشانش پاره پاره
 بر سر یاس شقیدم که سیجا میگفت
 عشق آن درو نباشد که دواسه دارد
 سحر گمان ز شوقش دوست فی الیه توتم
 مودن بود در قزوین و ناقوس بر من هم
 میبخی او زبک سواد و اشعارش چشم عرایس افکار را بکار آمد و میبخت
 چو میرم همچنان در کوشه گلشن گذاریم
 که آتش را بهمان خاکستر او در کفن گیرم
 میبخی نامش حاجی اسماعیل است و رواج انقاس و ج بخش او با حیا بی رسوم نغمه گویان کشیل
 پس از عمر یک یاس گفت از راه و فاحری
 چنان گشتم ز خوشحالی که آن راهم نصمیم
 یزدانی سید مرتضی بمصدق قول الشعراء سلامه الرحمن است گویا شاعر خداوند است

و در شعر او بی صاحب بان کتاب نظم پاشی پیش کسی تراوی ادب تنموده و در عالم ستاوه
 فیض گیر ستفیدی نبود و نیاکانی در زمان سلطان مبارک شاه بعد انقضای خاندان لودی بر سر
 مملکت و بی پیشست بشور زنده افتاد و مولش بلده انباله است و خودش ساکن میر شهر
 بلالار این غزل از کلام او است

آمد بهر ریحان نشسته	در بهر دوج امتحان نشسته
انگشته صد فضا دور کون	تا و صف کن نیکان نشسته
بر مخزن گوهر محکم	زنگه بچو پاسبان نشسته
قوی بکلیک مشوه خورده	خلق به رفغان نشسته
در معرکه بهمان ستاسه	بر خسته جانسان نشسته
صد نادره سر به سر داده	وز عاوشه بر کران نشسته
در غلوت مدد کین رسیده	در گوشه صد کمان نشسته
در مصر شکر فشان سیده	در قاهره و تو چکان نشسته
ایران چو عجب خراب کرده	در خون عرب چو خان نشسته
دوران به ساز بردن او	فارغ ز سر جهان نشسته
جز از جسم نیاید از نگاهش	عمر میت که با سان نشسته
افراخت قناعتی الف و ا	خوش خوش بچو جان نشسته
شوی که بخویشتن نگنجد	عوسه به کین چو جان نشسته
میخاسته تهن نموده و انگه	با منیچر گران نشسته
یزدانه پاک را چه افتاد	بر خاک رویتان نشسته

یعنی میرزا ابوالحسن خان خندقی از احسان محمد شاه قاجار خرد و ملک ایران بود و خطاب
 ملک الشعراء از ان بازگاه رفیع الشان سرش آسمان عودن فکر قاهرش برگنجینه خطاب

پروانه بی ملاحظه در عشق کار ساخت	من حرف بهشتین بخت گوش کرده ام
دل بهمانی نگه جان تو میداد هنوز	تا زینجا هست که بر هم نزن این هو را

رباعی

رندی شده است دزد کالای سخن	بر دوخته کیسه بهمانی سخن
نتوان خود کرد و داغ پیشانی شعر	نتوان خود بست زنگ بر پای سخن
پوش بر لب و لبه اش مجالی انوار خوش مقامی است	و حوت قلبش ملغمه یوشن زنگ
نستم گلچین بروم و بر بندای باغبان	می نشینم گوشه کاوا و از بلبل بشنوم
یوسف محمد خان بن خان اعظم که خان از اعرای عهد یون پادشاه است این باقی ازوست	در کوی مراد و پسندان دگرند
در کوی مراد و پسندان دگرند	آنان دگرند و در و دندان دگرند

یوسف محمد یوسف مولدش کابل و متشاش هندوستان است در خط شاکر و اشرف خان بود و در غفوان جوانی در شش بهنگام محاصره قلعه سمورت در گجرات وفات یافت ازوست خوشوقت آنکه جای میخانه ساخت در پای خم بساغر و چانه ساخت آنکس که واده شیوه استی پیشم یار ستم از آن روز گسسته ساخت گفت که جا بدیده من کن بنا ز گفت در رگزار سیل کسی خانه ساخت

یوسف مولوی محمد یوسف علی ابو احمد ابن علی مولوی محمد یعقوب علی منظر شاز بسطوره نام بود و بهجور بود و قصیده گو پانوا از توابع سرکار خیر آباد مضامین بدو به شعر مکرر بود و در مثنوی و در اماره که مکتوبت قاضی محمد مبارک گوپاموسی شارح مسلم العلوم منطق از نیکان اوست الد ماجدش در الکامی مدراس صدرا فتا و هند و هند وری رار و نوق افزوده آخر البه از غلبه زده و در ترک فرموده بقیه اعیان اوقات عزیز صرف طاعات و عبادات نمود و حضرت یوسف مدجده هم بنشایست یعقوبی ملک بدراس و لیلیا بهیم سیر و سیاحت پیووه بالاخر خشت بکشتو کشید

و در آن ریاست نام و نشانی بهر ساند و بعد بر می سلطنت کند و بهنگام قدر را شوب بندل از وطن با لوفت بر کند و پایا تا بغیرت نهاد و دوا زده سال کابیش است که در وارا الاقبال بیو پال سنگ بیوز داش افتاد و ملازمت این ریاست دل نهاد و عهد های طویل را حسن انصرام داد الآن با تمام و انتظام مهام کلیه و جزو و ولایت الصد این ریاست نامور و تعظیم و توقیرش ولایه و توفیق را بدیده دل نشو و بهر چند نامش جاتم شمع بچین است و ذکرش درین رساله بکس مسموم و کار زمین کن با فضل قصیده فریده اش که بیت جناب علی القاب ملک قباب نوا شایه همان یکصد و بیست و هفت و هشتاد و یک سال و اهما الله و اجمال بالولایه و الاقبال و شایش حضرت و ارش الا نبیا و قدوة الامم جناب سلطان نواب و الاجاه امیر الملک سید محمد صدیق حسن خان بهادر دام ظلم علی رؤسا الفضل الهی بجز و الکریم در ملک نظم کشیده سامعه نوازم گردیده طبع لطافت پسندش برگزیده خاتم امتقاسی روش ملک که ملک شمع آئین طراز حضرت والا به اسوة الاما جدر خود واجب لازم دیده و در صف الدوله احرار تقیدی بیابان الفروا حل گردید آن قصیده و گلچین نیست قصیده

ای بهر خود ساخت آلام و سخن	بنیاد بر آب است ز جعبه تو وطن را
حیرت زده کار تو ام اسے متردد	تا کی بدلت یار دبی رنج و خزن را
فکر غزل و مثنوی و فرد و رباعی	که دفع کند فقر قفسه و سخن را
سودی ندید و صف بتان متخیل	بجست و چرا می کنی امر و وزن را
تا که شمری نشو و دارونی دل زار	و صفای عتاب لب و سیب زخم را
اغراق بوصف خط و کا کل چه و دفع	بهوده چرا ساختن مار و حسن را
در فکر بهاریه و عشقیه موزون	تا کی بکشی به نظم باغ و چین را
بوی نبر و از گل مقصود و باغیت	هر چند که بو گل و در بجان و سخن را
کی خنجر دل بشکند از لاله و سوسن	بیوجه موزن بین و نرسین و ترن را

یک جزع مقصود بکاست ز سدر
 جان و دل از افکار پراکنده بپرواز
 عاشا که بر آویزه گمشد خرو و بوش
 که مقصود است اطلاق از تصدیق و یقین است
 آن و الیه عالیجه جان بخش که نامش
 و ادای زمان شاه جهان میگیم غلطی
 مد و مد و نوع بشری مدحت او را
 بر چرخ گردانده و طش بلده بچو پال
 گردل کشت سوی سراسر پوده بارش
 برین بیزان خرد آن در منظم
 خود را برسان بر دور کریمش
 زان مطلع تابنده بخود ملتفتش ساز
 در غرور و ریت که بود بد و دجن را
 نظم و نسق از ادای تو انصاف و عدل
 از گوهر اسکندری و شیخ جبالگیر
 از فیض تو افرایش عدل است بجهت
 و زور تو بادشمن خود نیز بصلحت
 بسنگ خفت در نظرت در هم و دیار
 طلی کرده حدیث که است قصه حاتم
 بر ساکن فیروز و گیتی وقت نشاپور
 تنها بشرد و مادیات ذل را نیست

ز آشوب تملیقه بر اندام زمین بود
 هر جا که زده لشکر انصاف تو شکبیر
 وادار لب و دشت بیداد و دم آب
 بر موش و دشت موزن تعزیه چو تابش
 در آینه و آینه بزم سحر شمع
 تا پیر فلک معرکه رزم ترا دید
 به کام یورش برسد اعدا از تصور
 بالعرض مد و تو بود بر جان جسم
 صد قاف پیاسنگ و قافیه پیاسیم
 تا پامی فشردی سپه ترویج شریعت
 ناموس شریعت ز حضوری مخطوش
 بر چیدنی نظم مهادت خلافت
 بگزید بجهای خود و بر صبر نشاند
 آن صاحب تاثیر که هر شعر شایش
 در جمیع کلمات بنی نوع بشر فرد
 از باب تواضع ز لب فیض یا نش
 ای و او در پیش تو گشت که درین عهد
 با طبع رسالتی تو صفات است تا بهل
 قاصد بود از مدحت و ذم تو زبانها
 چون سوز است از ماده خلق شده خلق
 طیب انسان پیش و دم طیب خلقت
 بر تشدید بوی عدل تو آرام و سکین را
 گردید سقاوی فتن گرد و فتن را
 آتش بر زنده عدالت بسوزد سن را
 تحقیر کند سر تو یک تار کفن را
 بهر زبانش از و اگر از اشک کفن را
 باز بخیر طفلان شمر و جنگ پیش را
 بر دوش تصور نمی باز چمن را
 از خوف تو خالی کند از روح بدن را
 بزم پیاسیم کس که سب و دمن را
 و شنی تیر پا از بغل افگند دوشن را
 حاجب شده افراد بشر عامه را
 از آل سنی نمیده اولاد حسن را
 نواب فلک مرتبه صدیقی حسن را
 یک ستم چون و کاست و دمن را
 سرایه فقر و شرف ایمان زمین را
 بر وقت تکاوت تشدید کم و کمن را
 لطف تو فرج خاند کند بیت حزن را
 چون جودت و بهت که تحقیق است بهن را
 در عهد صبا کلب خودی همه فن را
 زبان بر و بجهت بود راه شکین را
 گیر خطا و دم ز سبب مشک فتن را

در دور صد سیزدهم مرکز اعدا
 آثار پنج موشده از صفی کسبستی
 بریند که منعم بودت عمری شوم
 گشتیم که کرم نظم بر شاست قاطر
 بر چند صد با از کرم مک و پیرب
 لکن توانم که از آشوب غریبان
 گزیده دست چنان منتظم کشکش بر
 مدون او اقم گشت فخر ز ارباب
 خاموش زافزایش قصدش و بخش
 ساقم ز ابرام سموات بیدست
 شادانی گلزار جهان باور قیدش

تاریخ جشن از دواج نواب سلطان جهان بیگمنا ولیه احمد است بجهوپال

نوک گلین دارا بی شهر بجهوپال
 گشت تا جلوه فروز چمن جلوه طوس
 بلبل طبع تاریخ عروسی خوش خواند
 عالمی شاد شد از شادی سلطان جهان

ایضا
 از زمزمه شادی سلطان جهان
 سنجید سونخ دل از غایت و چمد
 ز دجوش سرت از قلوب ثقلین
 خوش نغمه حیدر اقران السعدین

تاریخ تولد بلقین جهان بیگمنا طالع مرافقه العین نواب سلطان بیگمنا حبس

گشت خاهر ز باطن سلطان
 یعنی پیدا شد از ولید عهد
 چهره از نشانه نشاط افروخت
 بافت طبع سال میلادش

قطعه تاریخ نگارستان سخن

فرخنده دودمان نورالاسرار
 ز تاملین نگارستان زمین
 سخن سخی که نام آن شنیده
 طراز عالی آن تالیف دلکش

تاریخ بنا سرائی حدیق گنج عرف چوکا واقع آستان راه پوشنگ آباد از بجهوپال
 نتیجه فکر رسا و خاطر تقوی پیرامو حدیق سنت رسول مختار بولوی محمد عبد الجبار
 ساکن ناگیو متوطن سابق بجهوپال زبیل حال مکة قطره راوشر فها سلمه اند آقا

حدیق افست سید باران
 سید مولان نظم گو بر بار
 چمن کند که تمی بر طوس
 یکدش شعله آستان نور
 مزین شکاک ابد گر خم
 سهر که مدح چوستان ارم
 گر کند فخرش و غرض
 کوه و صحرایان کند آباد
 که شود فخری بر او افتاد

بخت و دران بخت ابدان عمو

قصر سازند قصر و مقصور

توضیح

منزل بیست و شیب جبال

چو که هم از منازل بوال

بود جای بی و چش و طیر

گشت احوال قریه عمو

بود اول محل خوف و ترس

گشت اکنون مقام تیناس

بود اول ملاذم و شغال

گشت احوال مرکز اشغال

بود اول طریق صفت مشیر

گشت اکنون سبیل سمل و میر

اول بود و شست و شست غیر

گشت اکنون بسی بخت غیر

اول بود و شست و شست

گشت احوال مجلسی توانست

اول بود و شست و شست

گشت احوال مرجع تجارت

اول بود و شست و شست

گشت احوال موضع بازار

اول بود و شست و شست

گشت احوال سولن الفت

اول بود و شست و شست

گشت احوال مرصع النعام

اول بود و شست و شست

گشت احوال من بر ناس

توضیح

کنج صدیق شد دران صفت

شد صدیق کنج انان معروف

گشت ممانسری و تعمیر

باعث راحت امیر و فقیر

چاه شیرین و چشمهای پر آب

مردم و مرغ و موران برباب

است واقع بر مرانام

فیض یابند از ان خواص و علوم

هر که آمد نمود منزل خویش

مطمن شد بسا فر و لریش

مطمن باد قلب باقی آن

همه اندیشه و وقت و دهرمان

شهر آبادیش رخا و مباد

آنکه آباد کرد باد آباد

توضیح

کر و آباد امیر و الاحباب

منصف و خیر خواه و حق انکاه

عالم و حاصل و حید و خصال

حاکم و عادل و بلند اقبال

صاحب شان و شوکت و اقبال

جریان دریا مست و هوای

بر خالین و خوش عنایت کرد

پناه و ممانسرا عمارت کرد

مسجدی خوب هم برای نماز

ساخت و بنیاد و صفت و نیاز

آخر میان پس از رسیدن کنج

نکشت استلای محنت و رنج

بلکه با بند راحت و آرام

سیاحا جویان بیت حرام

و عا

بنا و بنیاد و باقی و دار

مناجی و شستن و نماز و قنار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

بنا و بنیاد و باقی و دار

فرمانی گرفت که در دنیا بر پیشانی از کاشانه دل بیاورد و بیاض میانی و حسن معانی
 پاک برشت و درین کاشانه این نامه و کلمات و حروف و اکره که در شمع انجمن عز و افتخار ذکر
 متعدد پیش نظر و نصب العین بود و مثل لب اللباب محمدی که بسیار مستعدانه نوشته و احوال
 شعرا را از او الی مائت و اربعه تا هشتای زمان خود که احوال مائت تا سده است و مسال قدره استیجاب
 نموده جمیع تذکره نویسان متاخر و تحریر احوال شعرا را مقدم خیال او میدوید و تذکره سامی
 و دولت شاه که از عهد سام میرزا صفوی تا مد و ده سده و سی و هشت تا مائت و بیست و یکم آورده
 و خلاصه الاشعار تذکره میرزا قاسمی که تا تاریخ تاج شمس است و بیست و هفت تعلیم میرزا
 امین رازی که سال تالیفش سی و هشت و الف است و خلاصه منتخب التواریخ تالیف علامه
 عصر فمانه و هر موی زمانه حق پرست یگانه شیخ عبدالقادر دیرایونی که تا اوایل سده اربع و الف
 شعرا و حمد اکبری را با سبب شایسته و ایجاز بایسته تخفیف نموده و مجمع الفضل را تالیف
 ملا باقری که از زمان ظهور شریعت شعرا عصر اکبر یا و شاه شعرا زمانه را همان کاشانه خود
 و تذکره میرزا طاهر نصیر آبادی که سال تالیفش سنه ثلث و ثمانین و الف است و مرآت الانحیال
 تالیف شیرخان که در سنه ثلث و ثمانین تالیفش پرداخته و در کلکینه مطبوع گشته و کلمات الشعرا تالیف
 سرخوش که همین اسم تاریخ شروع کتاب است و اختصارش در عشره ثمانی بعد مائت و الف صورت
 گرفته و همیشه بهار تالیف خلاص شاه جهان آبادی که بکار از نام سال تالیفش در سنه ثلث و ثمانین
 می شود و حیات الشعرا تالیف محمد علیخان تین کشمیری که شعرا و عهد بهاد شاه را تا زمان
 محمد شاه تحریر نموده و سفینه و سفینه تالیف میر غلام الله بگلرانی که در حدود سنه ثلث و ثمانین
 پیوسته در ریاض الشعرا تالیف علی قلیخان واده و افغانی که در سنه ثلث و ثمانین تالیفش پرداخته
 و مجمع النقایس سراج الدین علی قلیخان آرد و که در سنه ثلث و ثمانین سالیانه و لاغزش
 در تحریر احوال سلف بیشتر تذکره میرزا طاهر نصیر آبادی و غرقات تذکره تقی اوجسیدی
 اصطفاانی است و تذکره شیخ محمد علی حوزین بناری مثل بر احوال معاصرین که در سنه ثلث و ثمانین

و در احوال بنحیدگی و اتفاق و احوال و پیرایه حسن اختصارش پوشانیده و بی نظیر تالیف
 میر عبدالوهاب دولت آبادی که در سنه ثلث و ثمانین تالیفش در بر کرده و همین اسم تاریخ تالیف
 اوست و هر دو و دیده تالیف شاه عبدالعظیم حاکم لاهوری که در سنه ثلث و ثمانین تالیفش در بر کرده
 تالیفش بخیر و شعرا که ایشان را دیده و بود و فراهم ساخته و این اسم بخیر و دیده تالیفش در بر کرده
 و دیده تالیف نام سخن طرازان و علامه تذکره نگاران میر غلام علی آزاد این سید نور
 بگلرانی تالیفش در سی و هشت و الف است و اتفاق افتاده و در سنه ثلث و ثمانین صورت بسته و
 سر و آزاد تالیف میرزا آزاد بگلرانی که تا تاریخ تالیفش در سی و هشت و الف است
 خوشا شاطح ملک بزم مست بر خوار و رقی البید غار و ده
 شمع از قمریان غیب تاریخ نشانه آزاد و سر و سبز و تازه
 و تاریخ خوش تالیف است
 حبذا انوشال مجذوبه
 کرد و ام سبز در ریاض سخن
 سال تمام آن خود پر سید
 گفت آزاد ختم او حسن
 و خزانة قاهره که در سنه ثلث و ثمانین تالیفش بر سخی قرطاس بنی و مخصوص تذکره شعرا و تازه
 و ابیات قصاید ایشان ساخته و درین نزدیکی از قالب طبع بر آید و مهمل حصول گردیده و
 آتشکده و آفرین علی اصغری که در سنه ثلث و ثمانین تالیفش در بر کرده و متناجی الافکار
 قدرت الله گوپامی که در مدراس موفق جمع آن در سنه ثلث و ثمانین تالیفش در بر کرده و اشتر غفر و نقایس ماثر
 و صبح صادق و تذکره نانکری بر نری و تذکره ملا قاسمی و بهارستان عبدالرزاق و
 گل عنقا و شام غریبان شفیق اورنگ آبادی که در سنه ثلث و ثمانین تالیفش در بر کرده و بیاض و خطه
 میرزا آزاد بگلرانی که در قند پارسی نسل و گلستان مسرت که پیشتر بطبع نظامی طبع
 شده و دیگر جمیع شاذ و فاقه و که تصدیرش در از می خواهد پس باقی حال از هر یک تذکره
 که نسخ تمام و صحیح است آری ناقص و غلط بقدر طراز و وقت و حسب مذاق خاطر محبت پرست

قطعه حصول تشریف معتمد الهامی از کلام شیو بر زبان زنجیر کمال سنگ بر سواد و خلوص
 سید صدیق حسن زنده ارباب علم
 در زمان طلب افزا و جنگام حمید
 گشت چون نائب ثانی بجای یک بود
 خان بهادر لقب و مقام از بهر بهرام
 چنان که باشد و مدکور سرور و فرمت
 ثاقبا از بی تاریخ مبارکبا و شش
 مطرب طبع چندی نغمه فرخ سنجید

هست چون ماه باوج فلک علم و کمال
 از غنایات و کریمهای خدای محال
 نام او شاه جهان مالک ملک بهو پال
 یافت هم خلعت و جاگی از غار و کمال
 گشت از بزرگ طرب باغ جهان بالا مال
 خاطر خالص ماکر و دمی و فکر و خیال
 با ترقی بود اعزاز و شکوه و اقبال

ایضا تاریخ معتمد الهامی از محمد عباس رفعت

صدیق حسن انیس اعظم
 تاریخ لطیف گفت رفعت

شد معتمد الهام بهو پال
 فرخنده طلوع و صبح اقبال

ایضا تاریخ نوابی از مفتی عبدالعزیز اعجاز

درین ایام صدیق احمد خان
 رقم کرم سپه تاریخ اعجاز

معزز ساخت بعد بجاه و تروت
 مبارکباد یارب محمد شاکت

ایضا منته
 شهادت ترا فضل رب مبارکباد
 شمار سال شین از سر همین القاد

نخل عمر و دولت رطب مبارکباد
 خطاب و خلعت و غیره طرب مبارکباد

ایضا منته

فلک قدر نواب جرجیس رفعت
 با ثبات و حوس اقبال و دولت

بفضل خدا خلعتی یافت ساطع
 بود نام تاسیس بر بان قاطع

بذرفت در منت زلت ارتقا عی
 بگردید نوا بیش هر لامع

ز تقویم سالش بخوبی فکر م
 بقدر بود نواب خورشید طالع

ایضا منته

زهی نواب صدیق احمد خان ملک موت
 سن فصل و چهار بطرف زوش رقم کرم

ملقب شد با طع ایزدی بانیک القاد
 خطاب خوب نواب و خطاب خوب نواب

ایضا منته

ختم شد بر تو نیک القابی
 بهر تاریخ آسمان فرمود

ختم شد بر تو نیک القابی
 اختر اوج جاه نوابی

قصیده جناب لوی محمد حسین صاحب ناطق علم التریاست و دام مجرم

چمن بچند و بگو نغمه بلند هزار
 جواد و داد و گرفت باذل عادل

که کرد و گل زدیج امیر خصه بهار
 ندیده چشم فلک مثل او شهر و دیار

علم بجای فراز و ولی سر طاعت
 کسی ز حاتم طائی چگونیا کند

نهاده صبح و مسایش و اور و دار
 که هست از کفش همچو ابرو هر بار

نظیر او که جو عقاست جو عالم کون
 گوی خلوت آمینه هم ندارد کار

مگر قاده نظیر بر کف گرازش
 که آب میشود از روی شرم ابر بهار

بیشتر من رخت افزون ز جیره یو
 نهفد تفاوت هر کار و دیه یار

تراست همچو زینادین زمانه و نیا
 ز شاهان بر پیچ و حمله یوسف زار

نگر ز عشق تو سیراب گلشن است چرا
 چنان رسید تا کنون برون رسیده شاد

چنان نورش بر من فت بجز از شوق
 عرق فشان شده اسب پرده و گم
 باغ کن نظر لطف این تعلق چیست
 زبان موسن و لبهای برک علی با هم
 بود ز لطف عتاب تو در جهان پیدا
 ز سجده امر و سران با تکلیف
 نسیم گلشن خلقت از آن زمان که وزید
 چمن نشاند بر است گل از نیاز فلک
 بر رگه تو بود پاکت ز سید صفات
 مرا خنجر دل گوهر است لب شاداب
 به آب تاب سختمای نفس من بگر
 دل من است محیط و کف من است سما
 دلی باین همه سرمایه سخن دانسته
 زبس نمائده تفاوت به پهلوه و غزال
 بزور کفر نفس می کشم زهر سوراخ
 بقدر جرح در آویخته ام ز صبح آید
 همین خوشبخت که بهر عابد رگ حق
 زمانه تا شود بهر کسی یا دور

قطعه از حافظ خان محمد خان متخلص شمس الدین القدر

ایک یا معطی کریم ترا دولت عمر یادار و بهشت

ایک یا بنده تو خود مار
 ای ز حکم تو روی گلشن را
 ای که از تیغ دشمن افکن تو
 ای ز بیعت بروند و یکدا
 ای که در جاسی بکند دم داود
 تا کی در شکست افلاس
 کوان کشایشم تا چند
 بنده تو زبش باز دست پر
 دست از بافتاده را گیرند
 میبایست شکست بخشد
 چه بجای قرار بخشندش

قصیده از حافظ خان محمد خان شمیم

نوا کیست که در خفا و خشنای گیرد
 عیان شود که چنان در درون نفوس
 کند مرا همه عالم نفس بستیها
 چو جان زمره بهشت نم دکان
 مرا باغ جهان بهر آن فرستادند
 سفینه غرقم کار نامه باشد
 ز بسکه گرد مراهند من ضحاکانی
 باین زمین که ز غالب بود سرمه است

ز برق ناله ام آتش مرا آشیان گیرد
 دمی اگر دمه بر آتش بهمان گیرد
 نفس چو راه پرستاری فغان گیرد
 بهر دو دست سیحان اربابان گیرد
 که تا زگی ز من این گلشن بیان گیرد
 هر آن کس بکند کار نامه بخوان گیرد
 چنان خوشم که کسی ملک اصفهان گیرد
 که بعد مرگ هم از بنده نورمان گیرد

ولی چو بخت نباشد ازین چه کشاید
 اگر سخن ندین تا آسمان گیرد
 زمانه پیش و پست نشان منور
 بجز دانه ز خاصان و انجان گیرد
 بسی گذشت که حاجت آید می بزم
 که کاسکار مرا هیچ کاهان گیرد
 ولی کنون من زار میرسد ایام
 که برگ عیش بکام دل تیران گیرد
 ز بسکه فکر تو بسم اوج آسمان آمد
 خوش که موج وزیر فلک کان گیرد
 اسیر ملک بهادر بود که دیده از تو
 گرفته خود بهار آنکه بوستان گیرد
 فلک غلام جهان را بطاع کان و ز
 زوهر هر چه فغان کن جهان گیرد
 چه زور بازوی عیش و دروغش
 از دست گوی چو دروغ جان گیرد
 چسبم وز رافشان که میکان چو بخت
 که ابر بگذر شش گنج شایگان گیرد
 تنی کجا که رخت مست کس از صانع
 سری بکشد ز طاعت کس از سران گیرد
 کسی بکشد گیش چو درین زمانه ندید
 ولیکه خود ز ستارگان تان گیرد
 بعد از دل عاشق امانتی که درسد
 بهر که خواست چو خواهد و گران گیرد
 ز کردگار بخود از پی کسان بگرفت
 قصه بیک برای غم شایگان گیرد
 ای که چون بود خادو کشتی ز قالی بخت
 میان تیغ که تیغ تو در میان گیرد
 ای که نام ترا یک زبان دل و جانم
 همیشه فتنه نامت زبانان گیرد
 ای که جز به تنهای تو برو که گویشم
 نشید لغز به دست گران گران گیرد
 بیوی سایه لطف تو آمد می وای
 که سباز من بهار تا توان گیرد
 دو ماه گشته شهیر و درین آید
 که از آنکس خواست انعام بستان گیرد
 کنون ز در آتش آفتد بود وای
 که هفت خورشید زان بهر تان گیرد
 اگر و گریشد ویران فغان بخت
 چنان از آنکه مرا ویران بستان گیرد
 شهیر طول چو چون بخت شرفست
 میان خرد کسی از سخنوران گیرد

بخواه از ور خالق که با او از مدوح
 سواد عمر که آن نقش جاودان گیرد
 مدام رخت و یوار غایت یارب
 درین زمانه ز لطف خدا بیکان گیرد

ایضا

هر که ز جرم مرت ساقی ما بگرفت
 بصره و بغداد را از خط ساع گرفت
 وصف شرابش است بهت منظم
 نال قلم صورت بال صحت گرفت
 دولت کوین را بر خرد هم بگو
 ساعز لب یزی هر که مکر گرفت
 خضر طریقت بود آنکه پی کس گرفت
 پیر معان را شمس یادی بگرفت
 گریه مستی بود قلقل بینای می
 جام مغالینه را خنده از ان گرفت
 متع می آساید صیبت می پر و می
 جام عطا نادان چرا ترک خود گرفت
 فصل همان در خیمه گلشن بخت
 جام زونما که خواست بطریقین گرفت
 ساعی ما گرفت در چستان زند
 عرصه بستان بهادر گل احمد گرفت
 ده چرخش اقبال است کانی بخت
 رخت و یوار بسم روزنه گرفت
 دوش سوزیکده درت در بر زدم
 شعله قطره بخت ساقی و در گرفت
 دست من از لطف خان خوش گرفت
 شرم و حیا را داشت بدو زلف گرفت
 بروم از میان بخت ساقی گریه
 گر بکشیدم خمی او خشم دیگر گرفت
 تازه بهای گرفت ساقی جان داد
 وادی جان فرا خود غم شکر گرفت
 کو به سیم در دل شب غم زن
 ساقی من گرزدم نیک کوه گرفت
 پیر خرد مدح شاه گفت که باید سرود
 وز نفم جان فرا بخت داور گرفت
 داور کیوان جناب حضرت تو را
 آنکه خود از عدل داد خنده بگرفت
 آنکه سعاد است بسی از قدش گاه گرفت
 آنکه هزاران مشت از سرش گرفت

آنکه بومدش بودند سپیدی را روح
 آنکه در آتش یافت می صد شکوه
 آنکه بسجده جان از پای آواز یافت
 آنکه بر آفرین گفت ملک متصل
 آنکه چنان بود و مادر گیتی و گد
 آنکه برو خواند تا خطبه جایش خطیب
 آنکه بر سر پیر و پیرین روزگار
 آنکه یار است تا بسند اقبال را
 آنکه بوجوه صف سخاوت تا که افشان شده
 آنکه جهان داورش نکند پس گنجینه
 بر سر باد و باد بهش و داد خویش

آنکه از دور و فنی دین بهر گرفت
 آنکه ز اسکندر رش پایشی فر گرفت
 آنکه فراتر سپهر از بی نظیر گرفت
 آنکه ز بازه برو گنبد بهر گرفت
 آنکه جهانی از و خدی امر گرفت
 پای جرج برین پای منبر گرفت
 نقش آفاق را عدل که یو گرفت
 مسند جایش ترا ز شوکت قیصر گرفت
 خانه من نامه بود ز رو گوهر گرفت
 خود بهما گیر بی خسرو غاده گرفت
 تاج بخت است یک داده و دو گرفت

الحسن و عاتیه از شیر

تا خاری زنی وصل شکر فانی شکست
 تا نگاری دل پرداخ عزیزان شکست
 مده ز رشک رخ صدیق شایان شکست
 هر که در گه عایش نشین کرد و د
 آنکه گردش بهر رخ به دشمن کرد و
 ز کجا برخ او رنگ نشینان شکست
 دولتی سود کند هر که سر آورد و فرو
 قدرتی آفتد برش نیست خلاق بود
 قهر او رونق بهنگامه اسکان شکست

سر خاری بدلی از غم بجران شکست
 در بهاری سرور باخته سلطان شکست

بر شجاعان جهان یافت دل از شرف
 زورمند است بفرتاب خا و بخت
 کیست نامور قوی چنگیش شسته طوف
 شهسوار می که اگر گداز گیر و در گرفت

روز ناور و دسر رستم و ستان شکست
 دین پناهی که بدیداری با نازانند
 شاه چایبکه پیشش ابرو دارند
 کجکلا اسپیکه همان گونه رخ گردانند

چون که گوشه بر گنبد گردان شکست
 سرو او تا بهستان جهان را آرد
 بهار ابد از بهکد شادت فرست
 سر و مهری ز زبان برده خون گدازند

آن چنان گرمی بازار زستان شکست
 عهد فتنه که او راست کرد حاصل
 اندری کوثر با شش که نگردد زایل
 شعله لطفش ز پسرا دست بود در شکر

ناشته ای الم غزل آسان شکست
 بسکه نیز نیست ملولانه بهر گاه شهیر
 تا صید است برین بار که از راه شهیر
 رفته ارشاد که آن بند دو گاه شهیر

هم نه کا غنچه در و هم نه قلبان شکست
 آنکه عالم همه منقاد خدا وانی تست
 آفتاب این همه شراق فروغی تست
 در س فرمای که عالم بهیستی تست

تا خاری ارشاد تو تعان شکست
 این شهید است که بر تو حق خدمت دارد
 این شهید است که از تو طلبه را خواند
 این شهید است که خواهی که خواند اگر بتواند

که قدم در کف از باب صفایان شکست

تا بگردش چو دست سپهر باد
کامیاب گشت باد جهان سراسر باد
تا بیست نیکو نام علی اهل فضل
تو بگفتن بگوشتن دهشت شکریه
طلوعی به شکرست در شکرستان شکریه

قصیده قاضی ذوالفقار علی بلگرامی متخلص ذوالفقار

هر چه باد عشق دل رنجور شد رنجور باد
چشم من رنجور باد و زخم دل ناسور باد
برسد کوه و میان و شربت و شر عاشقی
دست من قرباد و دل بخون زبان تصور باد
زان بچلیکه که پیشش میکند بهشتیاد
سینه من وادی ایمن دل من طور باد
و سیدم میلرم از اندیشه عین الکمال
فقر من بهمان ز چشم قصه و غم غور باد
خستگان شام که حسرتش بر سر کمرست ریو
از سر شوریده مانی توانان دور باد
سرمه ریگه دارد با من این چرخ کعبه
انلی دل و دل من حرم کافور باد
زان می صافی که در جام اناجی سنج بود
شید و جامه و خرم و ایریق من محمود باد
این دل بجا سوس در غزالی عاشقی
چنگ شبنا زخم را صوفیه و عشق غور باد
شاد و نظم دل آرا را نمان آراستم
حسن آل اودیه و المانی استور باد
صاحب انصاف و مقبول باد این برون
قدر و امان سخن را حسن آن منظور باد
در شنای خالق و نعت رسول آل او
همیت من تا منم اندر جهان محصور باد
آنکه از آل حبیب افتخار محبت است
رایت او هر کجا و آرد و منصور باد
آفتاب دین امیر الملک فخر کائنات
دوستش در کامرانی دشمنش غور باد
خان و خاقان سده او را چین فرسادم
فلک من استانش قصه و غم غور باد
جز بد را نمی چمان پرور نیاز و مباد
تا زانو تا ملک عالم هست بر محمود باد
آسمان را رفعتی از شان او باد و انصیب
ماه لاریش ایوانش ضیاء نور باد

کتابش مطارد زهره بر شام و صبح
نغمه سنج نرم گامش با دف و طبل و باد
گنج او باد انجور در عالم بود نقد روان
کیا ساز فلک بر گنج او گنجور باد
با و گرد او سپایش چو آب چشم می شمار
بهر سالایش ترک آسمان با مهور باد
سعد اکبر باد و در ایوان او قاضی القضاات
در سعادت بیشتر از همیشه مشهور باد
گرد بر گرد و شبت نشین بهشتیاد
پایان هست روی گردون باد و شور باد
تا که در فرماندهی در عالم از عدل و کرم
جوهر اول با هر ملک او دستور باد
جمداد و در امر دنیا شد سزای آفرین
سمی او در امر دین حق چشمش کور باد
با و بدش جوهر تیغ زبان ذوالفقار
همدغای دولت او بر دلش مسطور باد
دوستانش را شب و دیو و کور باد و بچرور
و شمشیر روز و روشن چون شمشیر بچرور باد
صرف جان دوستانش تا قیامت نوش باد
جان دشمن هر فنش عقرب و زنبور باد
دوستان او سزای آفرین سینه شمار
و شمن و لائق نفس دین نامحور باد

قصیده از منشی محمد جعفر متخلص بزهر

سحر که خواب گران رفت و دست زنت شمار
بر و کشاد و در فیض دولت بیدار
وزید نواز آینه طرب فطالیه نیز
بنفشه جان فرح انگیز باد و گلزار
چو آن جمیل که خیمه شیشه از بر دست
نشست باغش با فروزین تاب غدار
شدند غرق بحر اخضرش مثال حباب
ستارگان فلک از ثوابت و ستار
گرفت زابرت با شمع صبح باریک
بفرق اهل زمین رشمه رخ از انوار
بگوش گوشت شگفتن نمود و گلشن
زخیل خیل صبا و قهر چمن از ازار
برهمنان طاعت و بریده خوان گشتند
رجوع کرده بخت فتنه لب از گزار
نوی مرغ و هوا سچمن بود و فروز
طوافی بد باغ و زدل شکیب قرار

صفا گری بنگاه صبح زدند
 سجده بی عشرت لوزم چو شان
 سوچین زرق و برق چو کشتافرد
 قدم زدم بدو نشن شجر چو دیدم
 در و جزا گلی هر گلی بصد بر سکه
 ستاده بر لب چو سرور است قدم
 بیایان بکف الدانی گلگونان
 لباس بوقلمون و در برگی از هر نوع
 غوغا چو نظر بخودست گفت
 که چون چنین روش نه برده بود
 بهیست گل چوین خوش فتنه
 و کم شاد چوین چوین که نمی باشد
 برآمد از شفق چرخ آلمان چو رسید
 نگه ز خط شعاعی و دیده تاریخ عور
 هماندم از دلبستان تار چو رسید
 خیال شد بقدم و دست به چو پال
 سرور و طلسم ساقیا سرست گروم
 می کرد و صفت باز که چه بجانست
 می می که طلب کند ز بهر خراج
 چه باونی که گم و بخت نه نسیم
 چه لعل که ستانند روشنای فلکنا

نه با کس قتل میا بخت شمار
 که کد و بی انعام جمع با و کمار
 شمیم سنبلیله چوین خیال کمال
 که میکشند هم از دور و انتظار
 هزار دیده برده داشتند شکر شمار
 تمام شوق و تنای پای بوسه نگار
 چه بکام لب با و خوش بوسه نگار
 ز رنگه خویش سر صفه چوین چنگار
 زما چرا که دیدن و آمد از گزار
 بجان باغ سر اسر و انتظار انتظار
 ز چوین رونق گلزار از ترانه نزار
 بود که باز کشاید گره ز غنچه کمار
 چوین که خوش طبعی ظهور نو راز ناز
 چوین که از سر کعبه رسد بهما فخر
 ز تاب عکس رخ آفتاب آینه دار
 که و شکسته شود رنگ بر رخ گزار
 که بی و رنگش یکدو جام نوش گوار
 بطراش لب نماید ز مرغ چوین شکار
 سب که باج ستانند ز قوی ابرار
 ذائق درد کش او میکش نیر شمار
 ز تابش جمع جهاش بوارق انوار

بنفشه گون قدیمی جز ز آبش رنگ
 شد هم ملک اغافل خدای را و ریاب
 که است گروم در سبزه آرد و بولیم
 خجسته شاه جهان بیکلیا که دلت باه
 ز بس که نقش داشت چوین بر هام
 گز رنگی بسداید و داش که و ریاب
 ز عطر باشی خالق عیم او مالد به
 بیوی او گل و بلبل هم در آفرید
 نظر عالم خیا زده خجسته و دخت
 بهما نور و دست بهما نش تسلیم
 پاس از نرسد ز دست گلی در چشم
 لب لطف می آورد زمانه در گریه
 بلند بر نیمه نواب قدر دان سخن
 معین شرح محمد بود عدا صدفی
 خجسته خان بهما و کتیبه رانی او
 مدار کار و ریاست ز حسن اقبالش

چوین که شعله آفتاب شب شمار
 دل خراب من از لطف ساغر شمار
 طریق حجت نوشابه ستوده شمار
 که بجا کریش بسته است بی انکار
 همه ریختنش رفت آبروی بچار
 خیال را سر و دوش هو است باقی قرار
 بهر خود کف اخسوس خوشتر عطار
 نسیم آغوش گز و ز سو گلزار
 عروج پایش از دیده اولی الالبابا
 زمانه آنچه بخواشت ز اندک بسیار
 کند مردم اگر میل همه از سر خار
 و ما دم از شجره و گل گشته از بار
 گزیدید فرخ بد و دمان سدار
 حسن بخلق حسن کوه در جلال وقار
 کند بچشم ز جان عدا و نصیب هزار
 ز رای قدر شما شستن نظم ملک دار

زهی خجسته خصال و ستوده الطوار

سخا شعار و مروت شمار و عدل دار

نهال قدر تر از بر سایه فرخ کند
 چه رای است که سر از دلو کوبید
 چوین که بود در شیشه افکار
 گماشت چوین خلد و دیده انکار

بسان نور و صبر و استقامت کجای گزشت
 حوسه از تو گریزان بگوش که خزید
 شمع غیبت ز روی تو هر ماه گرفت
 ز غیبت چه حدیست آورم که باکم سپهر
 بدشتی این تو باز نشناسند
 بدشتی آنکه ز غل حایثت برگرفت
 چه پیران و ستمگوست خاکیست بدین
 غم ازین جهان است شعاعیست غیبت
 جمیدگی بر روی تو از شومی
 صبا خرامم در و یکد و خرامیدن
 جلوه گاه تماشا چشم هر بین
 بروز زدم که حشر صفت بر انگیزی
 با من و نظیر من استعجولانند
 ز شور صور و دم گز نای و طعنه کوس
 تو نشان طوفان خون گزنگان نکردند
 نهنگان من شکلی شد باخیزند
 و آن زخم غنای بلان به یکد خصم
 زمین ز جای یکد فلک بجایماند
 شادکند و دیای خون بهایشان
 نوینش سرالضربت آیدت و پیش
 ز زهری پند برای گهرش ساس سخن

خود از گداز جگر افش بپوش کشید
 تار با گشت را ز تو تمام عیار
 لالی که بگفت داد لکیم است
 تمام در تویم ست و گوهر شاد
 ز فیض روح قدس زاده طیش
 دم سپید که بجز ناستین بهار
 صدای صیحت سخای تو شنیدند
 بنام تو که کل غلبه در گزاند
 همیشه ناکه بهند استغفار کشور
 شهران برای وزیران برگزیده شعار
 بکرم ازینست بکرم باد خاک
 جلال باد شعارت و قافیه و تار

ایضا

ز غلب لب نوا سنج بوستان سخن
 سخن بگوشت گشمت استال سخن
 بر ج صحبت اغیار که سخن است
 سخن کلین و بوسینه نام کان سخن
 خنان فغان و طعن و نشان است
 که خون عدل بریزند بر فغان سخن
 مرز آب گهرین بهید ناس
 بسود و محبت و دنان من زبان سخن
 به این جهان که نیاید زنی شایسته
 جواز هر دو جهان ست خود جهان سخن
 کمال محبت را بجانم و تو کوئی
 لب سح نه زادی چه تو امان سخن
 جنود شوخی و سخن بگری دل
 طغی نصیب به پیران نشان سخن
 ز روی لفظ نوا هم صورت سخن
 دماغ بسکه بسوزیم در میان سخن
 فروغ غیبت من و نور جان کنده
 و هم نصیب چه یک جلوه همان سخن
 کجا مایه اوراک و معیت است
 کز کلمه سخن بود و نکته دان سخن
 سلسلک سلسلک لالی به کرم
 کجاست که فرخنده حکم آن سخن
 کجا بدست تمام عدالت الوسیه
 سخن که زان خودش بود و وی زبان سخن
 بنوع خیر قماش بدست نوال
 کجا از هر حسن جلوه عیان سخن
 کجا بدست تمام عدالت الوسیه
 کجا بدست تمام عدالت الوسیه
 کجا بدست تمام عدالت الوسیه

بیدیده دیده و تعین نگه نگه حسین
 بی بی بزرگ ستم خون ناب بگر
 بصدور انجمنی من نیامد ستم کسی
 اکنون بشوید محسن و غمزه الفاظ
 بل فیض رخساره حسن جگر بر باد
 که برای تماشا شای حسن بود چشم
 بدین تکلف الفاظ نادر و شیرین
 بسیر رنگ یا حیر و نفوذ و لکش
 بدین لطافت ترکیب لذت بشمون
 غلط غلط هر نفییم بود قدر شناس
 سخن بزنده کسان زنده میدوان کرد
 بهر زمانه کند گل برنگ تازه سخن
 نشان بحضرت نواب سید بطالع
 بهما بناب طاعت من گوی نمی رنج
 امیر ملک سیادت که فکرش گوی
 سخی خیر خلافت که جگر بطاعتش
 چه هم خطاب بود بکر که صدافت می
 بحسن خلق گرش تا زبان حسن خوان
 ستوده خان بهادر و حسن سلطانی
 بطاعت من که بود آید و ن خطابت بر پیش
 بطاعت من که بود آب و ترکان سخن

که
 سخن
 قاتل
 است

که
 سخن
 قاتل
 است

یک نگاه تو ای خوش خلقان سخن
 خدای انظری به بلا بر رخ گل
 کشاد چون گرد زلف شاه محبوب
 مرا چه باک دیگرگان حرف گیر توئی
 نوی گرفت از فیض طبع فیض نیست
 طبع حبه لطف من بکافیه و طبع نیست
 عقیق و لعل از راه وقت گیرد و
 کشنده شهید ز حنظل خنجران سخن
 اگر بکلمه تو سنجید در از و عقل
 مبارزان سخن خون دل بیاچ دهند
 سخن نابل سخن گنج سینه لکزیند
 بیم معدنست خیره دیده حاسد
 فلک فلک برین بار و استخوانی
 چه بیم عدل تو در جگرش سرایت کرد
 در دگر سله شمشیر چو تن قبابی تنگ
 قران زهره و جریس مثل آرنده
 سخن بود در امان میسر است
 بزخم تیغ نگاهی بگر خون نه سپید
 پرویز لیش نشانده فلک برین
 بمان زلف شکر حسن استعاره کینه
 مضرتی نه بد عیب جوئی حاسد
 رخسار تر فلک سنگ آستان سخن
 بهار گل مخاطب بود و شندان سخن
 فصاحت تو و صد صد لسان سخن
 شبان کلمه عالم نم شندان سخن
 چو ارض از رشحات فلکشان سخن
 کشی بچله اندیش چون کمان سخن
 بلاغت تو گراشاید و کمان سخن
 کند چو لطف تو شین عهد و ان سخن
 سبک بوزن عهد پند گران سخن
 بهر کجا تو علم بر کنی سنان سخن
 در انجمن چو توئی مستقل ضمان سخن
 بقدر چشم تو فریاد تن توان سخن
 ز آتشین ملکت خیزد اروغان سخن
 بنخنده خون نکند شاخ و هجران سخن
 فراخی کرمت دامن گمان سخن
 طبیعت مصر آید چو بر قران سخن
 چنانکه اسم سخن سخن در امان سخن
 زنی چو خنجر اندیشه بر فسان سخن
 چو دلیخ تو با منست چو کمان سخن
 کشی چو قازده بر خسار آمان سخن
 بقدر دیده تو با منی چو هجران سخن

سخن بکوان نوالهت لعل حمانی است	شدی ببل غایت چو میران سخن
بفتح لعله باز نذران حسیان	شدی چو ستم و ستان بختوان سخن
ز شاد وین نسون دخت بختوان برون	شدی و تیغ زبان گز تو گوهر کان سخن
زیاد و صفت بلبل تو بچنان کمال	بزار گزیده اندیشه زده بان سخن
بجز تو کسیت کبلی بیج دست باز و بگر	کنده میوز و دیای سبک ان سخن
رسد و فکر بشیخ و قار و ملکیت	ز بار چو شکستین رود میان سخن
ز لطف باز نماند بان بجان رفتن	اگر با لطف غشی دم روان سخن
ز موسیقی جو و عطا نصیبی ده	که بند بند شکسته ست سخنان سخن
نماند گشتای خسرو سر بر کرم	بکاو کاو و جگر گشتان سخن
بر پیش دخت ای شهسوار عشق	قصور نطقه و زود مر اعنان سخن
شکست ز مهری از قدر و ایت صفتی	که بر جناب تو آمد نور بان سخن
در پنج چشم تو چو نیل بان کردن	ز خون ناب خنجر بایر مان سخن
قصور نطقه جوید و دعا کردن	کنون که قافیه یک سبک سخن
بست قدر تو باشی بخت است اقبال	بدر مان زبان و بدر مان سخن

ایضا از کلام زهری

سر بلبل نغمه خوان گز	فدائی گلستان سخن
مثال چمن از نسیم بار	گرفته ستاد نق مکان سخن
دو دین با نصاب آواز کرد	ز چرخ سبزل بر فغان سخن
سبیل چو عذرا نایاب بار	بسو آید اینک زبان سخن
قدیم رسد بفرخنده شتر و بار	نشان بقاد و چسان سخن
چو آب و صفت آتش نماند	بجان تاب برقی جهان سخن

دل خوبرویان نهان بپیرند	بهر غمزد ناول بسان سخن
چو جادو و چشم بستان تراز	چه جادوی تو امان سخن
نهان غار دست چو کزبان	چه گزیت سحر عیان سخن
بفرمان دل ز ادبیت شکن	پرستار روی بیت سخن
جنود معالی طبع اندرون	بو خواجه شمع نشان سخن
چو مریم بهر زکته زاید سیج	چو طبع هم رسد بپیان سخن
رسانم بکج سخن آفرین	بگویم چو باز نمان سخن
بیدار جهان رشک ای کینه	مرا سر مه از سر مه ان سخن
سحر غمزه بکشد باز بان	ببادار شوم حکم ان سخن
ز غم و زخم از ذوق سخن چنان	که شد خانه دل اول ان سخن
سبارک سر رم گوی با صند نیاز	سر پای سر و چان سخن
زافسون جادو و کلمه خار بند	بیدار من گلستان سخن
فروزم چه رشک و شید شمع	کنم که زرب اوان سخن
بالفاظ شیرین بیدار ایش	فرستم بهر زخم خوان سخن
زیران بگرفت بلفتن چه و دو	چو عینم منم نوجوان سخن
الای خیال سر ز صند	چه لای تو بر اخیسان سخن
گرفتم که از عرض چو عتسم	فرو دی بخود محو و شان سخن
ولی برقی آب روی اوب	بآتش روی خان مان سخن
ندانی بکام که بس گرم گرم	بروغن نشاد و صفت نان سخن
بپندار میوهوشن تو ان شدن	ز زدی که بر اخیسان سخن
شنیدی که شاه صبر نوال	ترا نیز شد در میان سخن

چو سبک است

طالب کرد شعرت بی تدرک	که از تو بهانه نشان سخن
خبر سال طبع بیاون می	گویه بی گستان سخن
قواش کن بشکر از دش بگو	که بر نامه است سده سخن
موش و ماش بیا گاه هست	چنان کند تازه جان سخن
مش و گیسو آن را و کجاست	مزن کن و در مان سخن
فصلی قصه و طالعش خیال	هر بار رنید سر و بان سخن
و از شای و جفت سخنیش	زبان قسم در میان سخن
روانی و نقش لوح قبول	که تازه بگلشن بیان سخن
و بر فلک و قف گل همیشه	کسی تیر از پوستان سخن
ایالت شیم گل گشتش	دل تازه داش معمولان سخن
نواکت بقطره شیشه شیب	بسجد بگو که این سخن
همای بلاغت بام نرسال	سخن کند ز شیان سخن
نیمی جفا گاهت یاد رس	باصاف و شیه دان سخن
رخ از سر منی بهر طبع	و قیقه سخن بیستان سخن
ووق بیز و وج سخن و شمانه	شیر و دود و دوان سخن
رویت توانش چو بنام تمام	ز همه بسند رستان سخن
از بی سخن هیچ شست نشان	خدیو ترن پاسبان سخن
نشاند دل غرقه خون تاب	بقدر سخن کاروان سخن
نوی بخش بلع سخن از قسم	که گفتش توان باغبان سخن
و عید زمانه با انصاف و داد	بهت گرم قدر دوان سخن
الف بر زمین هر زمان بکشد	بخوش فکرش کاروان سخن

بشاخ قلم از نسیم خیال	دانه گل از غوان سخن
و ضامت و سر مکتوب دل	فروغ رخ زیر قان سخن
امیر جلالت زمین و وقار	طبع بلبس آسمان سخن
لب جان تو از دش چو دانه	و کعبه بر سر طهران سخن
اندک لای محش بازش قلم	نسج داور قف باون سخن
چشمه سخنور که حرف او	سپاسنا بود در کمان سخن
هر دو پر کز رخت فکرش	ز گردون و نسیم آستان سخن
بمانا چو ذکر فصاحت کند	بندرت ترا آید زبان سخن
ادب بر جنابش با چراغ سخن	چین سوخته با نور بان سخن
مرا دل آرزو مند و سر	و مانع سر عقودان سخن
یگانه خداوند و الاشکوه	باغیشت کشورستان سخن
رخه انجام فکرش بهر رود	بیانه از دش چون میان سخن
اولو العتیم نصرت و چه سر	بیاد آوردش سنگان سخن
نیشید خنور بهر رعب	به پیشش نخل دستان سخن
مظفر بر م حالات سران	با نیش و رایه بان سخن
لقون کشن عارض دلبری	بصدح حبس دستان سخن
کت سر مرده اند گوی هزار	ز گل گرزند و استان سخن
سر گزگ در زخمه حرف گیر	باصاف دی شد شبان سخن
یکایک کند مرغ دلهامکار	بزه برکت چون کمان سخن
درود دگر قدره ای مستراح	جزا و رانه اندر گان سخن
مگویت توان داد دل شایع	چو طبعش کشاید و کان سخن

بشاخ قلم از نسیم خیال
دانه گل از غوان سخن
فروغ رخ زیر قان سخن
طبع بلبس آسمان سخن
و کعبه بر سر طهران سخن
نسج داور قف باون سخن
سپاسنا بود در کمان سخن
ز گردون و نسیم آستان سخن
بندرت ترا آید زبان سخن
چین سوخته با نور بان سخن
و مانع سر عقودان سخن
باغیشت کشورستان سخن
بیانه از دش چون میان سخن
بیاد آوردش سنگان سخن
به پیشش نخل دستان سخن
با نیش و رایه بان سخن
بصدح حبس دستان سخن
ز گل گرزند و استان سخن
باصاف دی شد شبان سخن
بزه برکت چون کمان سخن
جزا و رانه اندر گان سخن
چو طبعش کشاید و کان سخن

پیش درگاه جلالت شان که جان بسوزد
جنه پای نواخت قطره آسار و نعل

زین فرق خادمانت باد تاج فخر
راس اعدایت بود مجروح از ضرب صیل

قطعه تهنیت عید از ثاقب

ای مست الهام و پیل	جاست هر دم مزید باشد
هر رشته عمر و دولت تو	چون عمر خضر مدید باشد
هر شب باد اشوب بر انت	هر روز تو روز عید باشد
هر آرزوی بدل که دارم	از فضل خدا پیور شد
ثاقب خواند دعا بزم است	بشن عیدت سعید باشد

ایضا من

ای مایه افتخار و مدح ز من	ثامت نامی بد بهر حدیق حسن
روز عیدت بود مبارک تا بود	باشد غور شیدا فطرت دشمن

ایضا من

خورشید پر فضل و گردون گاه	نواب امیر یک و هم والاه
پیوست بود طبع ملک قبال	بادت افزون بهشت و ثواب

تهنیت از تنج طبع حافظ خان محمد خان شهریار

سحر عالم غیب این نوا بگو شمع نور	که فردا بپای تو خدگان که عید آمد
یکی بهار چو روزگار شمع فوت	دو صد بهار چو شب عید آمد
چشم صبح که جان کردش آرزو بدید	چشم عید که می بست زال عید آمد

چه را و قی که از نوشها و مید رسید
ز بس که جان بی این روز و الی بودید
از انچه بر رخ و الم در رسید جلوه نمود
کنون بخیر و سعادت مران جایا عید
غریب جلوه فروشی حضور والاه
اسیر ملک بهار بود که از هر جا
فر از قصر جلالش فرو داید جا
بعد اوست چو هر روز با شادی عید
بود بسم شریعت ابوحنیفه وقت
چو اوست ز آل رسول بمن از طبعانش
بلند بار گاه ترا مبارکباد
بدان ادا که بدور کس نیامده بود
ز سر چه عید که اندر کنارشان شکوه
چگونگی که چه عید است بان که عید
چه عید ای چو تو چشم کسی ندید رسید
عظیم مستحق بود که در بر تو بود
چه دولتیکه جهان بهر او دیدند
ز گرد آدن عالمی چه می پرسند
هزار عید بهر منی که شهرت ترا
مدام بر درت از عیدها فوید آمد

سلامت دو خداوند را و گان با دا
کز ان یکیت سعید و دیگر رشید آمد

عید عید عید
عید عید عید
عید عید عید

قطعه تنیث عیسی از شبیر

سیدی حسن خان بسا در که گفت تست

وایم بسر عالم گمشد باش و ز افشان

در بزم که قمر نگاه تو منسان دار
در بزم که قمر سباه تو سر افشان
باز وی علمای تو افشای گمشد
نیروی قلمهای تو گنج بن افشان
البز و من گشتن او تاب نیارو
یک دست اگر تیر عقاب بر افشان
باغ شجیع لطیف تو مارا امل افرا
نخل چمن چود تو مارا افشان
ای بهر و در گشتن لطفش گل و صفتش
ور دامن شبیه زو و مجیب سر افشان
هم نقش شتابش به کار و گرانیز
هم عقده و عایش لیل از افشان
با برکشش گرچه مقابل توان شد
نوحه که اشک خودای چشم تر افشان
زاداب به قاست خودای طرشش
گروست فشان تو ز خود بخیر افشان
عید سگر افشان نثار است دوستی
در موج چنین داور روشن گز افشان
عید آمده ای آفرین طبع به یار
عید آمده ای شعله جاست سر افشان
در موج تو و جایزه مدح تو خالق
در پاش ترا ساخته مارا اشک افشان
تا عید که شهر سیر خشک مواری
وز نقش نمش گل بسر افشان
در جایزه نظم به یغی و تحسین
روشن گمراه او رسا و او گر افشان
و تنیث عید فشانم که هر موج
اند رصدا هم گنج که تا که افشان
هر نخل گلستان و عای تو و حرکت
البسته بجای شر آمد اثر افشان

نخل شری باش و لب مود و غالب

چند اگر شربش سده بشتر افشان

ذیل خاتمه نگارستان سخن

منفی میاد اول کسی که تضمین سپان در قطع غزل طرح انداخت میرزا محمد فیاضی مخلص است بمکوبه
سید امشب بیاد تربت حافظ قدس است
الایا ایها الساقی ادر کاسا و ناد اوسا
بعد و شعرای دیگر است خامه راورین وادی جولان دادند بللی گوید
بللی چون حرکت بزم زندان شد بخوان طلب
الایا ایها الساقی ادر کاسا و ناد اوسا
و کمال خجندی گفت

بر روی دل عشاق کمال از سخن خوب
خوبان عمل فتنه زد و بان تو یابند
گرفته بقا چون خط از آب بقا یافت
عشاق حیات از لب خندان تو یابند
نویسند کلام علی آزاد و مکرری به مصداق بسیار از کلام ساخته تحسین نموده و گوی بخت
از صاحبان این فن بر بوده ابیات چند و غیب ایراد کرده میشود میفرمایند
ای خسرو شو خان چه کرد و صفات آزاد
خوبان عمل فتنه زد و بان تو یابند
میرزا و ملکیت به زبان افغانا را
از مکران تو شد باز و گرفتاری دل
بر آه عشق توانست حافظ و آزاد
که ما و عاشق ز لبر و کارداری است
یار اگر فشت با آزاد و حافظ و دوست
پادشاه کامران تو از کدایان عار داشت
ما و از باغ حافظ تحفه آزاد
بلبل بر گل خورشید یک در مقام داشت
آن سیه چیده که شیشه عین عالم داشت
بگوشه شیشه از سینه آزاد
قبول کرد بجان بر سخن که جان داشت
آه آزاد و شیشه از سینه
که از انقاس خوشش بوی کسی می آید
می آید از سینه از سینه
که از انقاس خوشش بوی کسی می آید
می آید از سینه از سینه
حافظ از سینه از سینه

بگزین شوره سنجیده حافظ آزاد
 شیری و شیراز بگوش آزاد
 چون در جانب میخانه حافظ آزاد
 نیست محتاج تنگ گفت حافظ آزاد
 نشسته اند سر راه حافظ آزاد
 عیان ز جانب میخانه محفل کن آزاد
 بسوی میبکده رفتند حافظ آزاد
 چون در جواب حافظ آزاد این گفت
 یافت تعلیم ز علامه شیراز آزاد
 محکم مرشد شیراز طاب منجمه
 بقبار رفت ممرشد شیراز قسم
 که در زو جانب آزاد شیراز
 آزاد گرچه دور زورگاه حافظ قسم
 آزاد تا رویه حافظ ششم
 بسوی مشهد حافظ شد دل آزاد
 نوش کن باده زمیخانه حافظ آزاد
 سید جوت خوش گفت از قضا آزاد
 خطش کشید و طاقت آزاد را بود
 آزاد برگزید ایسی باین سنده
 تنبیه ملاحظه و اوین شمشاد است که بسیار است که با هم شعری معاصرین دیگر
 متقدمین بعض مضامین بسایه یکدیگر واقع میشود و این داخل تواریست نه سره چنانکه علی

معانی و بیان بدان تصریح کرده اند اگر کسی بظن تفتیش بنگر و شاعر را از تواری و مضامین غالی یاد
 میراند و جزوی از اشعار تواری و قوام آورده چند بیت از آن بر سبیل شهادت میگوید و گفته
 بستم دل سیران بجاگزید از تواری بحوالی دو چشم حشم بلا نشسته
 صائب گوید
 بحوالی دو چشم حشم بلا نشسته
 چو قبیله گرد لیلی چه جا بجا نشسته
 بنانی گوید
 قضا که بر لب او خط انگبین دارد
 برای کشتن بن نه در نگین دارد
 صائب گوید
 امید جان شیرین و ششم از لعل سیرایش
 ندانم که از خطا قدم در نه در نگین دارد
 میر سنجیده
 دم و الپسین زلیخا بهین ترانه دم زد
 که بجز به محبت پیر از پیر گرفت
 نقی گوید
 چه غم ز قرب دشمن که محبت بلعنا
 بکشاکش نهانی پیر از پیر برآرد
 سلیم گفته
 شوق رویش همه کس را بغری دارد
 سبب اینست جلای وطن آیین را
 کلیم گوید
 چند رخا ناس آتش فت را ز بر تو تو
 زین ستم آمده در فکر جلای وطنست
 سلیم گفته
 چون کشم با گران غم دوری از ضعف
 نگه خود توانم ز رخت بردارم
 کلیم گوید
 ز ناتوانی خود این نقد ز خبر دارم
 که از رخت توانم که دیده بردارم

سید گفته

نیست هر که بیارسم بهر مقام نوشته دارد
 نیست گوید
 است جوهر کربش شیر و شکر است
 رقم نقل جهانی است که خورشید است
 سلیم گوید
 که از این مشرق و درین من روشنی دارد
 که شبهای سیاه بروی پیوسته اند
 واعظ گوید
 چون در ابروی سیاه است که هر چه نیست
 بیرونش بهای درازم همه بر هم نیست
 سنی گفته
 در ابر ساقه لویه های خونی خنده می آید
 که عاشق گشته و چشم و قاذر یار هم دارد
 طهرت گوید
 در ابر ساقه لویه های طهرت خنده می آید
 که در چشم طهرت از لیر نامش نماند
 سلیم گفته
 آنکه بیغاهی بر در نا بسوی او دل است
 نامش طاقان بر بال مرغ نیست
 طهرت گوید
 میتوان از دل طهرت یافت حال مرا
 نامش طاقان بر بال مرغ نیست
 صائب گفته
 سر چرخه میات لب میچکان اوست
 عمر دوباره سایه سر و روان اوست
 طهرت گوید
 پیش آید بکام دل در دهن نیست
 عمر دوباره سایه سر و روان اوست
 صائب گفته

حسبت ناعینش آتش را لب باید آورد
 آب چون در روغن افتد میکند شمع را

عسلی گوید

آب چون در روغن افتد ناله خیزد از چرخ
 صحبت ناعینش را باشد غم از ارضا
 مشرقی گفته
 برگ حنا نیم و باسید رنگ و بو
 در دست دیگری است بهار و خزان ما
 خالص گوید
 ما را خبر ز شادی و غم نیست چون حنا
 در دست دیگری است بهار و خزان ما
 سلیم گوید
 مشاطه را جمال تو دیوانه میکند
 کاینه را خیال پریشان میکند
 صائب گفته
 دل را نگاه گرم تو دیوانه میکند
 آینه را رخ تو پریشان میکند
 غنی کشمیری نیز این مضمون را می بندد
 هر کس که دید روی تو دیوانه می شود
 آینه از رخ تو پریشان می شود
 سلیم گفته
 چشم تو ارم زهوش تری دست میکند
 یک سر مه و آن شراب ملس میکند
 صائب گفته
 از چشم نیم است تو با یک جهان شراب
 مصلح کرده ایم یک سر مه و آن شراب
 سلیم گوید
 صدا چگونه بر آید که این سیخ چنان
 بسنگ سر مه شکند شیشه ما را
 صائب گفته
 مانند ناله دل در دهن نیست ما را
 بسنگ سر مه شکند شیشه ما را

و استغنیای طرزه مقصود و شبه و او
 سلیم گوید
 هر فال که از شاه شمشاد گرفتیم
 صاحب گفت
 خواهد افتاد و امن ز نفس دست من
 این فال را از شاه شمشاد دیده ایم
 سلیم گوید
 سلیم منند جلوه خوار خورده خون مرا
 چه روز بود که با هم باین حسرت افتاد
 صاحب گفت
 صاحب از منند جگر خوار برون می آیم
 دستگیرین از شاه بخت خواهد شد
 بجهل ازین وادی اشعار بسیار و در و این شعری نامدار واقع شده و اقتضای حسن بن آنکه
 اشتراک الفاظ و مضامین و اتحاد مباحی و معانی حاصل شود و خواص گفته و تا عمل حسنی داشته
 باشد و بی عمل دیگر نرود و جمیع معلومات خاص حضرت علامه ایست انسان که شوق از
 نیاست تا عاجزین پیش از این مصون می تواند ماند فایده شانی و خصوصیات که زبان
 هیچ زبان ندارد و از جمله خصوصیات اولین است که الفاظ در دیگر زبان میرود مثل فلهی و
 ثقی آثار و خلق سید به الفاظ زبان دیگر چون در عربی رود و ایرانی رونق میکند و بیگانه و غریب
 برخی از خصوصیاتش نیز از او در حجه المرجان فی آثار منند و شان و والد ماجد او ام المذکر کاتدر
 غصن ایوان المورق بحسنات البیان که در ذکر علم و بی سنسکرت است بیان فرموده اند فایده
 اهل هند به جوهر را در تن نام کرده اند و تن و زبان هندی جوهر را گویند اسامی آن نه چوب نیست
 مثل یاقوت مرجان القاس قلم و عین اله مر و آید که آن مرجان از نباتات است
 بسبب کمالی که دارد از جنس نباتات برآمده و داخل جوهر شده است از او بگویی همه لک گویند
 کمال مرد و زجس خودش برون آمد
 که در شمار جوهر آمده مرجان
 فایده و سلاطین صغیر را در صفایان باقی است که بالای درختان از دیوار تا دیوار دیگر میگردانند

و اصناف و طایف که در آن باغ منوراده اند هر طرف که میخواستند بر و از یکسند اما جانیه آسمان از
 شکست برون نمی توانند رفت میر از او گویند
 سرگویی تو که از باغ صفایان نبودی
 صید سر و او را غلبه نفسی هم دارد
 فایده میخوش ترش شیرین راست مزه را گویند و به تسبیحش آنکه میکش را شیرین ترش خوش
 می آید و فوایدی را در حق شیرین نظیری نیسالی و بیست
 منیش صغری بیمار آن شکست
 بوسه بخوش از ترنج و قند است
 فایده مراد از خط سافه خطوط سامیه است و بار هر وقت خط داشت اولی خط خود و دوم
 بنده و سوم خط الهی و چهارم خط اندکی بنویسم خط انصاف شش خط کاسه که در هفت خط فرد و پنجم
 فایده و با سوختن یعنی باز سوختن یعنی دوباره سوختن است مثل سوختن زغال چه و بمعنی باز
 آمده و حاصل معنی با سوختن تمام سوختن است چه در آتش اولی قوی و در زغال بیامد و در آتش
 تمام سوختن گستره کرد بایستد خان گوید
 گویند و باغ سوز که واسه زنی از شمشیر
 خود را تمام سوختن و آتش شمشیر
 فایده در فلک کشیدن نوعی از تعزیه الخفال است که معلیان گنبد فلک جوی را گویند
 که تخمینا بقدر یک و نیم گز باشد و در وسط آن بفاصله یک است و دو سه را گنبد و رسی را هر
 سراج گز را بنده محک سازند و طفل را بر پشت نهانند و هر دو پای او در میان چوب در سرج
 در آورد و بی چینه و دو کس هر دو هر چوب گرفته پای طفل را جانب شمال کنند و رکعت است
 در ویش محمد قصه خوان که او را شاه اسمعیل ثانی صفوی بطریق مطالبی در فلک است
 پای که دیده بود و در وادری
 چون بی ادبی کرد منراش وادری
 از دولت تو رسید پایم بفلک
 دیگر بزمین می رسد از شادری
 فایده و بهترین ابیای شیراز باب کاریز کن الدوله ابن بابویه فی است که باب رکنا بود و کنی
 است تا بر زبانه خواجیه حافظ علیه الرحمه فرماید

قائده معتبره در قاعده جمل مهورت کتابت باشد نه تلفظ شکی در حقه احوال هر کس که لفظ
و رسم الخط مختلف واقع شود مثل حسی و یکی که در لفظ الف است و در رسم یا و مثل حقه و طه
که در لفظ تار است و در رسم یا و بعضی گویند معتبر کتب است نه تلفظ و بعضی گویند معتبر لفظ
نه رسم و بعضی معتبر معنی گویند قول اول معتبر است قائده نام بنده نوالحسن است و
انصاف نورسوی عباد و در کلام الهی و سنت رسالت بنای بسیار آمده قال الله تعالی
فی هذه یسی بین ایدهم و قال صلوات الله علیهم اجعلنی فی سواد نام جد پیدا و لا یفان نام
ابن الدواد و حسن میو دارم که میر عبد الولی عزلت سورتی برین جنس اسماء اعراض کرده بود
که الملاق لفظ اول و یک دست نیست و لد فلان باید گفت جوابش آنکه علم به بی صنعتی است که
نام آن الحاق اجزائی بالکلی است این صنعت و شرح بدیهه این حقه و انوار الیق فی انواع البدیع
تصنیف سید طایفان کی مذکور است حاصل تعریفش آنکه الملاق کل بر جزر کند بزی تعظیم جز
این قبیل است آیه که میفرماید **کان الله** قال المفسرون انه کان وحده فانه لکماله
فی جمیع صفات غیر و تثنی گفتند

موالغرض الاقصی و رفیقک المنی به و سزایک دنیا و انت الخلاق بن
یعنی ای مبدع تو تنها خالق از جهت اجتماع اوصاف کثیره و در تو الیق و استقامه الدین اولیا و کعب
اجبار قائده از بر این تاریخات تاریخ حاکم است آن گشته جمل احوال و تاریخ خشک سالی
اورنگ آباد از به آواز و آراض ابلع مآلک همه نازک بقاعه جمل و حساب
و تاریخ جمل و تاریخ و تاریخ مستقیم و تاریخ مسجد بلخ و والد ماجد و ام فکله از حاق سید محمد
سورتی مهمتم و خلافت و حکم النبی من بنا لله مسجد ابی الله له بیت فی الحقه
و تاریخ مسجد بلخ و سید محمد و امجد و اقبالها از مولوی ابوالحسن محمد یوسف علی صاحب
یوسف اقصم الصلوة للذکر و این هم یکی از اقوال است آیه که میفرماید و تاریخ و تاریخ
جد امجد از مولوی امین الدین صاحب مروج جالیسری مامت بخیر و تاریخ عقد ثانی

والد ماجد و امجد از بعض معاصرین و اخیری تخمین نه و از همان جهات است هیچ
نمین هر سید مبارک محدث بلکابی و جملینی مبارکاینا کنت و هیچ سید احمد مجاهدیه
بر یلوی احمد احمد و هیچ جد امجد و حسن بی چون رفتار سمند خایه در گذارش این
بر ذکری حسن و قوف کرده است که خانه همه کار و بار هر دو و سراسر هم خوب شود
اللهم احسن عاقبتنا فی الامور کلها و اخرنا من خزی الدنیا و اخرنا من خزی

عاقبت الطبع و غیره حسا کمالی مولوی شمس الدین القصار احمد نقوی و بیالی سلمه الله

اول و دومی احمد و شمس احمد
زبان بعد سوخت سوال شکر
نور بن محمد بن محمد بن محمد
پرواز و حروف ختم اشاد کتم

دین ماه میر و زمان سید که غنی آرزوی خلط و دستان سر شافق و در و مهر است نزد
براست نمایان و در دستان نمی باید و و خا با جابت دست گریبان است و به یاقده
جمعان این نگارستان سخن که ضمیمه مذکره شیخ انجمن و قیبه بازوی جوانان آن چنین است
تالیف او بنده نازک خیال غم ناصیه و دولت و اقبال شیخ شهبان سخنی نویس گلستان
پروری هم غم و سپهر غفلت و ذکا و ادب و ماه شه صدق و صدقا و هر صفت میاوت تاج
تارک شرافت شیل سدا و افتخار و در مده و اعتبار سخندان علم و فن جناب سید نور الحسن حفظه الله
عن المکاره و الفتن بهمه رافت همه ملکه ملی صفات بلکه تقدسی ملکات آبروی و دو مان و دو
و کر و خیزینه جواهر ملکات انواع نعم نقطه و اثره عدل و دین و مکر و خاک غر و ملکین آفتاب کتاب
حق پروری جهانگیر انصاف استی افسر فرق بخت و اقبال کان لالی متلالی فضل و
افضل بکانه زمانه و دانشمند فرزانه قدر روان الهم فی فخر سان همه و الله صد رشیدان
فخر امتیاز شکن و سواده و سیرت و اخلا و از رنگ زیب الا ماره حسن شیم و رشید بنی آدم
رئیس و لا و اعظم ملقه اعلا شاره به بنایب نظام علی القاضی و شایب جهان بیگم

والله اعلم بالصواب وقرآن وای الکریم دارالاقبال اعلی الله تعالی مدارجها علی مراتب
 حسب علی الامم وخصما بید التقی وای الکریم وای الکریم حضرت باری در غایت شتابکاری
 بر دوستی و دستکاری بین انسان و انسان یعنی منشی احمد حسین صفی پوری را تقدیم کرده است
 فضائل جنوی و مسوری و انعام محیی مبارک و اخلاق شایان شمع محامد و مزایای نمایان بولوی
 محمد عبد المجید خان نعم طایع ریاست علیه بکرمه و بولوی محیی صیدت عن کل رزیه و اصلاح
 سنگ از معدن دافش و فروختنک حافظ کریمت القدر علیه و عافاه بهر نعمت آراسته
 و پیراسته جلوه گر کاشانه زین و نور افشان زوایای این خاکدان کهن گردید و محاسن جمایع
 پیشینیان و محامد مکره ای پسینیان را در گوشه خمول و اختفا نشانید و از احتیاج ایست
 دیگر فراهم آمده بای بی نیاز گردانید کسی که پیش او این گل رعنا و باو آتش فکر ریاست می
 امروز شاه جهان اقلیم ستفنا و سلطان کشور اعتدال است

بهرو و سه لعل بدیشان چه روی از بهر گهر روی عمان چه روی
 زین نسخه بگیرد جهان لعل و گهر در جای دیگر برای سامان چه رو
 اللهم احفظها عن اعین السحار و ضلوعا عن جوارح الکون و الفساد و بارک فی مبادیها و معانیها
 و انعم علی مؤلفها و یانها

و دیگر خاتمه الطبع رختی کلک جواب کفر میدور و حید عصر آبروی منشور
 منظوم غرضه به سنطوق و مفهوم منشی محمد جعفر حنا زهری کان عن کل حصه بر

بریزان سخن آفرین سپاس که سخن بر زبان آفرین و زبان در دهان و زبان بیل قر
 بیگل و او گل بچین و از صدق دل درو و بحضرت سخورافصح عرب که فصاحت بی از هزار
 اعجاز زبان اوست و بلاغت معنی نقشی از ستودن نگارستان او علی الله و علی الله و علی الله

ایام بعد از شورشیدین که در شمع ایمن شکر گشتان سخن و دستکاری خاتمه ای زرق
 و نقد نظریه و کرم همانا صدق و صفایا بکلیه کشور و هنر رسانا زک خیال کش زبان روشن
 و مانع شید و ایان سن بریدان بخوری بر میان چه و نکته پوری جان بخش قالب سخن جناب
 سید نور الحسن صاحب طبع الدلا و اسب فرودیش پس نهال نو آیین ممالک جاده و جلالت
 سرفراز بر جلال و اقبال فروغ ایوان کارگاری سپیده و صبح خیمت و بختیاری آبشار
 چمنستان حدیث و تقییر معلوم حقه گانه و در تاسیس بین محمدی بی نظیر جناب مستطاب
 امیر الممالک والا جاده نواب سید محمد صید محمد حسن خان بهادر و ام و ملت و ملازل و ملت و ام
 ریاحین رنگین بسته آمد و شاعران گزیده و بچین بیکر حیدر و ادسرخ و اجمیات بساغر شد
 همانا این تذکره ایست که قربان طرز تالیفش توان گشت و از گلهای سخن جنبی که آب تحقیق از
 خیابانش با قراط و تفریط نگزشت و این آغاز مدهوی قدسه و فرجام رسیده بجمعی با ساقم بیل
 اقلیم عجم الاحسان بولوی محمد عبد المجید خان و خوشنویسی جاده و رقم حیدر و بچین منشی احمد حسین
 و تصحیح معدن علم و فضل بولوی سید و القفا احمد صاحب که بر یکی کار خود و یکی روی کار
 و ضرب النشل اصصارت و در طبع دارالاقبال بهوپال از قالب طبع برآمد و چون شادی
 نقاب از رخ برگرفته جلوه فرمای هر صند و لبری گشت اگر با قضای بشریت نقطه از قال در پایانه
 یا حریفی از لب جانفرایانه سواد دیده روشن نکرده و بشل کسب معنی دهند و بخته بهست آه و بخت
 انصاف نکرایانند احمد لعل علی تمامه و الصلوة والسلام علی نبیه و علی اله و اصحابه و احبابه

قطعه تاریخ طبع
 برآمد چو از قالب طبع خوش جواز سخن بگشتن گل یا سمن
 طرب سنج تاریخ زهری بگفتا سبب طریق سخن

و دیگر خاتمه الطبع از استادی شاعرانی نظیر نادر حیدر و طاهر خان شمس الدین القدر

تا چند طبع را خوش آنکه ای شهید
 راسخ تر فتنه اند و بجای رسیده اند
 بنام این دوین نونمال گلشن چاد و تازه خرام عرصه سخن آردی دولت و اقبال سید نور الحسن
 که نگار بنیان نگارستان سخن و چرخ و دو و غفلت و شوکت صاحب شمع انجمن است چه بلا
 شور سخن چه سود و در که کن با سوزان زخم سخن اشعار و نگینش با نگینش بر داشتند و بر سر و لهای پیش
 شکست آنکه خدمت این فن فیور میکنند عمری بر آستانه سخن نیا و زندانی نشینند و هیچ فنی
 سر و کار ندارند و شوق این نهایت میرسانند چون چری شوند چنان را غنای نقصان بدول خوش بگویند
 و دیگر از اند چه بر کار آگاهان پوشید غیبت که اگر شود خواهد که این بار گران را بر خویش بکسایند و بگویند
 که بسوی منافع اعلی و معنوی نرو و از بلند نیالی و تازه سگلی و دایندی و ظهور و دو دولت گزنی
 و معنی آفرینی و سخن گاری و نظر گفتاری و دیگر اسباب حال این فن قطع نظر نماید و بکسایند و بگویند که
 گرایه لیکن مشکل این دشوار آسان نمائید بدی که اگر نظر خضر نماید چه بوقوف علیه گفتار سلیس چه بپیش
 صحت اعتقاد حسن معاشرت و ترکیب الفاظ چه بپایان یافت و طلیات و مطالعات و ادب و اساتذ
 خوش صفات و معنی که اندک و از خوا به بود چاره این کار بفرماید و بیچاران افکار و محاورت را چه دوست
 میدانند اما ترکیب الفاظ آن دایمی جدیدیت و تخیل است که اندک راه است نتوان رفت تا سلیقه بخت
 بر سر بی بر خیزد و اگر کسی در کوه و میابان راه که کند بستاند و راه یابد و بگوید که وای
 سخن و زمانه باید که سلیقه و دست پیدا نماید همین بنم کی از اساتذ و وقت را با ستادی و روشتم
 و بهت بدیافت نکات سخن که ششم و در هیچ حال از این شوق بازگشتن نمائند که بگویند که شوق
 نوشتن و جوانی فراهم کردم قصائد و کلام و درم و اینهمه سخن نور حد فتن و تازه نوای چمن سخن و غزل و لیکه
 بحال ادب است و بنام و دست بیشتر در حدیسن با ختم را بر بوی دوست یا به شوق سخن از تازه نوای
 که گاه گشت متون گاه گشت توانش نظر دارد و جمیع عوالمی پر دانه که دینی نو آفریده باشی که در خور
 که در شوق انگشت است و درین توکی نگارستان سخن تهنه شمع انجمن را بدان شوقی نگارستان
 ادای آراست که اگر بصاحب شمع انجمن بنده است اگر چه نتواند بهر تمام کند چون کمال الفضا است

آمد که شهیر آراوه هم مختصری نگار و وفقرات چند در هم بافته بطور غایت پیش آروازان است
 که آنچه شایسته شود و بر زبان قلم گزشت همه چه از ان شایسته باقی است بر زبان میگز رود که
 حق تعالی این پر عالیقدر و این لب بلند اختر را بکامرانی و جاوانی نگه دارد و آمین ثم آمین ثم آمین

تاریخ طبع نگارستان سخن از شیخ محمد عباس رفعت ابن شیخ احمد شمس و انجمن اهل الامانی

عالم زمین محبت و خوشن فروغ یافت
 دل گشت از ملاحظه اش ساحت بهشت
 طبع انیس چرخ زافر ادا شد
 تاریخ ختم طبع فروغ ابد نوشت
 ایضا

خبرین چو بر سر دفتر سروران	رقم ساز تفسیر فتح البیان
که اشش بود و سبب خوشن	فطین و زکی عاقل و نوجوان
چو نوشت رشک چمن مذکره	دل شاعران گشت زو بوشان
که سرخ و انای روشن نظر	خجسته گشت تاریخ آن

۱۲۹۳

قطعا تاریخ تالیف و طبع تهنه شمع انجمن موسسه نگارستان سخن از تاریخ افکار و روش
 تهنه صدا خبر آوده حالیشان میان سید نور الحسن حبله اند حیرانی کل علم و فن

حال و قال سخنوران جهان
 گفت نور الحسن چه خوش تاریخ
 بظر از لطیف شد انشا
 باغ دل چسب مستی زیبا
 ایضا

جناب والد ماجد که باشد	سر بر آرای ملک نکته دانی
چو شمع انجمن بر کردار من	تمه یافت نقش جاو دانی
چنان نور الحسن گفتم سالش	گل بیجار گلزار معانی

۱۲۹۳

چون کلام خنودان غنیم
دل نور احسن بجا بخشش
یا لیت ترتیب در قلم زمین
گفت معقول حکما اهل سخن
۱۱۲ ۹۲

فکر کردم سال این تالیف
گفت نور احسن من ال من
که بطور تهنه شد تحریر
طبع زاد خنودان کبیر
۱۱۲ ۹۲

چون تهنه بهر شمع آنگین
عیسوی تاریخ گو نور احسن
که و شد انشا بصد منزل
تازه حال شاعران با کمال
۱۱۸ ۴۵

عیسوی سال طبع سپیدم
گفت نور احسن بگو تاریخ
که ایدل از بهر این تهنه بسیار
ذکر عالی شاعران کبیر
۱۱۸ ۴۹

تذکره تازه شعار چنان
خانه نور احسن سال نیت
یا لیت تهنه بکار چنین
بدین پاکیزه و بی ناظرین
۱۱۲ ۹۲

وله تاریخ طبع

طبع تهنه که در طبع شد
سال بگفتش دل نور احسن
رنگ گلستان ارم و نگار
مجمع اشعار همیشه
۱۱۲ ۹۳

قطعه تاریخ تالیف نگارستان سخن از حافظ علی حسین کاتر تفسیر فتح علیا سلمه النان

بفرستد نور احسن خوش بیان
بیاراست چون گلستان کلام

خرد و سحر می خواند تاریخ آن
بود جزایان بوستان کلام
۱۱۲ ۹۲

وله تاریخ طبع

لمع شمع آنگین تالیف
فوز تاریخ طبع او کفتم
که نور احسن میسر من
که ز می بوستان اهل سخن
۱۱۲ ۹۲

نور حضرت ولایت که در قلم زمین
نوریش سوا باقی نماند در نیایش
که از اندک و کمال در نگارستان سخن بریزد
نوریش سوا باقی نماند در نیایش

یا لیت تهنه بهر شمع آنگین
عیسوی سال طبع سپیدم
که ایدل از بهر این تهنه بسیار
ذکر عالی شاعران کبیر
۱۱۸ ۴۹
تذکره تازه شعار چنان
خانه نور احسن سال نیت
یا لیت تهنه بکار چنین
بدین پاکیزه و بی ناظرین
۱۱۲ ۹۲
طبع تهنه که در طبع شد
سال بگفتش دل نور احسن
رنگ گلستان ارم و نگار
مجمع اشعار همیشه
۱۱۲ ۹۳
قطعه تاریخ تالیف نگارستان سخن از حافظ علی حسین کاتر تفسیر فتح علیا سلمه النان
بفرستد نور احسن خوش بیان
بیاراست چون گلستان کلام

اعلام از جانب مستقیم طبع است

این هر دو تذکره که چون هر ماه و شکر شبتان کنی است بعد معاودت حضرت مولف نام طبع
از مقام کلیت بهشت مجری و فصل عزیمت سفر و بی درشت مجری آغاز و انجام یافت نوبت
نظر ثانی در مسوده و رسیدن چار و در ترتیبش اندکی تمهید باقی ماند و چنانکه ضمیر انور بپوش
انطباق گرفت بنام علی و کمال که اندکی قصد طبع افلاک و فرایند با کمال از حضرت مولف نام طبع
خواستگار تمهید پیش شود چه قصد جناب و صوفی است که در کمال و در حد شعری گذشت جدا
بخش شعری معاصر و معین گردود و بعضی ترجمه و اشعار فی الجمله و اثبات بکار آید
امانت صحت و لطافت چنانکه باید و شاید بر قسط است لایق نشیند و گلزار سخن باین راه پیش
گل رنگار و در نقاش نقش ثانی بهتر کشد ز اول و در هر چند این هر دو تذکره بوجوه مذکوره
پسندیده حضرت و اب عالی جناب نیست لیکن از آنکه از قالب طبع برآمد مشتاقان اقبال
پری مثال خود و نظاره فرماید جوق جوق ناخمان هم در و از و شاعران مشهور و ست
مخبر در ایش کشادند و تقاضای طلب از یکی بهر از رسانیدند علمی شوم در راه ختم و گوش آواز
و جهانی از تاخیر انجام کارش با وجود چنین مجتهد و دانش فراوانش با وجود وسایل جاری
الحمد که کینا انقیادش و کوشش کار پروان طبع و عرقیزی کاتب خوششید مطلع
تقصیر صحت یگان و تفتیح فرزان سیه ترتیب و تمهید جناب فادان سولوی ابوالکلام محمد
یونف علی صاحب کا مدار آستانه و لیه نقد نقش و نگار فرست و صحت نام چنانکه باید و شاید
در اصرار اوقات و اقل ساعات صورت گرفت و از جمله طبع برآمده جلوه حسن و زوایای
مشتاقان گردید و قرب زمان سفر جناب مولف حضرت رئیس مفضل با تمام رسید مجموع شعر از
شمع انجمن شمع شستاد و در کمال و در جلوه شعری تذکره نگارستان سخن بعد از شش و یک کس هم
آفرید و در احوال علی الاتمام ان ختم الله بفرانده و تکل مالا یقینا سبلی

ستمه صحت نامه تذکره شمع انجمن

صفحه	سطر	خطا	صواب	صفحه	سطر	خطا	صواب
۳۸	۹	دیدت	دزدیدت	۳۸	۳۴	طوتیای	قوتیائی
۲۱۳	۴	دو جهان	دو جهان	۴	۴	دو مرگازا	مرگازا
۳۴۰	۱۵	بلو سیاهی	یوا سیاهی	۳۴	۵۵۲	سنا جتیان	سنا جتیان
۳۵۵	۳	خاصیت	خاصیت	۲	۵۶۰	ولا	ولا
۳۵۵	۱۵	اشباعی	اجناس	۶	۴	شسته	شسته
۳۸۵	۱۶	کنه	زند				
۳۸۶	۳۰	نامشور	نامشور				
۳۸۳	۱۱	کسب	کسب				
۳۸۳	۲۱	دشت	دشت				
۳۸۳	۱۰	بشابه	بشابه				
۳۸۳	۲۰	با عدم باعث بود	با عدم باعث بود				
۳۸۹	۱۳	ولا	ولا				
۳۸۹	۱۳	سرداد	والا سرداد				
۳۸۹	۱۵	جربا	جربا				
۳۸۹	۴	شدم	شدم				
۳۸۹	۱۸	بدریس	بدریس				
۳۸۹	۲	قفسی	قفسی				
۳۸۹	۱۹	در یاد	در یاد				

ان سوره یسین و القدر و القدر و القدر
فی السین و القدر و القدر و القدر
و یسین و القدر و القدر و القدر
ان سوره یسین و القدر و القدر و القدر
فی السین و القدر و القدر و القدر
و یسین و القدر و القدر و القدر
ان سوره یسین و القدر و القدر و القدر
فی السین و القدر و القدر و القدر
و یسین و القدر و القدر و القدر

صفحه	سطر	خطا	صواب	صفحه	سطر	خطا	صواب
۸۳	۱۷	توقع	نودخ	۱۱۸	۹	ای درد	ای گرد
۸۴	۱۸	بوده	بود	۱۲۲	۱۱	خون	چون
۸۸	۲۰	۹۹۵	۹۹۵	۱۲۴	۲۰	۵	رباعی
۹۰	۳	۳۶۰	۳۶۰	۱۳۳	۲۱	بک	بک
۹۱	۴	رسیدو	رسید	۱۳۱	۱۲	سلمانیه	سلیمانیه
۹۲	۵	می طلبد	میخواهد	۱۳۵	۳	زسد	زسد
۹۷	۱	سپهانپور	سپهانپور	۱۳۹	۹	بس	پس
۱۰۱	۱۳	یش	باشد	۱۴۲	۵	نمود	فرمود
۱۰۲	۱۳	کام	کام	۱۴۵	۱۱	بوده است	بوده
۱۰۴	۱	یاران	باران	۱۴۸	۲۱	سید مرتضی	سید مرتضی
۱۰۵	۳	گان	کان			گوشت	گوشت
۱۰۶	۷	گشته	گشته	۱۴۹	۲	مستفیدی	مستفیدی
۱۰۹	۱۰					بعد	که بعد
۱۰۹	۱۷	بسر	بسر		۲۱	اعوان	عوان
۱۱۰	۱۳	خیلی	خیلی		۲	شاه	شاه که
۱۱۰	۱	گیر	گیر	۱۵۲	۴	شده است	شده است
۱۱۱	۷	بطی	بطی	۱۵۳	۳۰	پوست	پوست
۱۱۱	۷	کرده	کرده	۱۵۵	۷	جبه	جبه
۱۱۳	۲۱	افروخته	افروخته	۱۵۷	۱۲	ناگپور	ناگپور
۱۱۴	۱۱۴	سومین	علوی	۱۶۰	۱۹	قلیان	خان

صفحه	سطر	خطا	صواب	صفحه	سطر	خطا	صواب
۱۶۴	۱۳	دلی	دلی	۱۸۵	۱۲	فرش	فرش
۱۶۷	۹	کشیدیم	کشیدیم	۱۸۷	۵	بلود	بلو با
۱۶۸	۱۴	بزدگان	بزدگان	۱۸۸	۷	نیارو	نیارو
۱۶۹	۷	بکشیدیم	بکشیدیم	۱۸۹	۴	یکدشت	یکدشت
۱۷۱	۴	بدیداری	بدیداری	۱۹۰	۱۷	کشان باه	کشان با
۱۷۲	۱۳	سخن گاه	سخن گاه	۱۹۱	۲	استشهاد	استشهاد
۱۷۳	۱۴	آنگه	ایک	۲۰۰	۱۷	آفرین	آفرین
۱۷۴	۲	فران خم	فران خم	۲۰۲	۲	بنام ایزد	بنام ایزد
۱۷۵	۱۱	گلزار	گلزار	۲۰۳	۸	داد بندی	داد بندی
۱۷۸	۲۱	روشنای	روشنای	۲۰۳	۹	زکی	زکی
۱۷۸	۱	افسان	افسان				
۱۷۹	۱۱	گنج	گنج				
۱۸۰	۲	بهفتخوان	بهفتخوان				
۱۸۱	۵	پو	پو				
۱۸۲	۲۰	کبرافشان	کبرافشان				
۱۸۲	۱۳	گاه	گاه				

